Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Bramson, Karen.
Titel | Title:	Diktator. Skuespil i 7 afdelinger. Fortsættelse af skuespillet: Kongemagt.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Skuespil 4

DK

Dette manuskript er ophavsretligt beskyttet, og må kun benyttes til personlig brug. Du må dog også bruge manuskriptet i forbindelse med optagelsesprøve på de danske teaterskoler.
Hvis du vil opføre manuskriptet, skal du have samtykke fra rettighedshaveren. Du kan i den forbindelse kontakte fagorganisationen Danske Dramatikere. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

This manuscript is copyright protected and is only for personal use. However, you may also use the manuscript when applying for enrolment at Danish schools of performing arts
If you want to perform the manuscript, you must have the consent of the copyright holder. In that regard, you can contact the Danish Writers Guild. Always remember to credit the author.

622

Dramat. Bibl.
Karen Bramsen:
Diktator.
4°

Diktator

Dramatisk Bibliotek
Fiolstræde 1 - København K.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Danske Dramatikeres Forbund.

622

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

D I K T A T O R

Skuespil i syv Afdelinger

af

Karen Bramson

Fortsættelse

af

Skuespillet: Kongemagt.

Dramatisk Bibliotek
Stolstrøde 1 - København K.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Personer

Smitson

Smitsons Moder

Elisa, hans Hustru

Volmer, hans Ven, Forfatter

Prinsesse Irene

Baronesse Thora Bartholin

Grev Rosen

Prins Philip

Martin

Kulm

Berg
Peters } Syndikatsformænd
Vinge

Bure, Bonde, Leder af Bondepartiet

Daniel, Arbejder-Soldat

Prime, Bankchef

Frøken Leth, Stenografdame paa Kulms Redaktionskontor

Ole, Sætterdreng

Christian, Fangevogter

Theodor, Grev Rosens Tjener

Syndikatsformænd, Arbejdersoldater.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Handlingen foregaar i et europæisk Land i vore Dage.

1ste Afdeling: I Smitsons Hjem.

2den " : Paa det kgl. Slot.

3dje " : Paa Kulms Redaktionskontor.

4de " : I Smitsons Hjem.

5te " : I den nationale Syndikatsforsamlings Sal.

6te " : I Statsfangslet.

~~7ende " : Paa Kulms Redaktionskontor.~~

7nde " : Paa det kgl. Slot.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Første Afdeling.

I Smitsons Hjem. Lille Spisestue, tarveligt og net møbleret, som i et velhavende Arbejderhjem. I Midten af Stuen et Spisebord. Fremme tilhøjre et lille Skrivebord med Stol ved. I Baggrunden to Vinduer imod Gaden. Tilhøjre Dør til Entréen og Dør til Sovevarelset.

Moderen sidder ved Bordet og strikker. Elisa er i Færd med at dække Middagsbordet.

ELISA

Det er sent! Fisken bliver tør. Hvorfor mon han ikke kommer?

MODEREN

Han sagde jo, at han maatte ud og vaage paa de farlige Steder i Aften.

ELISA

Altid ham! Altid ham!

Hvis der nu bliver Tumult, og han bliver blandet med ind i det... saa kan de slaa ham ihjel!

MODEREN

Du er altid saa ængstelig, lille Elisa. Det er fejl af Dig. Han maa jo være med. Gør Dig det snart klart, at Din Mand har store Pligter, fordi han har store Evner og er fulgt af store Skarer!

ELISA

Alle disse store Pligter... ja! som bare ødelægger vores lille Liv herhjemme. Hvorfor skal han ofre al sin Tid for andre? Hvem ofrer noget for ham? Det er mig, som maa betale det med min Smule Lykke. Vi ser jo bogstavelig aldrig hinanden mere, saa forjaget kommer

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

han hjem fra alle sine Møder og Diskusioner, for bare at løbe sin Vej straks igen...

MODEREN

Hvor Du har forandret Dig, Elisa. Du, som var saadan en god og og rar lille Pige, da han giftede sig med Dig. Nu tænker Du altid kun paa Dig selv. Men fordi Du nu er kommen paa den grønne Gren, saa skulde Du ikke glemme Dine Kamerater. De sidder endnu paa Systuen med deres sølle Par Kroner om Dagen og faar ikke Næring nok og bliver krumbøjede af at arbejde for meget. Det er dem, Din Mand tænker paa... dem, og alle de andre! Og det skulde Du skamme Dig over at glemme!

ELISA (sukker)

Vi kunde være saa lykkelige, vi to. (Et Øjeblik efter) Og hvis det saa endda hjalp noget...

MODEREN

Hvilket?

ELISA

Tror Du paa, at det hele nytter? Tror Du paa Fremskridtet og en bedre Menneskehed, og hvad det nu altsammen er, han siger!

MODEREN

Om jeg tror derpaa! Ja, ellers vilde jeg da hellere falde død ned af Stolen. Al den Elendighed overalt! Se Dig dog om. Ingen er jo glade. Bare Kamp og Kamp allevegne. Jeg, som er gammel og udenfor, jeg ser det nu saa klart altsammen. Verden er gaaet helt fejl. Han har Ret, Hans. Menneskene er ikke skabte for at lide. Der skal være Glæde i Sindene.

Og det siger han i saadanne udmærkede Ord. Men Du opmuntrer

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

ham ikke! Du vil bare have ham for Dig selv. Men saa er Du jo ikke bedre end alle de rige, som garrigt holder paa deres Guld, mens andre mangler Brød.

ELUSA

Men jeg siger Dig jo, at jeg tror ikke paa det hele, og det er netop fordi jeg ikke har glemt mine Kamerater. Dengang da jeg arbejdede paa Systuen, da lærte jeg dem for godt at kende. De, som kom højere op i Gage, de vilde bare altid have mere. De var aldrig tilfredse. Og de andre, som havde mindre, var naturligvis gule af Misundelse paa dem, som havde mere. Der var evig Strid og Bagtalelse, og vi syntes alle, at Livet var ækelt.

MODEREN

Ja, ja, ja, saa har Gagen altsaa ikke været høj nok, siden de blev ved med at være utilfredse; og de ~~xxxxx~~, som stadig sad i Nød, havde vel Lov til at misunde de andres Held! Hvorfor bebrejde Mennesker, hvad der er menneskeligt? Hør efter, hvad Din Mand siger! Med Godhed bliver Menneskene gode; i et jammerligt Liv bliver de onde. Og det skal de min Sandten have Lov til.

Volmer (ind)

Godaften, er Hans ikke kommen endnu?

ELISA

Godaften, Hr. Volmer. Synes De, at det er mærkeligt, han ikke er kommen endnu? Jeg ved ikke hvorfor, jeg er saa urolig i Aften.

MODEREN

Hun er altid urolig for sin Mand, det store Barn.

VOLMER

Det er saadan, en Kone skal være.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MODEREN

Nu, sig nu ikke det! Manden maa have Frihed til at gøre sin Gærning.

ELISA

Jeg har en Forudfølelse af Ulykke i Aften. Mine Hænder er helt klamme...

Jeg kunde mærke, at han var ogsaa urolig, da han gik.

Dette Folketog, der bare skulde være som en sidste fredelig Advarsel!... Alle vilde de hemmeligt vabne sig, sagde han. Han kunde ikke forhindre det. Der var det Extremisterne, de havde fulgt, og ikke ham.

VOLMER

Jeg tænker, det gaar... endnu denne Gang. Vel at mærke, hvis der ikke sker Provokationer fra den anden Side.

MODEREN

Jeg har slet ikke noget imod, at det endelig bryder løs! Hvis Folk ikke vil høre, saa maa de føle. 10 Kroner for Pundet af Oksekød, 8 Kroner for Pundet af Smør, 1 Krone for Brødet og Mælk næsten ikke til at opdrive... det er skandaløst! Og saadan kan det sandelig ikke blive ved! Skal Fattigfolks Børn dø af Sult, fordi Spekulanterne bliver ved med at skrue Priserne i Vejret? Og Regeringen tier stille dertil og bliver ved med at give Monopoler! Nu, nu, nu maa det Uvæsen holde op, som Hans ogsaa siger. Vi har tabt Taalmodigheden langt om længe.

VOLMER (smiler)

De er den blodtørstigste revolutionære, jeg kender, lille Fru Smitson! [illegible]

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MODEREN

Vist er jeg saa! De kan tro, at hvis jeg var ved Magten, saa..

VOLMER

Hvad saa?

MODEREN

Alle de gode Damer med deres Perler og Diamanter og rødglinsende Negle, de skulde nok faa at se, at jeg var ikke til at spøge med!

VOLMER

Hvad vilde De saa gøre ved dem? Tage Diamanterne?

MODEREN

Hvad i Alverden skulde jeg med dem? At hænge Perler og skinnende Stene paa sig, kan det give Lykke i Sjælen?

VOLMER

Men hvad saa?

MODEREN

Ja, hvad saa... hvad saa..? Jeg vilde i hvert Fald tvinge dem til at bestille noget, alle dem som ligger og driver i Sengen til langt op ad Dagen. Lad dem koge deres egen Mad og gøre deres egne Stuer rene, i Stedet for at holde Slaver til det.

Nu, jeg er saamænd slet ikke saa blid paa Bunden, Hr.Volmer. Alle disse unyttige Kvindfolk, som ikke gør det bitterste Gavn i Samfundet, og som bare er urimelige og fordringsfulde imod deres undergivne, fordi deres Mænd tjener Penge til dem ved at sulte os andre ud--- ved Gud, at jeg gerne vilde være med til at kappe Hovedet af hele det Uvæsen!

VOLMER

Det lyder rart, det lyder rart! I øvrigt er det med Elek-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

tricitet.

Elisa

Hvordan saa det ud i Gaderne, da De gik herhen? Var der nogen Ophidselse at marke?

VOLMER

Jeg gik over Slotspladsen for at se, hvordan alting saa ud. Slottet laa badet i Festlys, og Gæsternes Vogne rullede frem i lange Rækker... som altid paa Kongens Navnedag. Ingen Nervøsitet at spore.

Paa Pladsen samlede Mangden sig til Demonstrationstoget...: i al Stilfardighed.

Men... der var stillet Militær op allevegne.

ELISA

Militær! Aa Gud, saa gaar det galt. Saa har de narret ham... Kongen har narret ham..! Ikke en eneste Soldat skulde der komme i Gaderne i Aften, har han højtideligt lovet.

VOLMER

Jeg ved det , og det gjorde mig lidt betankelig. Hvorofr har de ladet Tropperne rykke ud? Er det Kongen, som har brudt sit Løfte? Eller er det Militærpartiet, som vil udæske for at faa en Afgørelse og undertrykke igen? Ingen ved det.

Vi maa vente at se Begivenhederne. De kommer, som de maa komme... som de er modne til. Ingen er egentlig nogensinde Skyld i noget.

MODEREN

Er man ikke Skyld i det, naar man bryder sit Ord, maa jeg spørge.

VOLMER

Begivenhederne er som oftest stærkere end en Mands Ord!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MODEREN

Ja.. det er jo denne her Fatalisme, som De ogsaa har smittet Hans med. Jeg tør naturligvis ikke disputere med en Mand som Dem, og jeg har heller ikke læst Deres Bøger... men saa slap man rigtighok let fra det hele, hvis man bare sagde, at Begivenhederne bestemte alting for én. Saa var der jo ikke mere noget, der hed Samvittighedsnag og den Slags Ting. Saa kunde man jo bare lægge Hænderne i Skødet og lade det hele staa til!

VOLMER (smiler)

Hovmodige Menneske, som tror, at Deres Vilje kan forrykke hele Verdensordenen. Læg De blot Hænderne i Skødet og lad staa til,... saa sker der dog akurat det samme, som hvis De sætter hele Deres Energi i Gang.

MODEREN

Ja, det er nu noget rigtig Galimathias, for hvis jeg nu for Eksempel tabte en Maske paa mit Strikketøj, og jeg var for doven til at tage den op igen paa Pinden, saa vilde den løbe helt ned, og hele Arbejdet vilde være ødelagt... altsaa vil jo min Vilje til at tage den op igen jo da forandre noget.

VOLMER (stadigt smilende)

Jamen, De <u>kunde</u> slet ikke lade være med at tage den op igen paa Pinden, lille Fru Smitson. Det vilde være den heftigste Vold imod Deres Natur. Alle Deres Atomer fra Deres Fødselsøjeblik har været bestemte paa, at De <u>skulde</u> tage den Maske op igen, og derfor vil De gøre det. Hele Verden er kun en Bevægelse som en Gang for alle er sat igang. De selv, Fru Smitson, er kun Dans af den Samling Atomer, hvoraf De er formet, og De maa pænt danse hen dér, hvor Deres Atomer vil have Dem!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MODEREN (smiler ligeledes)

Jeg tier, jeg tier. Men jeg tænker mit. For jeg ved nu, at jeg sidder her bomstille, og at jeg vil sidde her... selv om De saa siger ti Gange, at jeg danser afsted med disse her Atomer!

ELISA (henne i Vinduet)

Halvti! Og endnu er han ikke til at øjne i Gaden. Bare der dog ikke er sket noget...

(Der høres Gevørskud i det fjærne.)

MODEREN (forskrækket)

Hvad var det?

VOLMER

Det var Gevørskud!

ELISA

Aa, der kan I se! Og han er ude i det hele...! Det bliver til Gadekamp i Aften!

VOLMER (ved Vinduet)

Der er ingenting at se herfra. Maaske var det blot et Par løse Skud... en eller anden dum Spøg....

(Der høres Skud igen).

Nej, denne Gang var det Mitrailleuser. Hm! Jeg havde Lyst til at gaa ud og se...

ELISA

Aa nej, gaa ikke fra os endnu! Hvis Hans ikke snart kommer hjem, saa gaar jeg med Dem ud for at lede...

MODEREN (alvorlig, lægger sit Strikketøj sammen)

Du bliver, hvor Du er, Elisa. Skulde jeg have Dig at ængstes for ogsaa?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

ELISA

Du sagde jo før, at Du var ikke bekymret for ham!

MODEREN

Men da var de ikke begyndt at skyde! Og for Resten siger man da af og til Ting, som man ikke helt mener...

ELISA (springer op og løber mod Døren)

Der er han! Ja! Det er ham! Gudskelov...

SMITSON (hastigt ind)

ELISA

Aa, endelig kommer Du!

SMITSON

Elisa og Mor, gaa ind til Jer selv. Jeg kommer med nogle Kamerater for at raadslaa her i Hast, hvilke Dispositioner, der skal tages. Der er Kamp omkring Slotspladsen; Garden har skudt først...

Godaften, Volmer... Du kan godt blive....

ELISA

Skal Du slet ingen Ting have at spise?

SMITSON

Tak; blot en Bid Brød og et Glas Vin. Det staar jo der paa Bordet. Skynd Jer, kære...

(Han gaar mod Entréen)

Varsgod, kom ind.

Moderen og Elisa gaar ud tilhøjre)

KULN, BERG, PETERS, BURE (ind)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

VOLMER (hastigt til Smitson)

Hvad er der sket? Hvordan begyndte det?

SMITSON (udbrydende)

Kongen har brudt sit Ord. Ikke en eneste Soldat skulde der komme i Gaderne, lovede han mig ved Audiensen. Var det Baghold vi skulde lokkes i? Han saa ikke saadan ud. Men Extremisterne fik dog Ret! De var mistroiske. Og nu er Kampen i Gang. Tropperne skød først... uden mindste Grund. Det var Garden foran Slottet, som begyndte. Flere Hundrede døde og saarede allerede.

KULM

Saa meget desto bedre! Det lover godt. Nu er vi ikke til at holde i Tømme mere... og vi har al Retten paa vor Side. Det er Selvforsvar.

PETERS

De Skurke! Nu skal de faa at føle, hvad det betyder at ville ~~kampe~~ trampe os andre ned... og ~~paa~~ saa selv at bukke under.

SMITSON

Ingen Trusler! Det er Øjeblikket ikke til. Tingene i sig selv ser truende nok ud... og ingen kan endnu gætte Resultatet.

Borgerkrig... den Tanke er afskyelig.

KULM

Ikke Borgerkrig. Klassekrig! Og den Udløsning er nødvendig.

SMITSON

Blodsudgydelsen kunde have været sparet!

KULM

Det er det bedste Springbræt, vi kunde ønske os! Jeg er ud-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

mærket fornøjet.

VOLMER

De som ligger med en Kugle gennem Hovedet, er muligt noget mindre begejstrede.

SMITSON (nikker)

Deres Kone og Børn...

Men i hvert Fald, al Tøven vilde nu være fatal. Øjeblikket skal vendes til Sejr for os. Sejrer Reaktionen igen denne Gang, saa er det ude med os for uoverskuelige Tider.

Hvormange Geværer har vi uddelt?

KULM

De 50000.

SMITSON

Alle?

PETERS

Ja, det er i Orden.

KULM

De 10000 er med i Demonstrationstoget.

SMITSON

Og Haandgranaterne?

PETERS

Det var de unge, der paatog sig dem. De er jo farlige... for alle Parter.

SMITSON

Telefoncentralen, Hovedtelegrafen og Statsbanken maa straks besattes af vore Arbeider-Soldater.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Alle Bankerne.

BURE

Ja, først og fremmest Bankerne. Uden Penge, saa...

SMITSON

Ligeledes Vandværket, Gasværket, Elektricitetsværket... 5000 Mand paa hvert Sted.

KULM

Ja, Elektricitetsværket er af største Vigtighed. Byen skal ligge i Mørke. Det forvirrer Tropperne. Og vi har jo vort Oplag af Fakler.

SMITSON

Hvem er paa Bureauet?

BERG

Tyve Kompagniledere, som venter paa at faa Instruks om, hvad de skal gøre.

SMITSON (til Berg)

Saa tag Vognen hernede og kør straks derhen for at give disse Ordrer.

PETERS

Slottet!... det er der ingen, der taler om...

SMITSON

Der kæmpes der jo. Maaske maa der Forstærkning. Det skal vi gaa hen for at se. Men der maa der handles med største Forsigtighed. Der er jo Kvinder og Børn med i Mængden.

KULM (heftigt)

Slottet skal tages... det koste hvad det koste vil.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Ja, det er nødvendigt (han ringer paa Telfonen) 6630. Hallo! Bureauet? Godt, det er Smitson. Har De Nyheder fra Slotspladsen? Nej, ingen Tøven. I løs Fagtning bliver vi de svage. Lad straks Daniel tage Kommandoen dèr. Ikke et Sekund at spilde. Berg kommer med andre Instruktioner. Lad Vinge rykke ud med Ambulancekorpset... mindst 500. Ja, Farvel saa længe. Nej, jeg er hos mig selv. Ingen Fare. Javist, min Ven... Jeg skal nok passe paa.

(Der høres igen Skydning nede fra Gaden. Denne Gang noget nærmere.)

VOLMER

Er de Herrer bevæbnede?

KULM

Jeg har min Revolver.

SMITSON

Nej...

BERG

Heller ikke jeg. Jeg har vægret mig ved at se Sandheden i Øjnene. Det er jo som et ondt Æventyr at gaa dèr og skyde hinanden ned paa Gaden og Strader...

VOLMER

Tillad mig at sige, at der bør sendes en Afdeling bevæbnede Mænd herhen. Smitsons Bopæl er kendt. Han er et kostbart Bytte at faa fat i... død eller levende. Hovedmanden for det hele! Der er nok en Haandfuld Reaktionære, som faar den gode Idé.

BERG

De har Ret. Jeg skal øjeblikkelig sende et Kompagni herhen.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Vagt om ham! (klapper Smitson paa Skulderen). Uden ham gik det hele i Stykker.

SMITSON (venligt)

Gamle Ven...

KULM (ser hastigt og vredt paa de to)

VOLMER (til Berg, som gaar imod Døren)

Sørg for, at Husets Port holdes lukket!

BERG

Javist, javist!

KULM

Ingen er uundværlig mere. Nu er Magterne sluppet løs, og det er Begivenhederne selv, som leder til Sejr eller Fald.

VOLMER

Ganske min Overbevisning. Men Resultatet af Sejren svinger dog efter hvem og hvad den Mand er, som har sejret.

KULM

Det er Sejren, vi vil have! Det er os nok. Der er altid en Mand til at sætte sig i Spidsen for en Sejr.

VOLMER

Der er altid mere end en Mand til at sætte sig i Spidsen for en Sejr. Og det er den vigtigste Del af Kampen... hvem der sejrer bagefter!

SMITSON

Lad os saa komme afsted!

Volmer, gør mig den Tjeneste at blive her hos Moder og Elisa..

VOLMER

Vil du gad du nu? Uden Vaaben? Der er jo Kamp paa hvert et

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Gadehjørne.

SMITSON

Jeg har ingen Ro paa mig. Der kan ligge en Saaret et eller andet Sted, som tranger til Hjælp. Ansvaret tynger paa mig. Jeg synes, at det er min Skyld det hele. Det er mig, som har planlagt det Folketog. Jeg vilde advare endnu en Gang, før vi lod "Straffen" bryde løs.

Flere Hundrede Døde og saarede var der allerede! Hvem ved, hvem ved? Har jeg gjort Ret?

KULM (heftigt)

Vi har ikke Brug for en Tvivler i Øjeblikket, men for en Mand, som ved ubøjeligt, hvad han vil.

PETERS

Hvad er dog det for en Svaghed? De andre var ikke saa bevægede over at begynde at skyde paa os.

SMITSON

Fordi de andre er Mordere, skal vi ikke være det!

Det er fortvivlende at maatte igennem dette haslige Blodbad for at kunne skabe Frihed og Glade bagefter. Er det Retfardighed at lade Tusinder betale med Livet, for at andre Tusinder skal opnaa bedre Kaar? Først nu i dette Øjeblik slaar det mig, at selv vi, som vil Retfardighed, tvinges til at gøre Uret!

KULM

Individerne spiller ingen Rolle i de store Katastrofer. Det er kun Masserne, det drejer sig om. Og Masserne bliver til Tal. Om vi mister 5000 Mand i en Kamp spiller det ingen Rolle, hvis vi har 100000 tilbage.

(Der høres heftig Skyderi lige udenfor Huset.)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

VOLMER

Saa, der har vi dem?

KULM

Hvem? Hvad?

VOLMER (er løbet til Vinduet for at se)

Ja, en Skare bevæbnede Mænd. Der er Soldater imellem. De kommer altsaa for at gribe Øglen i dens Rede.

KULM (griber hastigt Telefonen)

3360. Ja. Bureauet? Det er fra Smitson. Er der sendt Mænd herhen? Godt. Send straks flere. Vi er angrebne.

(de skyder igen, en Rude falder klirrende ud)

BERG

Sluk alle Lys.

(De slukker Lysene)

SMITSON er gaaet hen imod Døren til Moderens og Elisas Stue; disse møder ham, blege, paa Dørtærsklen.

MODEREN

Er det os, de skyder paa her?

SMITSON

Paa Huset, ja. Sluk Lysene i Jeres Stue, Elisa. (Elisa slukker og kommer ind med de andre).

(Ny Geværsalve. En Del Ruder falder ned)

ELISA

Det er forfærdeligt! Hvorlænge kan vi forsvare os? Hvis de nu stormer imod Huset!.. (det høres hamre på Husets Port.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

VOLMER

Det er det, de nu forsøger paa. De er ved at sprænge Porten.

SMITSON (smiler)

Tænk, hvor de er dumme! En Haandgranat kunde jo gøre det i et Sekund.

ELISA

Hans! Hvor kan Du smile i et saadant Øjeblik, hvor vi alle er i Fare?

SMITSON

Jeg har lagt Mærke til, at der sker altid et eller andet komisk i de tragiske Øjeblikke...

MODEREN

Tænk, at det nu er blevet til Virkelighed, det vi alle har gaaet og drømt om. Det er altsaa det, man kalder en Revolution. Men det er nu slet ikke behageligt med den Skydning, synes jeg.

(Ny Salve mod Huset, efterfulgt af en anden, som har en anden Klang. Hvorefter der høres et langt Fløjtesignal)

SMITSON

Vore Mænd! Vort Signal!

Saa er vi reddede. (Vil løbe til Vinduet)

VOLMER (griber ham)

Ikke til Vinduerne... Du er jo gal, Mand!

SMITSON

Jeg kan ikke udholde at sidde indespærret her mere. Jeg maa ud deri... se det... opleve det... prøve paa at forstaa det...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

(Der bankes haardt paa Døren, og en Snes unge Mænd med Fakler, Bøsser og røde Armbind kommer ind med Daniel i Spidsen.)

DANIEL

Gudskelov, saa kom vi da tidsnok! De har haft travlt med at finde Dem, de Fyre, Hr. Smitson.

SMITSON

Hvor mange er I?

DANIEL

Vi er en tredsindstyve Stykker her.

SMITSON

Det er rigeligt! Lad os saa komme afsted. (Der skydes stadigt ude paa Gaden, men man hører, at det bliver fjarnere.)

VOLMER (til Daniel)

Dan Vagt om Smitson!

DANIEL

Stol derpaa.

KULM

Vi gaar til Slottet.

En af ARBEJDER-SOLDATERNE

Ja, lad os faa fat i de Forrædere.

ARBEJDER-SOLDATERNE (danner Spalier med deres Fakler; Kulm, Peters, Pure gaar ud imellem dem.)

ELISA (har kastet sig om Halsen paa Smitson for at holde ham fast)

Hvor bliv her, bliv her. Maaske ser jeg Dig aldrig mere!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (river sig løs)

Vistsaa, Du lille. Slip mig. Farvel, Mor. Vær ikke ængstelige. I er ikke alene. Volmer bliver hos Jer, og Huset skal blive bevogtet...

(De gaar alle ud.)

(Volmer tænder en lille Lampe paa Skrivebordet.)

ELISA (græder)

Jeg ser ham maaske aldrig mere...

VOLMER

I Morgen kan De være Herskerinde i Landet.

ELISA

Jeg? Herskerinde?

VOLMER

Hvis Revolutionen sejrer, er det Deres Mands Parti, som er det stærkeste, og han er den mægtigste Mand i Landet.

ELISA

Hans! Den mægtigste Mand i Landet..!

(Man ser, at hendes Tanker skifter helt Retning.)

MODEREN

Hvor den Tanke gør mig urolig...

Tæppet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Anden Afdeling.

Paa Slottet. Kongens Arbejdsværelse. Udskaarne Egepaneler, Gobelinsvægge. Gardiner med indvævede Kroner. I Baggrunden Vinduer. Tilvenstre Dør til Forværelserne. Tilhøjre Dør til Kongens Sovekammer.

Et stort Skrivebord fremme tilhøjre.

Alt er mørkt.

Smitson kommer ind fra venstre, fulgt af Kulm, Peters, Berg, Bure, Daniel og en halv Snes Arbejder-Soldater med Fakler.

KULM

Hvor er vi henne?

Smitson (ser sig om)

Det er Kongens Værelse... ja!... jeg kender det igen. Tænd de Kandelabre der.

Daniel tænder et Par store Kandelabre med Stearinlys, som staar paa Skrivebordet.

BERG (til Arbejder-Soldaterne)

Hold Vagt ved Dørene... udenfor. (de gaar ud)

BURE

Lad os nu hvile os lidt her. Det kan vi trænge til. (han sætter sig)

SMITSON (kaster sig i en Stol)

De forfærdeligste Timer i mit Liv! Blod... Skrig... Ansigter fortrukne i Dødsangst og Raseri...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Endelig er vi kommet saa vidt! Dette er Sejren. Her staar vi i Kongens Gemakker...

Det gamle System er fejet væk. Vi er Herrer!

BERG

Ja, Sejren er der ingen mere, der skal tage fra os. Alt er i vore Hænder: Telegrafen, Elektricitetsværket, Statsbanken, selv Kasernerne.

SMITSON

Kasernerne?

BERG

Rygtet siger, at Østre Kaserne er i Flammer. Den halve Garnison er med os.

PETERS

Flere Kompagnier har nægtet at skyde paa Mængden.

SMITSON

Det vidste jeg ikke endnu. Det glæder mig. Der ser I, det er vore Principper om en mere human Disciplin, vi kan takke derfor.

(Ser sig omkring)

Saadan føler man altsaa en Sejr!... sit Livsmaal naaet! (Rystér paa Hovedet) Ingen Glæde. Kun Tristhed over, hvad det har kostet.

Er det naaet, Maalet? Nu skal det jo først begynde, det vældige Arbejde. Nu er det, vi skal vise, at vi er bedre end de andre... at vi har haft Lov til dette her.

PETERS

Den Opgave bliver ikke vanskelig: at være bedre end de andre.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Vi maa vise vor haarde Vilje straks. Alle Misbrugene skal trakkes for Dagens Lys og straffes. Vi maa tage Gidsler. Kvæle al Mulighed for Modrevolutioner.

Vi nedsætter straks et Tribunal.

SMITSON

Der er Hundrede andre Ting, som er vigtigere. Hele dette uhyre Statsmaskineri, som vi nu skal lave om og forbedre...!

Pludseligt overvælder Tanken mig!

Indrøm, mine Venner, at vore dristigste Forhaabninger er overstegne: paa en eneste Aften hele Byen i vor Magt! Hvilket jo i Virkeligheden betyder hele Landet!

Vi er næsten ikke forberedte paa saa hurtig en Sejr.

Har vi Mænd nok! Alle Statsfunktionærerne maa jo skiftes...

KULM

De underordnede kan blive; det er en Trup Faar, som altid kan kommanderes.

SMITSON (til Berg)

Fortæl, hvordan Statsbanken overgav sig? Var der Kamp?

BERG

Næsten ikke. Da de saa', at de var omringede, overgav de sig straks. Vi har det hele, baade det møntede Guld og Guld og Sølv i Barrer.

SMITSON

Behold Ansvaret dèr, min Ven. Alt Pengevæsnet kan være under Dig.

BERG

Altsaa Finansminister?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Jeg kan ikke lide denne gamle Titel. Vi maa straks give Indtrykket af, at vi er et nyt System, at vi er sat her af Folket.

KULM

Ja, vi er Folkeministre. Den Titel lyder meget godt. Jeg tager Censuren, Pladene, Theatrene og Skolerne, Smitson, hele den aandelige Opdragelse.

SMITSON

Opdragelsen! Jeg er bange for, at De bliver for haard dèr, Kulm.

KULM

Det skal der Haardhed til! Det vigtigste af alt er nu at lære de andre at tænke saadan, som vi vil have det... med det gode eller det onde. Saa kan de bagefter faa al den Frihed, de vil have.

SMITSON

Jeg havde selv ønsket at tage Opdragelsen. Det var dèr, jeg helst vilde virke. Men jeg maa tage Hæren. Det er det vanskeligste. Der maa store Reformer til, for at vi skal kunne stole paa dem. Og Hæren er jo vor Existens-Mulighed i Længden... (Til Bure) Bure, De bør selvfølgelig tage Landbruget. De, som er Bonde og elsker Deres Jord.

BURE

Det skal være mig en ren Fryd. Ingen Driveri mere blandt de Dovenkroppe. Hver Tomme Jord skal udnyttes... om det saa bliver ved Lov og Tvang.

KULM

Det er rigtigt!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Pas paa ikke at glemme, at vi er den individuelle Friheds Mænd.

PURE

Ja, alt det er godt nok som Princip, ~~men ikke mere, men Fri~~ ~~ligger ned, ikke og~~ men mine Bøndekarle og Frihed!... nu, lad I mig om det. Middagssøvn den halve Dag... det giver ingen Korn paa Marken.

SMITSON (utaalmodigt)

Øjeblikket er ikke egnet til Diskussion om disse Spørgsmaal. Men tro ikke, at I faar mig med til at skifte Anskuelse, fordi vi nu har opnaaet Magten.

Jeg <u>vil</u> ikke blive som de andre...

KULM (smiler koldt)

Nej, det er jo lidt for tidligt endnu.

SMITSON

De, Peters, tager Handel og Transport. Det passer bedst for Dem, som er Fyrbødernes Syndikatsleder.

PETERS (med Selvfølelse)

Ja, det ventes af dem alle, at jeg faar den Post.

SMITSON

Men alt dette er maaske kun midlertidigt. Jeg maa have frie Hænder, hvis jeg tror at finde en bedre Ordning. Maaske skal hver Ministerstilling fordeles paa tyve Hænder, maaske skal de enkelte have mere Magt endnu. Jeg maa famle mig frem for at finde det bedste.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM (med et vredt Blik)

Revolutionen er ikke Enevælde. Vi er i Deres Raad, for at De kan forhandle med os.

SMITSON

Nej. En maa være Herre... ellers mister vi vor Styrke i Uenighed. Vi har taget Magten for at skabe ny Glæde og Velstand for andre. Vi skal vise, at vi er villige til at ofre alt for at naa det Maal. Altsaa, ingen tarvelig Misundelse imellem os. En maa være Herre, maa kunne bestemme alene. Jeg skal med Glæde underordne mig en af Jer andre

KULM

Ja... det kan De jo sige uden Fare. De ved, at De har Majoriteten.

BERG

Vi følger Smitson. Vi har ikke udgydt Blod for at opnaa Stillinger for os selv, men for at føre vore Idéer ud i Livet. Og Smitson har Ret. Man kan tilnød være flere om at ville opnaa mest muligt sammen. Men ikke for at give. Den ene vil altid give mindre end den anden.

To opfatter ikke Retfærdighed paa samme Maade.

SMITSON

Retfærdighed! Kan vi skabe Retfærdighed under nogen Slags Form? Er det formasteligt eller belønningsværdigt at have Viljen dertil? Et nyt Babelstaarn, som vil op over det menneskelige...?

Hvor det bevæger mig...nu, da jeg tænker derpaa... her i denne Stue... for faa Dage siden, under min Audiens hos Kongen, da udtalte jeg det Ord... da krævede jeg Retfærdighed.

Og Kongen smilede.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Det er markeligt, at den Mand kunde forraade os. Det melankolske ærlige Blik han havde...

Ja, Kongen, den første vi har dræbt i vor Kamp, derfor, han stod der og smilede, som man smiler af et Barn, da han hørte, at vi krævede Retfærdighed.

PETERS

Vi? Dræbt ham? Paa ingen Maade! Han løb ud paa Balkonen, da der blev skudt imod Slottet, og en Kugle ramte ham. Saadan gik det til.

SMITSON

Det er vor "Vilje", som har dræbt ham... det er den Bevægelse, som vi har sat i Gang!

KULM

Maaske for Filosofikere og overspændte Hjærner... og for vore Fjender. Men ikke for Historien.

Kongen dræbtes, da han vilde tale den ophidsede Folkemængde tilrette.. Det er, hvad Historien har at skrive. Og vi har været heldige. Han er skæffet af Vejen, uden at vi har Ansvaret derfor. Alt ligger saaledes aabent for os.

SMITSON

Ja, lad os nu tale om de praktiske Ting.

Altsaa, først og fremmest: Parlamentet opløses!

PETERS

Vi maa lade Bygningen omringe. De Herrer Parlamentsmedlemmer vil sikkert blive utilfredse over at løbe Panden imod en lukket Dør.

SMITSON

Og saa Nedsættelsen af den nationale Syndikatsforsamling.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Har De signeret Proklameringen af vort Regeringssystem?

SMITSON

Signeret den?

KULM

Ja, Chefen for det sejrende Parti maa signere Proklameringen.

BERG (nikker)

Deres første Regeringsakt, Smitson.

SMITSON

Det er rigtigt. (Tager et Dokument op af Lommen) Altsaa, intet at andre? Alle vore Bestemmelser staar ved Magt.

KULM

Nødvendigvis, siden Proklameringen allerede er opslaaet og udspredt i Tusinder af Eksemplarer.

Men Originalen maa signeres, før det hele trader i Kraft.

SMITSON

Ja. (Han sætter sig ved Kongens Skrivebord)

Nej, dog ikke med Kongens Pen...

Hvem har en Pen?

BERG (giver ham en Pen)

SMITSON (signerer)

DANIEL (kommer hastigt ind)

Hvad skal vi gøre med alle Gasterne, som vi holder fangne nede i Kældrene? Og Hoffolkene og den kongelige Familje? De er ikke til at holde Styr paa. Mandene raaber, at de vil ud, og Kvinderne hul-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

ker og siger, at de fryser... de er jo i Festdragt...

SMITSON

Ja, Overgangen har været brutal. Det oplyste Slot med Musik og Dans... og saa Mørke, Skrig, Blod og Fængsling.

Hvorfor skal vi holde dem fangne endnu. Nu da vi er Herrer, kan vi jo godt give dem fri!

KULM

Er De gal, Mand? Toppen af det hele! Tilfældet spiller os her alle Landets bedste Gidsler i Hænde, Repræsentanterne for alle Rang~~Kamp~~klasserne, indbudt til Kongens Navnedag!

I Fængsel med dem alle for at vente paa deres Dom. De skal for Tribunalet.

SMITSON

Vi er ikke Bødler, Kulm. Jeg synes, De hurtigt glemmer vort Program.

KULM (afbryder heftigt)

Man spiller sig ikke Sejren ud af Hænderne ved sin egen Blødsødenhed. De, Smitson, som afskyr al Blodsudgydelse, vil De miste Resultaterne af denne Aftens Kamp? Alt, hvad der kan puste Liv i en Modrevolution eller i et Militærkup har vi her i vor Magt...

SMITSON (heftigt)

Der findes haderlige Mand iblandt vore Modstandere, som jeg ikke <u>vil</u> behandle med Brutalitet.

KULM

Haderlige? Procenten er vist ikke høj, hvis man først faar kiget der Vandel efter i Sømmene. Enhver skal gøre Regnskab for sin

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Formue, hvor den stammer fra, hvorledes den er tjent... der vil De vel ikke svigte vort Program? Og enhver ublu Fortjeneste ved Spekulationer eller Arbejdsmisbrug straffes med Bøder eller fuld Konfiskering. De værste med Døden.

SMITSON

Man behøver ikke at fangsle Folk for at se deres Regnskaber efter.

KULM

Det forhindrer den i at lave klædelige Arrangementer med Tallene.

SMITSON (til Daniel)

Hvor mange holdes der fangne dernede?

DANIEL

Der er flere Hundrede, uden at regne hele Slotspersonalet med.

Men jeg har skrevet den alle op... lige ned til Køkkendrengene! Navn, Stilling og Bopæl. Her er Listerne...

(Han giver Smitson nogle Papirer)

SMITSON

Du er flink, Daniel. Tak.

DANIEL (smiler glad)

SMITSON (efter at have set i Listerne)

Alle Udlændinge skal øjeblikkelig gives fri og føres over Grænsen, hvis de ønsker det.

KULM

Ja. Det er klogt. Ingen Vrøvl med Udlandet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (til Daniel)

Giv straks den Ordre og kom saa her tilbage.

DANIEL

Javel. (Han gaar hurtigt ud og kommer straks tilbage igen)

SMITSON (læser igen Listerne)

Grev Rosen... Prins Philip... Martin! Det kønne Trekløver.

KULM (smiler tilfreds)

Martin...!

SMITSON

Ja, Deres Dødsfjende... er De glad? Nu er han færdig.

KULM

Jeg glader mig til at se ham.

SMITSON

Med de tre har jeg ingen Medlidenhed. De har bevidst gjort Fortrad. (Læser videre)

Prinsesse Irene, Kongens Søster... stakkels unge Pige! Broderen dræbt og hun selv taget til Fange. Hvad skal vi gøre med hende? Vi maa give hende fri.

KULM (heftigt)

Frigive Medlemmerne af den Kongelige Familie? Ja, hvis De ønsker Intriger og Statskup!

PETERS

Umuligt! De maa alle for vort Tribunal og dømmes. Der er da aldrig set andet i en Revolution.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (utaalmodigt)

Vor Revolution skal ikke være som de andres... det troede jeg, vi var enige om.

PETERS

Vore egne Kamerater skal ikke kunne raabe paa Lunkenhed og Spillen under Dække med de Store!

SMITSON

Jeg ved forud, at mine Kamerater ikke altid vil forstaa mine Handlinger. Har de Tillid nok til mig... godt, saa er alting i Orden! ... har de det ikke, saa lad dem vælge sig en anden Fører. Jeg lader mig ikke tvinge af nogen... (ser paa Kulm)... hør mig vel!.. ikke tvinge af nogen eller noget... hverken af Frygt eller Magtsyge... til nogensinde at handle imod min Overbevisning.

BERG (hjærteligt)

Det ved vi Smitson. Det er derfor, vi følger Dig.

DANIEL (med Enthousiasme)

Ja!

BURE (føler en Slags Pligt til at give sin Mening tilkende)

Ja.

KULM og PETERS (tier)

SMITSON

Men alle de Mennesker dernede maa have deres Skæbne at vide... nu straks! Vi kan i hvert Fald ikke holde dem længere fangne nede i Slotskældrene.

Hvilken Bestemmelse skal jeg dog tage?

Jeg vilde gærne ledes af noget... Jeg vilde gærne kende deres Tanker [illegible] ller mon de

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

har forstaaet igennem vor lange Kampagne, at vi kun vil, hvad der er retfærdigt.

Jeg havde Lyst til at høre dem tale.

(pludseligt)

Daniel, før Prinsesse Irene Herop! Og bagefter vil jeg se Prins Philip og Martin og Grev Rosen...

DANIEL

Javel. (hurtigt ud)

KULM

Det har jeg intet imod. Vi er det første Tribunal. Vi er samlet her for at dømme.

(smiler tilfreds)

Martin...

(Ingen svarer ham. Alle ser trætte og overanspændte ud, og hver beskæftiger sig et Øjeblik i Tavshed med sine egne Tanker.)

SMITSON

Hvad mon Klokken er?

BERG (ser paa sit Ur)

Det maa snart være Morgen, ja. Den er fire.

SMITSON

Man føler ikke Trætheden, saa spændte er Nerverne.

KULM (til Peters)

Lad os dreje det Skrivebord og sætte Stole paa Rad bagved det. (de drejer Bordet paa langs og ordner Stolene).. saadan!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Det er Dommerbordet.

(betragter Opstillingen) Slet ikke saa galt. Det ligner et middelalderligt Billede med de højryggede Stole og Kandelabrene! Vi mangler bare de røde Kaaber og de lange Skæg...

Lad os tænde flere Lys!

(de tænder ogsaa to Kandelabre paa Kaminen)

BERG

Vi kan jo lade aabne Gasværket og Elektricitetsværket!

KULM

Nej, det er for tidligt. Man skal føle vor Magt. Mørket gør alting værre. En Kaserne i Mørke overgiver sig. I Morgen Nat tager vi de Kaserner,som trodser endnu.

SMITSON

Tro mig, der er Ængstelse i mangen Hjærter i Nat! Tusinder, som skælver for deres Liv.

Hvilken Glæde, vi kan skabe, naar de alle indser,at vi hverken har Nag eller Hævntørst, og at vi er Ven med enhver,som vil hjælpe os med at kæmpe mod de gamle Misbrug.

KULM

Pas paa! En angergiven Judas er ingen klippefast Støtte.

DANIEL (ind)

Det er denne Prinsesse...

SMITSON

Før hende ind.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Kom, lad os sætte os! (De sætter sig ved Bordet. Smitson i Midten)

(Daniel henter Prinsesse Irene ind. Hun har kastet en Kaabe over sin Hofdragt. Hendes Ansigt er forpint, men hendes Holdning sikker.

SMITSON

Daniel, sæt en Stol frem til Prinsessen.

IRENE

Tak, jeg staar.

DANIEL (skubber en Stol hen bag hende; hun bliver staaende)

KULM (til Smitson)

De siger: Prinsesse! Jeg troede, vi havde afskaffet Titlerne.

SMITSON

Enhver sin Ret. Det er netop denne unge Piges sørgelige Lod i Øjeblikket, at hun er Prinsesse.

IRENE

Vær saa god at sige mig min Skæbne... saa hurtigt som muligt. Skal jeg dræbes, saa gør det helst straks. Mit Liv betyder intet for mig mere... nu; da De har dræbt dem, jeg holdt af.

SMITSON

Hvorfor betyder Livet ikke mere noget for Dem, Prinsesse? En ung Kvinde som De..? Er Sorgen over Deres Broders Død saa mægtig? Eller er det... ja, undskyld, at jeg stiller Dem disse Spørgsmaal... men jeg kender Dem ikke... jeg vilde gærne vide, hvad De og Deres tænker...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Er De bange for, at Revolutionen nu skal berøve Dem den Luksus, De har levet i? At vi skal tage Deres Smykker og Skatte fra Dem? Har De aldrig tænkt paa de Børn, der sultede, mens De gik klædt i Silke og Fløjl?

IRENE

Deres Spørgsmaal forbavser mig ikke. De kan selvfølgelig ikke tænke Dem, at der udenfor Deres Arbejderklasser findes Mennesker, som lever for andet end snæverhjertet Luksustrang? Det er over Deres Fattaevne, at Tronens forgyldte Lænker har kunnet pine mere... end at mangle et Maaltid Mad?

SMITSON

Jeg spørger Dem, Prinsesse, for at vejledes... for at kunne være retfærdig.

Hvad sørger De saa dybt over nu, at Livet synes Dem uden Værdi.

IRENE (med Graad i Stemmen)

Kongen døde miskendt og forraadt af alle.

SMITSON

Kongen havde givet os sit Ord paa, at ikke en Soldat skulde komme i Gaderne i Aftes.

Og der blev skudt paa Mængden.

IRENE

Kongen døde i Vrede og Sorg over, at Folket skulde tro, han havde brudt sit Ord. Derfor løb han ud paa Balkonen og vilde tale til Mængden... som skød ham ned.

SMITSON (bevæget)

Jeg anede det! Det var ham selv, som blev forraadt!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Det gør mig ondt at vide...

Og det kostede ham Livet.

Jeg beder Dem sige mig alt, hvad De ved derom, Prinsesse.

IRENE

Premierminister Martin havde givet Ordre til at skyde paa Mængden... imod Kongens Vilje.

KULM (smiler)

Martin...

IRENE

Det er godt, at De har kaldt mig herop. Folket kan nu faa at vide, at det har myrdet det Menneske, som var dets bedste Ven.

SMITSON

Folket vil intet angre, Prinsesse. Mængden er Fatalist. Saadan skulde det være, vil den sige. Og jeg siger det samme. Konstitutionen var forældet. Der maatte noget nyt. Al ny Udvikling koster jo, at det gamle maa dø.

Hvorfor vil De hade os, Prinsesse? Hvorfor vil De være imod os? I Deres klare Øjne læser jeg Godhed og Forstand. Lær dog at forstaa, at de Mennesker som misbruges, som maa trælle for at samle Overflod til andre, og som selv lider Nød, tilsidst raaber: vi vil have det samme, som I, om vi saa skal tage det med Vold!

IRENE

Hvem siger, at jeg hader Dem? Hvorfor vil De tro, at alle udenfor Deres egen Klasse er uforstaaende og egoistiske. Kongen har lært mig at elske Friheden... fordi jeg saa ham lide under selv at være i Lænke. Han forstod de Misbrug, Folket led under; han vilde give Velstand til de arbeidende Klasser, gode Boliger, lige Undervisning til

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

alle... hvad kan de forlange mere? Nogen maa jo arbejde. Og én maa jo regere? Vil De have, at Mængden selv skal have Magt til at regere? Saa vilde de jo bare slaa hinanden ihjel indbyrdes. Aa, hundrede Gange har Kongen talt frem og tilbage med mig om, hvad der var det bedste for hans Folk.

Og nu har de dræbt ham... fordi de ikke havde betroet ham Magten til at give dem de Goder, han ønskede for dem.

SMITSON (vender sig til Kulm og Peters)

Hører De? Hører De? Det er rigtigt, hvad hun siger... Kongen har sagt mig det selv.

Jeg er vis paa, at Tusinder af vore saakaldte Modstandere har de samme Tanker.

Hvorfor skulde vi saa gaa frem med Haardhed... i Stedet for at lede efter vore Venner iblandt Fjenderne?

Hvorfor skulde vi dog fængsle denne unge Pige, som har lært igennem Hoffets gammeldags Tvang at have det samme Friheds-Ideal, som vi?

KULM

Man skifter let Anskuelser, naar man er i Fare.

IRENE (løfter Hovedet)

Tror De, jeg vilde nedværdige mig til at sige fejge Ord for at redde mit Liv. I saa Fald forstaar De mindre vor Tankegang, end vi forstaar Deres.

Kan De tro, jeg vilde ydmyge mig for en Mand som Dem?.. der staar jo Grusomhed og Magtsyge skrevet paa Deres Ansigt.

Dræb mig, har jeg sagt Dem. Det er mig ligegyldigt. Hellere det, end at blive afmægtigt Vidne til Deres Voldshandlinger overfor mig

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

og mine!

SMITSON

Vi vil ingen Voldshandlinger begaa. De skal lære at respektere vor Stræben for at blive retfærdige, Prinsesse. Hjælp os dertil ved at dæmpe Hadet imod os hos Deres Standsfæller. Sig dem, at vi ønsker Retfærdighed... selv for vore Modstandere.

IRENE

Jeg tror, at De er oprigtig,Hr. Smitson. Men De er ikke alene... (hun ser paa Kulm)

Kongen har talt til mig om Dem. De var en Idealist, sagde han ... som vilde det bedste.

SMITSON (stille)

Sagde han det! Stakkels Mand...

IRENE

Men derfor troede han ikke paa Deres Sejr.

SMITSON

Denne Sejr er dog kommen!

IRENE

Er den?

KULM

Behager De endnu at tvivle om, at det er os, som nu har Magten?

IRENE (kun talende til Smitson)

Jeg tror ikke paa det godes Sejr, Hr.Smitson. Alt synes mig saa ondt og sørgeligt. Jeg tror ikke, at en Idealist kan sejre.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (med mere Sympati, end han næsten tør vise)

Prinsesse, jeg skal give Dem ny Tro, ny Glæde...

De har Deres Frihed. Hvor vil De hen? Vil De føres ud af Landet? Ja, det er vist det bedste for Dem.

IRENE

Giver De mig min Frihed? Tør De det, Hr.Smitson? Frigiver man en kongelig Person under en Revolution? Det har jeg ikke læst i Historien.

KULM (vredt)

Der er flere, end De, som vil blive forbavsede derover..!

SMITSON

For første Gang i Historien skal Ordet Retfærdighed betyde mere end et Ord for Revolutionens Mænd.

Daniel, sørg for at Prinsessens Ønsker bliver opfyldte.

(Han rejser sig og viser med et Buk, at "Forhøret" er forbi) (Til Daniel) Den næste!

IRENE (gaar ud; ved Døren vender hun sig)

Tak, Hr. Smitson.

DANIEL (aabner Døren for hende; de gaar ud)

KULM (heftigt)

De handler egenmægtigt og uovervejet.

SMITSON (ligeledes)

Jeg handler saaledes, som jeg synes, at jeg bør handle.

KULM

De hørte, hvad selv Deres "Protegé" sagde Dem: De er ikke alene.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

(Prins Philip kommer ind imellem to Arbejder-Soldater, der bærer Fakler. Arbejder-Soldaterne gaar straks ud igen. Daniel er kommet ind bagefter. Prinsens Holdning er hovmodig og udfordrende. Han bliver staaende ved Døren.)

SMITSON

Behag at træde nærmere, Prins Philip.

PRINSEN

Kong Philip! Kongen er død. Jeg er Kongen.

SMITSON

Behag at træde nærmere.

PRINSEN

Nej.

SMITSON

Som De vil. De er Gardens Chef... anklaget for at have kommanderet Tropperne til at skyde paa de fredelige Demonstranter. Hvad kan De sige til Deres Forsvar?

PRINSEN

Intet. Jeg taler ikke til Mordere og Banditter.

SMITSON

Var vi Mordere, lod vi Dem skyde ned uden Lov og Dom! De vil faa Ret til at vælge Deres Defensor foran Tribunalet.

PRINSEN

Det Komediespil er gammelkendt... lavet for Galleriets Applaus. Den Anklagede blev dømt efter alle Rettens Forskrifter, ikke sandt? Og hvis han er uskyldig, saa finder man en Paragraf, som gør ham skyl-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

dig. Banditter!!

SMITSON

Før Fangen ud. Til Statsfængslet. Den politiske Afdeling. (Til Prinsen) Vi tillader Dem at faa de politiske Fangers Forplejning. Vi bryder os ikke om at pine Dem med almindeligt Cellefængsels smaa Grusomheder.

Det er Deres Liv eller Død, det drejer sig om.

PRINSEN

Min Død. Jeg ved det.
(pludseligt) Hvad vil De mig her? Havde De haabet, Proletar, at se en kongelig Person krybe sammen af Angst?

SMITSON (roligt)

Før Fangen ud. Lad den næste komme ind.

(Daniel fører Prinsen ud)

KULM

Der er jo Mod i Fyren! Hellere hans Uforskammethed end Jeremiader.

(Martin ind mellem to Arbejder-Soldater, som bærer Fakler, og som straks igen gaar ud. Daniel ind bagefter.)

MARTIN (har Hænderne "ligegyldigt" i Bukselommerne og smiler tvungent)

God Aften, de Herrer!

Ah, Tribunal à la Robespierre.... med blafrende Stearinlys. Slet ikke ilde som Arrangement. Men der er desværre intet nyt under Solen...

SMITSON

De kan sætte Dem, hvis De ønsker det, Martin.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MARTIN

Tak hellere end gærne. I Kældrene var der ikke mange Lænestole.

KULM

Det glæder mig at møde Dem igen, Hr. Martin.

MARTIN

Jeg tilstaar, at min Glæde er mindre overstrømmende end Deres. Jeg kan saa nogenlunde tænke mig til, hvad Magten vil betyde i Deres Hænder.

KULM

Den betyder, at jeg vil forstaa at omgive mig med Mænd, som er kloge, og som kan tjene mig.

MARTIN

Skal de Ord sige, at De synes, jeg ikke har forstaaet det?

KULM

Mig havde De i hvert Fald Raad til at støde fra Dem.

MARTIN

Jeg indrømmer, at nu ser det ud, som om det var en Dumhed... fordi De har faaet Overtaget. Men Enden er vel ikke endda!

KULM

Ikke for mig.

MARTIN (med et Sæt)

Hvadbehager? (Han faar sit Herredømme tilbage) Men faar jeg nu snart Forklaring paa, hvad alt dette skal betyde? At holde mig arresteret nede i Kælderen den halve Nat med flere Hundrede andre Personer? Mig? Det er en smuk Taknemmelighed, maa jeg sige. Mig, som I

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

kan takke for hele Sejren?

KULM

Dem? De er morsom.

SMITSON

Det var Dem, som gav Ordren til at rykke ud med Militæret... imod Kongens Vilje.

MARTIN

Der ser De! De ved det jo allerede. Hvor kan De saa være saa kortsynede ikke straks at forstaa, hvad det betød!

SMITSON

Jeg forstaar ikke endnu, hvad De mener, det skulde betyde?

MARTIN

Hvad var det hele blevet til, hvis jeg ikke havde ladet Militaret rykke ud? Et lille fredeligt Folketog med Taler... Ord... Floskler...nye Løfter... alt det gamle om igen. I manglede Mod. I maatte have det Sprangstof udefra, som fik alle Lænker til at briste. Det gav jeg Jer. Jeg hidsede Jer op. Men jeg vidste, at Militaret vilde blive den Svage... Jeg vidste, at de fleste af Tropperne vilde nægte at skyde paa Mængden. Har jeg haft Ret eller ikke? Har jeg opnaaet for Jer, hvad jeg vilde?

Og hvad er saa Takken? At I arresterer mig sammen med Lakajer og Køkkendrenge. Det er jo forrykt.

KULM

Deres behændige Saltemortale er virkelig beundringsværdig, Martin. En naiv Sjæl vilde tro Dem fuldt og fast.

SMITSON

[illegible] der De

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

forgæves, Hr. Martin. Enhver af Deres Handlinger, lige siden De kom til Magten har været et Brud paa Deres Løfter til os forinden.

MARTIN

Naturligvis. Ellers var vi jo aldrig naaet saa vidt. Det maatte se ud, som om vi blev hidsige Fjender.

SMITSON

Mærkeligt, at De aldrig lod et Vink falde om Deres virkelige Hensigter, naar vi angreb Dem.

MARTIN

Hvem naa'r noget, som betror sig til nogen?

KULM (smiler)

Det er virkeligt morsomt... De faar os jo næsten til at tvivle!

SMITSON

Kan De bevise, hvad De siger?

MARTIN

Bevise..? Kan man bevise sin indvendige Overbevisning? Skulde jeg have forlangt skriftlig Erklæring om mine hemmelige Undersøgelser... for Eksempel: herved bevidner jeg undertegnede, Menig Nr. et eller andet at Premierminister Martin har sonderet Terrænet og er bleven klar over, at Tropperne er inficerede af de revolutionære Idéer, og at Øjeblikket derfor er gunstigt for Revolutionen. Er det det, De vil have, maa jeg spørge?

Vi er vel ikke Børn?

KULM

Jeg ved, at De lyver, Martin, men det betyder intet. Min personlige Antipati for Dem spiller heller ingen Rolle. Jeg stemmer dog

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

for Deres Frifindelse.

De er bange... det skærper Deres Opfindsomhed. Angst gør Dem klog og brugbar. De har Visionen for Deres Øjne: Pælen og de tolv Bøsseløb!

Vi skal blot sørge for, at De aldrig mister den Vision, saa vil De blive en af Revolutionens bedste Tjenere.

De vil blandt andet kunne faa en Del af Deres lunkne Partifæller til at gaa aabenlyst over til os.

De er vor Mand, Martin... under skarp Kontrol. Vil De have Deres Frihed paa den Betingelse?

MARTIN (lettet)

Naturligvis. For mig kan De kontrollere, hvad Pokker De lyster.

KULM (til Smitson)

Mishager det Dem, Smitson? De ser, at jeg forelægger Spørgsmaalet til Deres Approbation.

BERG

Selvfølgelig. Det er kun Smitson, som kan tage Bestemmelserne. Ingen anden.

SMITSON

Oprigtigt talt... ja. Det mishager mig at knytte en Mand til os, som ingen af os mere har Tillid til.

KULM (ironisk)

Alt kan ikke være Idealisme. Der er ogsaa noget, som hedder Nyttehensyn.

SMITSON

Maaske har De Ret, at det kan være til Nytte. Jeg ser det ikke. Men jeg venter ikke at være den, som ser klarest i alle Spørgsmaal.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Vil De tage Ansvaret?

KULM

Ja.

SMITSON

Godt. De har Deres Frihed, Martin.

KULM

Daniel, giv Ordre til, at en af vore Mænd tager Ophold i Hr. Martins Bolig; han skal notere, hvem han modtager og følge ham, hvor han gaar hen.

Hans Telefonsamtaler skal stenograferes paa Centralen. (Smiler) Vi vil være à jour med Deres smaa Hemmeligheder, Hr.Martin. Ja, saa er vi altsaa enige.

SMITSON (gør en Bevægelse med Armen, som viser, at Martin skal gaa. Til Daniel)

Den næste!

(Daniel ud)

MARTIN (ved Døren)

Jeg respekterer Dem som Modstander, Kulm. Jeg havde ikke troet, at De var klog nok til... ikke at hævne Dem.

KULM

Spillet fortsattes en Stund endnu... andet er det ikke.

MARTIN

Netop. Vi spiller...

Og jeg faar altid gode Kort.. (ud)

BERG (udbrydende)

Hele hans Forklaring var Løgn. Han mere end nogen anden for-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

tjener de tolv Kugler.

BURE

Det er ogsaa min Mening.

KULM

Alt hvad man gør godt har Værdi. Han lyver fortrinligt... hurtigt og sikkert. Altsaa vil han være os nyttig i enhver vanskelig Situation.

(Grev Rosen kommer ind mellem to Arbejder-Soldater med Fakler. Soldaterne ud igen.- Grev Rosen ser trat ud men synes ganske ubekymret overfor sin Skæbne)

SMITSON

Tag Plads, Grev Rosen, hvis De er træt.

Grev Rosen (sætter sig)

Tak. Natten har jo ikke været Hvilefuld. (Han betragter "Tribunalet" koldt observerende gennem sin Monocle.)

SMITSON (ved ikke rigtigt, hvad han skal sige)

Jeg er Smitson...

GREV ROSEN (nikker)

Deres Ansigt er mig selvfølgelig bekendt fra vore illustrerede Blade.

Og forresten kan der jo ingen Tvivl være om, at De er Revolutionens ideelle Leder installeret ved Kongens Skrivebord... mens hans Lig, endnu knap koldt, ligger derinde ved Siden af.

SMITSON (hurtigt)

Hvorinde?

GREV ROSEN

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN (peger mod Døren tilhøjre)

I det kongelige Sovegemak.

SMITSON (rejser sig)

Det har jeg ikke tænkt over.

De har Ret... der er noget brutalt og hæsligt deri. Især fordi vi slet ikke bærer Nag til ham, han er uden Skyld i Landets elendige Forhold.

GREV ROSEN

Ja, som god Kristen kan De jo godt tilgive ham nu... efter at De har slaaet ham ihjel.

SMITSON

Jeg?

GREV ROSEN

De og Deres.

SMITSON

Mangden handler altid blindt. Og i Blinde rammer den de uskyldige.

Men omsider er det nu blevet os givet at kunne vejlede de primitive Instinkter.

GREV ROSEN

Hvilket altsaa skal betyde, at naar Øjnene er lukket op... saa er det mig, som skal rammes.

SMITSON (heftigt)

Ja. Som en Vampyr har De i aarevis siddet krampagtigt suget fast til Magten og regeret over Landet og tilladt alle Misbrug...forinden De bekvemmede Dem til at tage Martin til Vasal og lade ham fortsætte det samme skandaløse Regimente under en løgnagtig demokratisk Maske. De har ladet mægtige Formuer hobe sig sammen, mens Arbejderne levede i

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

de elendigste Kaar!

I intet andet Land er i vore Dage ethvert Ideal, alle humane Begreber og al Retfærdighedsfølelse traadt saa kynisk under Fode.

Og De, De har været Hovedmanden derfor!

GREV ROSEN

Det er saa vanskeligt at definere, hvad der er et Ideal. For en Kannibal er det jo at spise Menneskekød...

For Dem, Hr. Smitson, er det at se nogle faa Kroner sparet sammen i hver af de Millioner Individers Sparebøsse.

For mig er det de store Formuers Evne til at skabe store Værker.

SMITSON

Ligegyldigt om saa Tusinder lider Nød!

Er det Deres Mening?

GREV ROSEN

Jeg vil gærne sige Dem min Mening!

Ja... hvis det kunde lade sig gøre, var det jo bedst for Samfundet, at ingen led Nød, men at alle havde rigeligt at spise... da det giver Arbejdskraft. Bortset fra dette Synspunkt indrømmer jeg, at det er mig ganske ligegyldigt, om Per eller Povl nyder lidt mere eller mindre lidt Velvære. De er Arbejdsbierne... skabte til det. Og dermed er de færdige. Enhver har sin Bestemmelse i Samfundet... det viser Naturen os klart. Har Bierne eller Myrene Medlidenhed i deres Samfund? Nej, og derfor kan de skabe.

Men det er mig ingenlunde ligegyldigt, om mit Land bliver nedsyltet i denne demokratiske Lighedsbølge, som er ved at forpeste Verden, og som umuliggør al Skønhedsudvikling. Se Dem dog om, Menneske!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Se at al moderne Arkitektur er banal, at al Kunst er forfladiget og al Luksus forsimplet! Fordi enhver Undermaaler nu faar Lov til at føle sig af samme Værdi som den overlegne Aand, fordi enhver "Tjenernatur" har Ret til at deltage i denne hæslige Jagt efter egoistisk Gevinst... fordi Staterne efterhaanden er tvungne til at synes, at godt Smør og rigeligt Kul og billigt Fodtøj for ethvert Individ er Samfundslivets højeste Moral.

SMITSON

Selvfølgelig!

GREV ROSEN

Mit Ideal er de vældige ~~Inner~~ Værker, der lever gennem Aartusinder som en evig Skønhed. Ægyptens Pyramider, de indiske Templer, Grækenlands Panthenon, skabt af én Hjærne, én umaadelig Rigdom... og udført af Trællehænder!

Hvilket Skønhedsminde tror De, at Deres velnærede Fabriksarbejdere vil efterlade til ærbødig og fantasifuld Beundring om Tusinde Aar?

SMITSON

De døde Ting betyder intet. Hvert Menneskeliv er en Verden, der skal udvikle sig i Glæde og Velstand. Det er selve Existensens Mening.

GREV ROSEN

Det er Deres Anskuelse. Min er altsaa en anden. Og hverken De eller jeg kan vide, hvilken der er den rette.

KULM (utaalmodigt)

Har vi kaldt Grev Rosen herop for at faa en Time i Kulturhistorie?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN (smiler let)

Det kunde maaske være ganske nyttigt for Dem, min gode..

SMITSON (pludseligt heftigt udbrydende)

Jeg kan ikke være Bøddel! Jeg duer ikke til det. Jeg respekterer en Modstanders Livsanskuelse... jeg kan ikke straffe ham for den, selv om jeg nu har Magten dertil.

Kald det Svaghed, om De vil.

Hvis De, Grev Rosen, i Dag var Landets Diktator, og jeg sad dèr anklaget for Dem, saa lod De mig s'yde, ikke sandt..! straks, uden Lov og Dom?

GREV ROSEN

Ja, uden mindste Tøven... fordi jeg vilde have forstaaet, at De virkede skadende ind paa Udviklingen af mit sociale Ideal.

SMITSON

Jeg vilde for Dem kun være et Par oprørske Slavehænder, som skulde hugges af til Skræmsel for de Hundrede Tusinde andre!

GREV ROSEN

Ja.

SMITSON

Vel. Jeg kan ikke gøre Gengæld. Jeg kan ikke dræbe... fordi mit Ideal er selve Menneskelivet og dets Glæde.

KULM (slaar heftigt i Bordet)

Men De er ikke alene her, Smitson. Og endnu er De ikke Landets Diktator...

BERG (ligesaa heftigt)

Han er det fra i Morgen, saasnart vi har haft den første fuld-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

tallige Syndikatsforsamling. Jeg kender alle Stemmerne. Han har Majoriteten med over to Tredjedele! -

Hans Bestemmelse skal anerkendes.

KULM

Det er ikke blot Svaghed, dette her... men den taabeligste Letsindighed. Det er Modrevolutionens Chef, vi dèr har siddende for os.

SMITSON

Vor Sag at vare os!

BERG

Det staar paa vort Program: Frihed for enhver Anskuelse.

KULM

Staar Verden da paa Hovedet?

Endelose philosofiske Samtaler med en storpolitisk Forbryder, som øjeblikkelig skulde sendes til Retterpælen.

Hvorlænge tror De, at Deres Magtstilling vil vare paa den Maade?

SMITSON

Revolutionen er ikke skabt for at min Magtstilling skal vare.

Er Samfundet ikke modent til vort Ideal, saa er vor Revolution mislykket, og vi maa bukke under.

Jeg gentager det: Ingen skal gribe mig i at handle imod min Overbevisning for at bevare min Magt.

KULM

Men det drejer sig om andre end Dem. Der er Tusinder, som følger Dem, og som vil gaa til Grunde sammen med Dem.

SMITSON

De følger mig, fordi de har hørt mig tale. De kender mine

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Anskuelser.

KULM

De har hørt Dem raabe paa Frihed og Velstand, ja... det er det, de vil have, det er derfor, de følger Dem. Tror De maaske ogsaa, at Mangden har Idealer? (han ler ironisk)

GREV ROSEN

Hr. Smitson, De er en hæderlig Mand, det vil gaa Dem ilde.

SMITSON

Min Skæbne spiller ingen Rolle.

BERG (hurtigt)

Vi vaager over hans Skæbne...

KULM (vredt)

Tiden gaar. Vi har andet at gøre end at filosofere. Hvad bestemmer saa Diktatoren? Skal Grev Rosen frigives?

SMITSON (efter en Tøven)

Nej. Grev Rosen er anklaget for Magtmisbrug. Han skal have Ret til at forsvare sig for en Domstol. Han vil blive frikendt. Under vort Regime dømmes en Mand ikke for Idéer, som udtales aabent og dristigt, selv om de er modsatte vore.

(Til Daniel) Statsfængslet. Den politiske Afdeling.

(Til Grev Rosen) Der skal blive taget størst muligt Hensyn til Deres Forplejning.

(De hilser paa hinanden, høfligt og kort)

GREV ROSEN (ud, fulgt af Daniel, som kommer ind igen)

SMITSON (udbrydende)

[illegible] det er ikk

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres.

min Gærning.

Kulm har Ret, der maa dannes et Tribunal.

Og lad os saa gaa hver til sit. Vi er trætte allesammen. Det gør os overnervøse.

BERG

Sætter vi Forsamlingen til Kl.10 i Morgen tidlig?

KULM

Det er for tidligt. Vi maa have mere Tid til at udarbejde de Planer, vi vil forelægge.

SMITSON (til Daniel)

Løslad alle Kvinderne dernede, Daniel. Og Mændene!.. betinget Frihed, under Kontrol af en Arbejder-Soldat, indtil deres Bøger og Papirer er undersøgte og har vist, at de ikke har beriget sig ved Misbrug.

Gaa straks ned og meddel denne Ordre.

(Daniel gaar ud. En Arbejder-Soldat kommer ind.)

ARBEJDER-SOLDATEN

Der er en Dame, en af Hofdamerne, tror jeg, som har raabt og skreget hele Natten dernede, at hun maa tale med "Revolutionens Ledere", som hun kalder Dem; hun har noget højst vigtigt at sige, paastaar hun. Maa jeg lade hende komme ind? Hun er ikke til at holde Styr paa. Jeg har hende herudenfor...

SMITSON

Hvad kan hun ville?

KULM

Rimeligvis Angivelserne, som begynder. Man mistænkeliggør sin bedste Ven... for selv at slippe. Det er kendt fra alle Revolutioner.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Det Uvæsen vil vi ikke have. Det skal straks slaas fast. (Til Soldaten) Før den Dame ind.

SOLDATEN (ud)

BERG

Skal vi hellere sætte Syndikatsforsamlingen til Klokken 4 i Morgen Eftermiddag?

SMITSON

Ja, det er bedre. Jeg maa tænke over hvert Ord i min Tale. Verden over vil den blive kritiseret... og kaldt for en Hob Fraser og Floskler, fordi jeg paastaar, at vore Maal er uegoistiske.

(Døren aabnes af en Arbejder-Soldat, og Thora kommer styrtende ind med Haaret halvt opløst, Øjnene opspilede af Skræk, og Hofslæbet krøllet sammen over Armen. Hun falder paa Knæ midt i Stuen.)

THORA

Naade, Naade! Jeg er uskyldig... dræb mig ikke!

SMITSON

Frue, berolig Dem...

THORA

Jeg er uskyldig, jeg sværger, at jeg er uskyldig! Hvis De har hørt nogen sige, at jeg var Kongens Elskerinde, og at jeg har intrigeret med Ministrene... og det er derfor, jeg skal slaas ihjel... saa er det den skammeligste Bagvaskelse! Jeg har kun talt med Kongen to eller tre Gange i mit Liv... og aldrig intrigeret. Det er Martin, som har gjort det hele. Jeg sværger, at det er Martin... han har villet købe mig til at faa Kongens Hemmeligheder lokket ud af ham! Men

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

jeg vilde ikke... og for Resten saa var der slet ingen at lokke ud...

SMITSON

Rejs Dem Frue. Hvis De kommer for at anklage Hr. Martin eller andre, vil De straks blive ført ud igen.

THORA (rejser sig)

Aa nej... lad mig blive et eneste lille Øjeblik endnu! Jeg har meget mere at sige. Hvis nogen har sagt Dem, at vi er rige, saa er det heller ikke sandt. Vi har maattet tage store Laan i vort Hus, baade i Byen og paa Landet, for at kunne leve ganske beskedent. Jeg svarger, at det er sandt, hvert Ord jeg siger!

(Hun falder igen paa Knæ) Lad mig leve, kære, gode Hr. Smitson, aa, lad mig leve... det er Dem, som er Hr. Smitson, ikke! Vi kender jo alle Deres Ansigt fra Aviserne...

SMITSON

Men ingen har tænkt paa at dræbe Dem, Frue. Vi ved ikke engang, hvem De er.

THORA (rejser sig)

Skal jeg ikke dræbes? Er det slet ikke sandt? Jeg er Baronesse Thora Bartholin. Hvorfor er vi saa taget til Fange? Aa, sikken en Nat! Iskoldt i Kælderen... efter at have danset heropps... nedringede... og i tynde Dansesko... og de forfærdeligste Rygter har gaaet dernede... at vi alle skulde skydes paa Slotspladsen, nu Kl.6 til Morgen. Aa, mit Hjærte har banket, som det skulde sprænges, og jeg har rystet som et Æspeløv hele Natten. Hvor kan man dog mishandle os stakkels Kvinder paa den Maade! Hvad har vi gjort? Vi faar jo dog hele Handelen til at gaa, ikke? Skradderne og Skomagerne og alt den Slags, [illegible] hele Nat-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

ten, at der er da vores Undskyldning, hvis De synes, at vi ødsler for meget!

Aa, sikken en Nat! Den ene efter den anden af Damerne er besvimet! Jeg selv har været lige ved det...

KULM (morer sig over hende)

THORA

De smiler! Gudskelov, naar man smiler, er man vist ikke grusom... Men hvorfor har de dog ladet mig arrestere? Det er saa grænseløst uretfærdigt! Jeg som netop altid har elsket Friheden... i alt, i alt! Ingen kan bedre end jeg forstaa Revolutionen... Og jeg er med Dem med Liv og Sjæl! Jeg som har flammet af Vrede over alle Spekulanterne, der skovlede deres Millioner ind, mens vi andre bare maatte betale alting dyrere og dyrere...

SMITSON (utaalmodigt)

Frue, vor Tid er knap. Er der noget, De særligt har at meddele os?

THORA

Jeg ved ikke... Jeg tror ikke... nej, nu er der vist ikke mere. Men jeg maatte herop og sige dette her, syntes jeg... for at forsvare mit Liv...

KULM (smiler igen)

Det har ikke været i Fare.

(Til Daniel) Lad den Dame følge hjem.

DANIEL (ud og ind igen straks efter)

THORA (falder af Bevægelse om i en Stol og griber hans Haand)

Aa Gud, maa jeg blive fulgt hjem! Saa faar jeg altsaa min Fri-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

hed! Tusind, tusind Tak.

Nu skammer jeg mig næsten over, hvor bange jeg har været...

Og jeg ser vist forfærdelig ud!... Mit Haar... ganske opløst..

(Hun søger at ordne sig lidt)

SMITSON (peger mod Døren, hvor en Arbejder-Soldat med en Fakkel er kommet ind)

Den Mand vil følge Dem hjem, Frue.

THORA

Følges hjem med en Fakkel.! Hvor det hele dog er mærkeligt! Som en Roman. De tre Musketerere... Man tror hele Tiden, at man drømmer. (Gaar mod Døren men standser og siger til Kulm) Sig mig Deres Navn! De smilede før saa venligt til mig! Hvis jeg nogensinde til Gengæld kan være Dem til nogensomhelst Nytte...

KULM (smiler igen)

Mit Navn er KULM. Spørg efter mig, jeg er ikke vanskelig at finde.

THORA (gentager)

Hr. Kulm! Kulm! Aldrig skal jeg glemme ~~xxx~~ Deres Navn. (Hun løber ud)

SMITSON (til Kulm og de andre)

Saa ses vi altsaa ved Forsamlingen i Morgen.

KULM

Ja, lad os nu komme hver til sit.

BURE (ser ud af Vinduet)

Det er næsten lyst, allerede.

PETERS

Skal vi have Vagt til at følge os?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Alt er jo roligt nu. Men for en Forsigtigheds Skyld...

KULM, PETERS, BURE og DANIEL (ud)

SMITSON (har grebet Berg ved Armen for at holde ham tilbage)

Berg, bliv et Øjeblik. Jeg tranger til at tale med Dem.

BERG (hjærteligt)

Hellere end gærne, kære Ven.

SMITSON (kaster sig trat i en Stol)

Det er for meget, dette her. Jeg kan ikke gøre mig det altsammen klart endnu... Nu staar jeg altsaa overfor det umaadelige Ansvar at være valgt af Hundrede Tusinder af Kameraater til at regere over Landet!

Jeg bliver ved med at gentage det Faktum for mig selv indvendig ... og det bliver ved at være lige uvirkeligt og angstende for mig.

BERG

Vi venter meget af Dem, Smitson.

SMITSON

Kan jeg opfylde, hvad I venter!

BERG

De har Tankerne. Vi andre vil udføre dem.

SMITSON

Berg, jeg føler mig tung og nedtrykt. Pludseligt er jeg begyndt at tvivle. Alle disse Ord om Godhed og Retfærdighed...

~~Hvad ved man? Er det med Haardhed, Menneskene skal leders?~~

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Hvad ved man? Hvad ved man?

Er jeg bare drømmende og svag? Er det Kulm, som har Ret? Er det med Haardhed, Menneskene skal ledes, vil ledes?

BERG

De er træt nu. Naar De har hvilet Dem en Time, bliver De sikker igen.

SMITSON

Jeg tror, det er Kongens Død, som har gjort mig usikker... eller snarere mit Møde med ham her for faa Dage siden. Le nu ikke af mig... men jeg følte, at vi var beslægtede! Der var som en pludselig varm Strøm af Sympathi mellem os. Og han talte til mig som til en Ven... om sin dybe Skuffelse i Livet, om alt det, han havde villet af smukt og godt for sit Folk... uden nogensinde at have naaet det.

Han blev altsaa dræbt i Kampen derfor... miskendt og uforstaaet!

Paa en Maade dræbt af mig... som netop havde lært at forstaa ham. - Hvor Livet kan være brutalt!... Berg, selvfølgelig faar jeg engang samme Skæbne som han...

BERG

Men, kære, hvad er det dog for Snak! For det første er De jo nu ved Maalet... De har jo nu Magten til at virkeliggøre vore Idéer.

SMITSON

Det er saa fortvivlende, at man ikke er Herre over, hvad der foregaar i ens Hjærne...

Endelig, endelig har jeg altsaa nu Muligheden for at realisere alt, hvad jeg har drømt... og saa føler jeg mig usikker og ved ingen Ting mere absolut.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Kongens Smil, da jeg talte om Retfærdighed...

Og saa de Ansigter i Aftes, Berg...! Gadekampene! Hvor det var ondt, hvor det var hæsligt! Der var Blodtørst i de Ansigter! Det var ikke blot Mennesker, som vilde forsvare sig... men det var Væsner, som nød at dræbe hinanden, at se Blod...

Det er de Væsner, man ofrer sig for Berg...

Har de set anderledes ud i Tidernes Morgen? Vil de nogensinde komme til at se anderledes ud?

BERG

Man siger jo, at Synet af Blod...

(De er begge tavse et øjeblik og tankefulde)

SMITSON

Berg, vil De synes, at jeg er sentimental, naar jeg siger Dem, at jeg vil gærne give den døde Konge min sidste Hilsen...

Kastet hen i Mørket... uden Vagt... uden Respekt... ligger hans Lig nu derinde...

BERG

Jeg vil gærne selv give ham en Hilsen.

SMITSON

Saa kom.

(De tager hver en Kandelaber og gaar ind i Kongens Sovegemak.)

Tæppet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Tredje Afdeling.

Seks Maaneder efter. - Paa Bladet "Fremads" Redaktion. Kulms Kontor. Dør i Baggrunden og tilhøjre. Vinduer tilvenstre. I Midten et stort Skrivebord med Papirer, Telefon etc.

KULM kommer ind fra Baggrunden. Ringer paa en elektrisk Knap paa Skrivebordet.

OLE (ind fra venstre)

KULM

Hvem kommer og giver Referat?

OLE

Her er jeg som et Lyn, Hr. Folkeministèr.

KULM

Ja, kom Du kun, min Dreng. Du er den fornuftigste af dem alle. Hvor er Aviserne til i Morgen?

OLE

Her. Hele Pakken.

KULM

Har Censur-Kommissionen set dem? Er der noget at sige?

OLE

Ja, der er et Par Bemærkninger, Hr. Folkeminister. (Han rakker han en Pakke "satte" Artikler)

KULM (tager et Papir, som følger med)

En Artikel af "Aftenposten"strøget. Og "Fadrelandet" foreslaas suspenderet i otte Dage.

Jasaa, hvem har de angrebet?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

OLE finder Artiklerne fram af Pakken)

Her er Artiklerne. Det var os, de vilde skalde ud i Morgen. De siger ikke andet end, at vi er Løgnere, og at vi ophidser til Mord.

KULM

Det var jo ikke videre venligt.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

OLE

De siger, at alle, som er udenfor Arbejderpartierne, sulter snart ihjel, og de vil have 100 Gram mere Brød om Dagen

KULM (tænker sig om et Øjeblik)

Kald paa Frøken Leth!

OLE (skriger i Døren)

Frøken Leth!...

FRØKEN LETH (ind; koket Stenografdame-Ydre, med Bevægelser fulde af skjult Kattenskab)

Godmorgen, Hr. Folkeminister!

KULM

Pyh... den Parfume holder jeg ikke af.

FRØKEN LETH

Det er dog "Artiz", den allerdyreste!... en Gave.

KULM

Den er rædsom... og inden Kl.10 om Morgenen.

FRØKEN LETH (med et langt Blik)

Jeg skal tage en anden paa imorgen, Hr. Folkeminister.

KULM

Tak! - Naa, begynd saa! (Han dikterer)

Til Redaktøren af "Fædrelandet"... (afbryder sig selv) Ole, skriv Afficher til Vinduerne imorgen med Kæmpebogstaver: Ved Folkeministermødet er det vedtaget at forhøje Brødrationen med 50 Gram daglig for de borgerlige Partiers Vedkommende!

OLE

Skal vi bøje os for det Kapitalistpak til "Fædrelandet"?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Ja, min Dreng, saa blide er vi.

OLR

Jeg er imod det, Hr. Folkeminister.

FRØKEN LETH

Han er tosset, den Dreng.

KULM (smiler)

Jeg er ogsaa imod det. Men det er Politik, min Ven Ole.

OLE (ud)

KULM

Altsaa, Frøken Leth... (han diktere)

"Til Fædrelandets Redaktion: Deres Artikel Nr. 6 B er designeret af Censurkomiteen til at koste Dem 8 Dages Suspension. Jeg ved, at det vil betyde Pladets Ruin under de nuværende Forhold. Som forhenværende Kollega har jeg besluttet at vise Dem Langmodighed. Ingen Suspension og Tilladelse til at offentliggøre Artiklen imorgen. Betingelsen er: I Overmoggen blæser De Fanfare over at have opnaaet, hvad De vilde, da Folkeministeriet har besluttet at forhøje Brødrationen med 50 Gram daglig for de borgerlige Partiers Vedkommende; og De udtrykker Deres dybe Taknemmelighed over denne Hensynsfuldhed fra Regeringens Side.

I samme Nummer offentliggør De Dødsdommen over Prins Philip og Grev Rosen. Men kun Dødsdommens Ordlyd, uden Kommentarer."

Lad mig selv signere (han underskriver).

FRØKEN LETH

Dødsdommen.... Gud... Dødsdommen! Hvor er De ond for

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Prins Philip! Han er saa nydelig og til den Grad velklædt! Jeg har hans Billede hjemme, det var trykt paa en Æske Cigaretter!...

KULM

Gem det godt. Det kan blive en Sjældenhed. Brevet skal først afleveres, naar Dødsdommen i Eftermiddag er offentliggjort.

FRØKEN LETH

Javel!

OLE (ind)

Hr. Folkeminister! Peters er derude.

KULM

Lad ham komme ind.

OLE (ud).

PETERS (ind).

KULM

Godmorgen, min Ven! Hvad Nyt?

PETERS (sætter sig)

De er ikke til at rokke.

KULM

Hm! Der maa altsaa skarpere Lud til... Har De kunnet undersøge, hvor stor hans Majoritet er?

PETERS

Stadig den samme. Mere end de to Tredjedele. Endnu har vi kun vundet en 20-30 Stemmer.

KULM (tænker et Øjeblik)

Dødsdommen over disse Rosen og Prins Philip

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

falder idag.

PETERS

Det bliver altsaa til Dødsdom?

KULM

Hvad betyder dette forbavsede Spørgsmaal? De har jo selv... beskæftiget Dem med Juryen.

PETERS

Man kunde jo aldrig vide...

KULM (utaalmodig)

Vist saa.

PETERS

Men jeg ser ikke, hvad dette har at gøre med Smitsons Majoritet?

KULM

Han underskriver aldrig de to Dødsdomme. Det er imod (ironisk) hans saakaldte personlige Følelser. En Diktator skulde ikke spadsere rundt med personlige Følelser. Hans Svaghed vil vakke uhyre Misstemning. Den Benaadning der... er den enormeste Dumhed han kan gøre. Jeg lader naturligvis Ekstremisterne skrige op for fuld Hals med vage Insinuationer om, at der spilles under Dække med de Reaktionærer. Han vil miste Hundreder af Stemmer, skal De faa at se.

PETERS

Maaske...

KULM

Hjælp mig med at forberede terrænet. En halv Snes Stykker af

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres.

"vore" maa forstaa, at de to Dødsdommes Eksekution er af højeste Vigtighed. Der maa laves smaa private heftige Diskussioner derom i Syndikatsforsamlingen.

PETERS

Javel... Jeg forstaar...

KULM

Hvem har De til det Brug ?

PETERS

Aa, det skal jeg nok finde.

KULM

Og saa er der noget andet! Hm!... ingen Ting maa gaa for godt

PETERS

Hvad mener De?

KULM

Transportkrisen maa forværres. Byerne maa mangle Elektricitet og Fabrikerne maa standse af Mangel paa Kul. Der er ikke noget, der vækker større Misstemning. Man vil skrige op om, at hele det nye System er umuligt, at det mangler Fasthed, at de gamle Misbrug bliver ved. Og Dyrtiden vil blive værre og værre, fordi Varerne hober sig op og fordærves i Havnebyerne.

PETERS

Tak! men det er mig, som vil blive kaldt den udvelige, da Transporten er mit Domæne.

KULM

Nej. Ingen af os spiller endnu nogen Rolle i den offentlige

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Bevidsthed. Alt det Nye, det er Smitson. Al Vrede vil vende sig imod ham... eller al Beundring.

Forresten har jeg for Deres Skyld lovet de borgerlige Partier 50 Gram mere Brød om Dagen. Det er jo ogsaa Deres Domæne. Jeg har gjort det paa eget Ansvar. Men da det er mig, som hidtil har strittet imod, og som har sagt, det var umuligt, vil Smitson uden Tvivl akceptere det.

PETERS

50 Gram mere! Hvilken Bagtanke har De med det?... siden De siger, at det dog er Smitson, som faar al Takken.

KULM (smiler)

I det rette Øjeblik skal jeg sørge for, at der bliver trukket 100 Gram fra... fra alle! Det vil lave Opstandelse.

PETERS

Jeg forstaar.

OLE (ind)

Hr. Martin er derude og siger, at Folkeministeren venter ham.

KULM

Ja.

Vi har vist ikke mere at forhandle idag, vel, kære Ven?

PETERS

Jeg ser ikke mere for Øjeblikket.

KULM (til Ole)

Lad Hr. Martin komme ind. (Til Peters) Tak for Besøget.

PETERS

Farvel, Farvel!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM (følger ham til Døren).

OLE (er gaaet ud).

MARTIN (ind)

Goddag, Deres Excellence!

KULM

Excellence kan De spare Dem.

MARTIN

Misforstaa endelig ikke! Tonefaldet skulde være ironisk. Jeg elsker dette hjemmelavede "Folkeminister"... Man har beholdt Titlerne men dog smurt lidt Fløjl om Ørene paa Folket.

Ja, det største i Menneskeligheden er dog dens Humbug!

KULM

Jeg synes, dens Dumhed er større.

MARTIN

De har Ret, den glemte jeg. Overfor den staar man ligefrem og ryster paa Hovedet som overfor Universets Uendelighed, der er ufattelig for vore Hjerner.

KULM

Selv de kloge kan dog af og til være dumme.

MARTIN

Skulde den være til mig?

KULM

Kan De huske, da De sad og bredte Dem i Deres Excellencestol og smed mig ud med grumme Trusler? (Han smiler) Jeg gengaldte Truslerne

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MARTIN

De var mig saa uhyre usympatisk.

KULM

Er det gaaet over?

MARTIN

Paa ingen Maade. Tvertimod. Kan det undre Dem?... siden De har vundet, og jeg har tabt? Men jeg støder aldrig Panden imod det umulige. Nu har De altsaa faaet Overtaget... det maa jeg respektere.

KULM

Jeg kan godt lide Ærlighed. Det er saa sjældent, man kan tillade sig den Luksus, at sige, hvad man mener. Tank Dem, jeg har næsten faaet Sympati for Dem! Jeg synes, De har taget Deres Fald som en Mand. De spadserer stadig rundt med en Sejerherremine, som rører mig, fordi den viser, hvor godt De ved, at De vilde staa fuldstændig ene, udenfor Partierne, hvis jeg nu slap Dem!

MARTIN

Aldeles ikke !... Hvad er det for Historier...

KULM

Hvorfor vil De have, at jeg skal spilde Tiden med at bevise Dem, hvad vi begge to ved til Punkt og Prikke! De Reaktionærer hader Dem som Pesten og giver Dem Skylden for hele Revolutionen. Smitsons Følelser for Dem kender De. Saa er der kun Ekstremisterne tilbage, og dem behersker jeg!

MARTIN (vredt)

Naa, hvad er det saa, jeg skal pidskes til at gøre? Et eller andet skiddent Arbejde, kan jeg forstaa, siden jeg først skal have

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

det banket ind i Hjernen i hvor høj Grad, jeg er Deres ærbødige Slave.

KULM

Rolig, kære Ven. Jeg vil bare have et lille Raad hos Dem. Jeg har ofte anerkendt Deres beundringsværdige Dygtighed, da De jonglerede med Stemmerne i Parlamentet.

Hør nu... jeg har Brug for Halvdelen af Smitsons Stemmer. Hvordan skal jeg faa dem?

MARTIN

Tja... han sidder jo svært fast. Men det kunde... rent sportsmæssigt set... ogsaa more mig...

KULM

Vil det have Virkning, at han ikke underskriver Dødsdommen?

MARTIN

Naa, det <u>bliver</u> altsaa til Dødsdom?

KULM

Naturligvis! Storforbrydere imod Folket.

MARTIN

Hm! de fortjener ikke bedre...

KULM

Det vil skade Smitson betydeligt, ikke sandt! hvis han benaader dem?

MARTIN

Baade ja og nej. Hele hans tossede Parti vrimler jo af Idealister, fulde af Floskler om Menneskeliv og Livslykke og det Sludder... Paa den anden Side, saa er Grev Rosen jo saa umaadelig hadet

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

af hele Proletariatet...

Man kan ikke forudse Resultatet. Men Forsøget er interessant.

KULM

Hvis Smitson, trods alt, skulde komme glat over den Sten, hvad kan De saa raade mig til?

MARTØN

Aa, der er jo mange Maader, hvis man virkelig vil... (Han ser paa ham).

Statskup?

KULM

Det er vi ikke stærke nok til endnu.

MARTIN

Sommetider lykkes en dristig Streg forbløffende godt.

KULM

Det er for risikabelt. Saa hellere vente til vi bliver mere konsoliderede.

MARTIN (tøvende)

Saa er der jo endelig... de Reaktionærer!

KULM (smiler)

Jeg vilde have, at De skulde sige det.

MARTØN

Det er jo saa gammelt som Methusalem, at de Reaktionærer danner Klump om Ekstremisterne for at slaa de andre ned... og saa bagefter slaas som Hajer om Valpladsen.

KULM

Kan De se Manøvren... uden at man kompromitterer sig?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MARTIN

Den ligger lige for.

KULM

Hvorledes?

MARTIN

Prins Philip, selvfølgelig. Hvis han benaades... saa er han der jo og er stadig de Reaktionærers Haab.

KULM (udbrydende)

Prins Philip!

MARTIN

Var han i Frihed, fik han straks hele Garden med sig... trods alle Jeres Flyveskrifter og Proklamationer.

Og hvis saa Grev Rosen ogsaa gik med, saa kom alle de rige Jordejere styrtende. De vilde give Millioner for at sejre... trods deres Skrigen op om at være ruinerede af Skatterne.

KULM

Nej, Deres Hovede fejler ingen Ting, Martin, De ser fuldstændig klart. De har Ret... Det er Manøvren. Kan De hjælpe mig?

MARTIN

Ja, naturligvis. Det er jo mine to gamle "Medarbejdere".

KULM

De forstaar, at hvis det lykkes... bliver jeg Dem taknemmelig.

MARTIN

Det er ganske overflødigt at sige. Vi to handler ikke af Kærlighed til hinandens blaa Øjne... vi gør hinanden Tjenester og Gentjenester.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Udmærket! Nu er min Fantasi sat i Svingning. Lad mig nu tænke nærmere derover. Tænk De saa over Detaljerne!

MARTIN

Stol derpaa.

KULM

Farvel, kære Ven, jeg har meget at gøre...

MARTIN

Farvel, Deres Excellence! (Ud af Døren i Baggrunden).

OLE (ind med hemmelighedsfuld Mine; han rakker Kulm et Kort)

Jeg hørte, at han gik! Den Dame er derude og spørger efter Folkeministeren. Um... (han knipser med Fingrene og siger med sagte Stemme) man kan se hele Huden igennem hendes Strømper...

KULM

Hvorfra kender jeg det Navn? Hvordan ser hun ud, min gamle Ven Ole, Din Dame... siden Du har kigget saa energisk paa hende?

OLE

Hun har blonde Krøller ned langs Kinderne... og store Øjne... og en Hat med Fjer.

KULM

Bartholin... ~~xxxxxx~~ Bartholin! Pigtigt! Nu ved jeg det. Lad Din dejlige Dame komme ind, Ole.

OLE (viser Thora ind og ser langt efter hende)

THORA

Hr. Folkeminister. Tusind Tak, fordi De vil modtage mig.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

KULM

Æren er paa min Side.

THORA

Mon De kan huske mig...?

KULM

Jeg synes, at jeg erindrer vagt... den tragiske Nat paa Slottet...!

THORA

Aa, saa husker De mig altsaa! Jeg har aldrig glemt Deres Navn, De gengav mig Livet...

KULM

Naah.. Livet..!

THORA

Jo! Jo! Jeg var halvdød af Skrak. og De lod mig følge hjem ovenikøbet. De kan tro, at jeg har fortalt til alle mine Bekendte, hvilke Gentlemen Socialisterne er! Men jeg har ikke turdet gaa herop før og takke Dem, fordi... fordi... jeg vidste ikke... hverken mit Navn eller mit Ydre... er jo egentlig... saadan socialistisk?..!

KULM (smiler)

Naa, egentlig ikke.

THORA

Og dog føler jeg saa meget for Dem...

KULM

Mon?

THORA

[illegible] socialistisk. Jeg

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

er absolut for det Princip, siden jeg er begyndt at tænke lidt derè over.

KULM

Mon De har tænkt til Brunds derover?

THORA

Ja, jeg er tilmed begyndt paa flere Bøger af denne Hr. Marx, Tyskeren, men det forstaar jeg ikke altsammen.

KULM

Hvis nu denne Ligeret gjorde, at De maatte gaa med grove Uldstrømper, lille Frue!

THORA

Med grove... (hun smiler)... nej, det kunde jeg naturligvis ikke lide. Jeg tror, det kradser, Uld!

KULM

Der ser De! Giv hellere Afkald paa Deres politiske Sympatier. (Han ser paa hende) Sig mig Frue... Jeg synes pludselig vagt at mindes, at jeg tidligere har hørt Deres Navn omtale. Var Grev Rosen ikke i sin Tid... en af Deres gode Venner?

THORA (usikker)

Jo, jovist, der var en Tid, hvor han kom en Del hos min Mand og mig...

Men hvorfor spørger De mig om det? Er det for at finde noget at sige paa mig?... <u>politisk</u> mener jeg... fordi Grev Rosen saalænge var Socialisternes Modstander?

KULM

Naa, jeg tog altsaa ikke Fejl! De er altsaa denne ret omtalte Baron [illegible] iske In-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

triger!

THORA

Hr.Kulm... De gør mig helt forskrækket! Jeg kom naturligvis en Del i de Cirkler, da min Mand jo sad i Parlamentet...

KULM

Lad Dem ikke forskrække, Frue. Der ligger ikke mindste Nag til Dem i mine Spørgsmaal.

THORA (opmærksom)

Ikke? Hvad ligger der da deri?

KULM

Det interesserer mig at vide, at De altsaa kender noget til det hele, siden De har levet i en Sphære af politisk Machination. Hvorledes staar De nu overfor Grev Rosen?

THORA

Overfor Grev Rosen?... Ja hvad skal jeg nu svare for ikke at sige noget dumt...

KULM

Sandheden.

THORA

Sandheden...! Naa ja, hvis det skal være Sandheden, saa... allerede forinden Revolutionen var der ikke mere den samme... hvad skal jeg sige... Hjertelighed i vort Venskab.

KULM

Kunde denne Hjertelighed genoptages, tror De?

THORA

Jeg forstaar ikke... han er jo i Fængsel nu og skal dømmes!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Hvorledes skulde jeg saa...

KULM

Tror De, det var muligt, at De under givne Omstandigheder vilde kunne faa nogen Indflydelse paa ham?

THORA

Jeg ved ikke... maskke... alt er jo saa forandret.

Aa, men sig mig det endelig!... er der noget, De kunde bruge mig til? Det vilde gøre mig saa usigelig lykkelig. Jeg keder mig ihjel... føler mig fuldstændig sat udenfor det hele...

KULM (alvorlig)

Jeg skal tænke over det, Frue... Det er maaske ikke helt umuligt...

THORA (henrykt)

Virkelig... virkelig...! De giver mig Haab! Aa, Gudskelov, at jeg omsider fik Mod til at gaa herop! Det har været min Drøm at komme lidt nærmere ind med denne nye interessante Regering.

Og tror De ikke nok, at jeg saa kunde faa lidt ekstra Brødbilletter hos en eller anden? 200 Gram om Dagen er jo ikke meget...

KULM

Hvis De arbejdede, lille Frue, saa fik De 400.

THORA

Ja, men jeg ønsker jo intet højere end at arbejde... Jeg er aldeles til Deres Disposition!

KULM

Ja, ja, lidt Brødkort kan vi jo nok opdrive til Dem.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

THORA

Aa, Tusind, Tusind Tak! Her er min Adresse! (Hun giver ham et Kort) Snarest muligt, ikke?

Og bliv saa ikke vred over, at jeg siger det... men... i gamle Dage plejede jeg... jeg mener... naar jeg gjorde en eller anden Tjeneste for nogen, og jeg havde Udgifter deraf... for ydes desværre, det Ydre lyver... Jeg er langt fra rig! Og især nu med de grusomme Skatter...

Aa, hvor det er pinligt at sige det... men det maa jeg jo!

KULM (kort)

Det er Bagateller, som i givet Tilfælde vilde kunne ordnes.

THORA (rejser sig)

De ved ikke, hvor jeg er Dem taknemmelig, og hvor De giver mig nyt Livsmod! Alt dette har været saa haardt at komme igennem... Ulykke overalt for mine Venner... Kongen!... Grev Rosen!...Hele Parlamentet!...

Endnu engang Tak, Tak, Tusind Tak!

OLE (ind; han sluger Thora med Øjnene)

Hr. Folkeminister!

KULM (smiler)

Du kan følge den Dame ud, Ole.

OLE

Ja, Hr. Folkeminister... men denne Herre er derude (han giver ham et Kort).

KULM

Godt! Lad ham straks komme ind. (Kulm viser selv Thora ud til Døren i Baggrunden.)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

OLE (aabner Døren for Prime og løber saa ud efter Thora)

KULM

Goddag, kære Ven!

PRIME

Hvormed kan jeg være Folkeministeren til Tjeneste?

KULM

Ikke saa formel! Vi er jo gamle Venner. Jeg glemmer ikke det fortræffelige Raad, jeg har at takke Dem for.

PRIME

Det var saa lige til.

KULM

Jeg havde dog ikke tænkt paa det uden Dem.

PRIME

Hvad kunde De risikere, hvis Revolutionen ikke brød ud? Meget lidt. Men kom den... saa!... Det enormeste Fald paa alle Papirer. Det var jo et rent Barneregnestykke. 27 og 30 points faldt jo Deres Papirer. Jeg var himmelglad paa Deres Vegne.

KULM

Jeg med, kan jeg forsikre Dem. Til Gengæld spørger jeg Dem Prime... har De Lyst til at blive Landets, ja, maaske, Europas rigeste Mand?

PRIME

De er for klog til at gøre saa dumt et Spørgsmaal.

KULM

Vil De løbe en Risiko?... for at faa denne Chance?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

PRIME

Naturligvis. Hvor stor?

KULM

Det ved jeg ikke. Hvad koster det at trykke for 10 Milliarder nye Pengesedler?

PRIME

Hvad behager? Hm!... hvad er det for Perspektiver, De faar mig til at se...

KULM

Alt fuldkommen vagt, forstaar De.

PRIME

Naturligvis, naturligvis...

Men... er det umuligt at faa en eneste Smule... forklarende Vejledning?

KULM

Ja, det er umuligt, endnu.

PRIME

Det kan jo ikke være andet end... ny Regeringsomvæltning!

KULM (ser paa ham, svarer ikke).

PRIME

Ja saa! Gud i Himlen... Ja, hvis jeg vidste det i Tide... saa kunde det blive, som De siger: maaske Europas rigeste Mand... begge to. De ogsaa. For saa baissede man jo formidabelt i hver eneste Lap Papir...

KULM (smiler)

Man har sagt mig, at en dygtig Finansmand bør have lige saa megen

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Indbildningskraft som en Poet. Intet maa standse ham. Han skal regne med alle Muligheder... selv udenfor Sandsynlighedens Grænser!

PRIME (febrilsk)

Men dette kunde jo meget godt være indenfor de Grænser!

KULM

Vilde De... eventuelt kunne stille mig visse nødvendige Summer til min Disposition... hvis det en Dag saa ud til, at Deres Drømme kunde blive til Virkelighed...

PRIME

Ulimiterede! hvis der virkelig var Alvor deri.

KULM

Godt, kære Ven. (Han byder ham en Cigaret) Ryger De?

PRIME

Eliers ikke inden Frokost. Men nu er mit Nervesystem i Bevægelse... Tak! (Han tager en Cigaret og tænder den og nærmer sig Vinduet). Nydelig Udsigt heroppe fra... derudover Parken!

KULM

Ja, ikke!... med de fredelige Ammer og Barnevogne.

PRIME

Der er næsten Foraar i Luften idag...

Tæppet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Fjerde Afeeling

Hos Smitson. Samme Stue som i første Afdeling.

Moderen med sit Strikketøj. Elisa dækker Middagsbordet.

Tavshed.

MODEREN

Du er bleven saa tavs paa det sidste, Elisa, synes jeg. Før havde Du saa mange smaa muntre Ting at fortælle.

ELISA

Mine Smaasorger har saa lidt at betyde nu... ved Siden af alt dette store.

MODEREN

Hvorfor ikke: Smaa Glæder?

ELISA

Dem er der mindre af, synes jeg.

MODEREN (ser paa hende)

Elisa, min lille Pige... hvad er der i Vejen? Hvad er det, der sidder og brænder Dig i Sjælen?

ELISA (udbrydende)

Jeg forstaar ikke et Ord af det hele!

MODEREN

Af hvad?

ELISA

Alle siger de til mig, at nu er Hans den mægtigste Mand i Landet... og her gaar jeg stadigt og træller i det uden Tjenestepige,

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

uden...

MODEREN (hurtigt)

Troede Du, at Revolutionen blev til, for at han skulde skaffe Dig mere Luksus?

ELISA

Jeg troede i hvert Fald, at noget godt skulde der komme ud af det... for mig ogsaa!

MODEREN (kort)

Har Du noget at klage over?

ELISA

Klage..! Jeg ser mere og mere, hvor lidt jeg betyder for ham ved Siden af alt det andet. Hjem kommer han kun for at sluge Maden, og saa afsted igen! og saa sidder vi ~~xxxx~~ som altid alene her i Krogen.

MODEREN

Hvis Du gjorde Dig Umage for at betyde mere for ham, saa saa' Du ham maaske mere.

ELISA

Hvordan skulde jeg bære mig ad med det?

MODEREN

Ja, det kan jeg virkelig ikke sige Dig. Har Du ikke det inden i Dig selv, som gør at Du bliver ved med at betyde noget for ham... ja saa betyder Du altsaa ikke mere for ham. Saa meget desto værre for Dig!

ELISA

Skal man maaske blive ved med at gaa og gøre Kur til sin egen Mand?

MODEREN

Nej, du viste et elskværdigt Ansigt for at

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

gøre Kur... saa, ja!

Troede Du, at det var nok for hele Livet, at han engang fandt Dig tiltrækkende og sympatetisk i Din lille Kamp for at holde Dig oppe i Tilværelsen?

Han blev Din Mand, ja... hæderlig som han er; sørg Du saa for, at han bliver med med at være det!

ELISA (forskrækket)

Bliver ved med at være det? Hvad mener Du med det?

MODEFEN

Hvorfor i Alverden skulde han tvinge sig til at blive ved med at leve sammen med Dig, hvis Du er gnaven og utaknemmelig og ingen Glæder giver ham?

Næ, saa let gaar det ikke, lille Elisa. Noget for noget. Vil Du bevare Din Mand, saa lad ham altid føle Glæde ved at se Dig.

ELISA

Du, hans Moder, vilde altsaa synes, at det var ganske rigtigt, hvis han nu var ked af mig, at han saa uden videre stødte mig fra sig?

MODEFEN

Ja, hvis Du havde gjort ham ked af Dig. Her i Verden faar man sin Lod for den Indsats, man giver. Giver Du ingen Ting, saa faar Du ingen Ting.

Gudskelov, takket være Hans, saa er jeg ganske kommen vak fra alle disse gamle Ideer om Pligter imod de andre, som bare ødelagger Livet for os. Mennesker skal være gode og glade og frie... men de skal fortjene at være det!

ELISA

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

[illegible] stor og

magtig, saa er jeg ikke god nok mere.

MODEREN

Skam Dig, Elisa. Det er fuldstændigt uretfærdigt, hvad Du siger. Om Du havde været en Prinsesse, saa havde jeg ikke taget bedre imod Dig. Hans Valg var mit. Holder han af Dig, saa holder jeg af Dig, for saa maa der være noget ved Dig; men holder han ikke mere af Dig, saa gør jeg det heller ikke, for saa ved jeg, at Fejlen er Din.

ELISA

Hvorfor skal det bebrejdes mig, at jeg elsker ham og længes efter ham, naar han er borte?

MODEREN

Det er ingen god Kærlighed, som er jaloux paa alting omkring det Menneske man elsker.

ELISA

Man kan jo ikke lave sin Natur om.

MODEREN

Har man en uheldig Natur, saa skjuler man den i hvert Fald bedst muligt, hvis man er klog.

ELISA (gradende)

Jeg er saa ene... ganske ene i Verden.

MODEREN

Alle er ene i Verden. Men lad dem klage, som forbliver ene... selv om de ofrer sig for andre.

(Med trist Stemme)

Jeg kender en, som engang skal forblive ene... trods sine

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Ofrer.

ELISA

Mener Du Hans?

MODEREN

Ja. Nu hylder de ham, fordi de har Brug for ham, men Hadet og Misundelsen gror op om ham. Jeg læser det i deres Ansigter, naar de kommer her med ham. Alle tilhobe vilde de stene ham, hvis de dermed kunde faa et Stykke af hans Ære og Magt.

ELISA

Og Du opmuntrer ham dog til at blive deri!

MODEREN

Han gør Nytte. Det er det højeste, man kan i Livet, for saa har man jo ikke levet forgaves.

Jeg har gjort den Nytte at sætte ham i Verden... den Glade betaler jeg nu med al den Angstelse, jeg føler for ham.

VOLMER (kommer ind)

Godaften, mine Damer. Naa, han er altsaa ikke kommen hjem endnu?

ELISA

Som sædvanlig sidder vi her og venter.

VOLMER

Hvordan han holder ud til det Arbejde, han nu udfører, maa Guderne vide. Ikke et Minuts Hvile den hele Dag.

MODEREN

Hvor skammeligt... i Stedet for at gaa ud og købe Kjoler til Elisa!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

ELISA (rejser sig heftigt og gaar ud)

VOLMER

Deres Søn vil være bekymret, naar han kommer i Dag.

MODEREN

Hvad er der sket med ham?

VOLMER

Dommen over Prins Philip og Grev Rosen er falden i Eftermiddag. Begge dømt til Døden.

MODEREN

Og det er Hans, som skal underskrive den Dødsdom?

VØLMER (nikker)

MODEREN

Det gør han aldrig.

VOLMER

Nej. Men... Prins Philip er Thronfølgeren, altsaa en Modrevolutions selvskrevne Kandidat, dømt lovlig til Døden for Brud paa Folkeretten. Der vil blive et Skrig over Smitsons "Svaghed", hvis han benaader ham.

MODEREN

Hvorfor har han dog ikke afskaffet Dødsstraffen. Det var jo paa Programmet...?

VOLMER

Reelt, ja. Men ikke theoretisk. Den skulde blive staaende "til Advarsel".

MODEREN

Man har en Lov, eller man har den ikke, synes jeg.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

VOLMER

De Lærde er uenige, lille Fru Smitson. Er Dødsstraffen til for at forhindre Forbrydelsen eller for at straffe? Det er sikkert Frygten, som er nyttigst.

MODEREN

For Guds Skyld, raad ham ikke til at skrive under paa en Dødsdom. Han fik aldrig en rolig Time bagefter.

VOLMER (lytter)

Der er han!

SMITSON (ind)

Goddag, lille Mor. Goddag, Volmer. Har I hørt det? Ved I det allerede? De er begge dømt til Døden.

VOLMER

Ja.

SMITSON

Hvilken afskyelig Fejghed. Hele det gamle System er i den Dom... Egoismen, Uhaderligheden.

Hvad mener I?.. de to reaktionære Hovedledere dømt til Døden af reaktionære Dommere. Fejghed oprører mig. Det, de Dommere der har gjort, er det samme som at sælge en Kamerat. De har villet sledske for os, vise hvor udmærket de er paa deres Plads, og hvor smukt de underkaster sig vore "Ønsker".

Ja, der har jeg altsaa grebet fejl! Jeg vaklede jo, om vi skulde lade deres Proces komme for det revolutionære Tribunal... og for at vare absolut retfærdig holdt jeg paa, at den skulde ~~xxxx xxxd xde~~ for den gamle legale Domstol.

VOLMER

Benaader Du?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Selvfølgelig.

VOLMER

Det er farligt.

SMITSON

Det ser jeg godt. Men vi med vore Frihedsprincipper, vi kan ikke drabe en Mand for at have kampet for sin Overbevisning.

VOLMER

Der er det uheldige Punkt, at det var Prins Philip, som gav Ordren til at skyde paa Mangden.

SMITSON

I det Øjeblik forsvarede han sin Throne. Han tilhører det gamle System med Drab og Had. Fortsætter vi det samme, hvad er der saa ophaaet?

MODEREN

Du har Ret, Hans, Du Har Ret!

SMITSON (trakker lidt paa Skulderen)

Har jeg, Mor? Maaske. Og Maaske ikke. Jeg begynder at synes, at jeg har taget fejl i saa meget.

VOLMER

I hvad, for Exempel?

SMITSON

Kun faa af mine Kamerater tænker inderst inde, som jeg. Til Tider maa jeg ligefrem skjule mine Tanker, for at de ikke skal stirre forbavsede paa mig. Evigt støder jeg Hovedet imod dette: Gengald! de vil gøre Gengald! Nu er det deres Tur til at drabe og under-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

trykke og udsuge.

VOLMER

Naive Sjæl, hvis Du havde ventet Dig andet.

SMITSON

Ja, saa naiv har jeg været at have haabet paa andet. Men hvad kan jeg bebrejde dem? Paa Punden er de blot store Børn, som vildledes. De er saaledes, som jeg selv var, da jeg var en ganske ung Arbejder.. saalange jeg kun saa' Tingene paa Overfladen, og førend jeg havde studeret baade Livet og Bøgerne. existerede der ogsaa kun for mig, ~~xx xxx xxx xxxxx xxx~~ Saløret. Alt drejede sig om det. Og jeg vilde ogsaa have og tage med Magt. ~~xx xxx xxxxxxx~~

Jeg har udviklet mig. og de er staaet stille. Det er hele Sagen: De vedbliver at være usikre, primitive Naturer, der drikker som tørstig Jord alle de Ord, der siges til dem. Derfor har densidste, som taler, altid Ret.

Og naturligvis... saasnart jeg vender Ryggen til, er der andre, der taler.

MODEREN

Mærker Du paa Dine Kamerater, at de er vëd at falde fra Dig?

SMITSON

Ja og nej. Naar jeg taler indtrængende til dem, saa føler jeg, at jeg stadig har dem fuldt og helt. Men naar de andre har talt, saa vejrer jeg Kritik og Misfornøjelse.

De forstaar kun Dagen i Morgen: Velværet. De ser ikke det yderste Maal: Fred mellem Menneskene!

VOLMER

Jeg heller ikke.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Du heller ikke?

VOLMER

Hvorfor dette forbavsede Udraab? Det har jeg jo hundrede Gange skrevet i mine Bøger. Fred? Er der Fred imellem Dyrene? Du vil det umulige, min Ven. Du kæmper imod selve Naturloven.

SMITSON

Selv Dyr kan dog tæmmes... selv Dyr kan dog være trofaste og ærlige. Det skriver Du jo netop i Dine Bøger.

VOLMER

Dyret dræber af Frygt eller Sult, fordi det maa dræbe... skønt det ikke kender Had. Det kender ikke det mægtigste af alle de hæslige menneskelige Instinkter: Misundelsen; den, som betyder Selvopholdelsesdrift, Kærlighed, Æresfølelse, al Higen fremad og opad... og først og fremmest Ønsket om Næstens Død og Undergang.

SMITSON

Du har Ret. Saadan er det nu. og det er jo netop min Drøm, at vi skal kunne slette Misundelsen ud af Menneskenes Sjæl.

ELISA (ind)

Naa, er Du kommen? Godaften.

SMITSON

Godaften, min Ven. (Han kysser hende paa Panden.)

ELISA

Nu skal jeg bringe Maden. Du skal vel straks løbe igen som sædvanligt?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (til Tjenerne)

Ja, der er vigtige Ting at forhandle i Aften. Jeg maa tilbage paa Bureauet.

Sæt kun en Skive koldt Kød herhen ved mit Skrivebord. Der er noget, jeg maa skrive, før jeg gaar. (Han sætter sig ved Skrivebordet.)

ELISA (til Volmer)

Saadan er vort Liv her i Huset!

VOLMER

Stakkels Mand. Aldrig et Minuts Hvile...

SMITSON (udbrydende)

Nu ved jeg, hvad jeg vil gøre! Jeg vil skrive det! Det skrevne Ord har ganske vist mindre ~~Xxgx~~ Magt end det talte. Men det udslettes vanskeligere af ens Modstandere.

VOLMER

Hvad vil Du skrive?

SMITSON

Mine Grunde til Benaadningen. Jeg giver dem begge Landsforvisning.

Grev Rosen er ingenlunde den magtsyge, tomhjærnede Adelsmand, som han har Ord for at være. Paa Revolutionsnatten blev han ført op fra Slottets Kælder foran vort provisoriske Tribunal, og der udviklede han sin Livsanskuelse i Modsætning til vor. Hvem ved! Hans er maaske den rigtige. I hvert Fald har han jo da Ret til at have den! Det er det, jeg vil skrive. Ja. Det vil jeg gøre! Jeg vil skrive, hvad han sagde den Nat. Jeg husker ganske tydeligt hans Ord... haarde

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

og uden Hjærte, men ogsaa uden smaalig Egoisme.

Kom og hjælp mig med at knige det igennem, Volmer. Med Pennen er Din Stil adskilligt bedre end min.

VOLMER (satter sig ved Siden af ham ved Skrivebordet)

Skal det være en Bladartikel?

SMITSON

Ja; og den maa afleveres, inden Klokken bliver 10 for at komme paa tilli Morgen.

(De arbejder i Tavshed.)

ELISA (har bragt Maden ind. Hun retter den an og satter en Tallerken med en Skive Kød til Smitson)

Værsgod.

SMITSON (svarer ikke)

ELISA (bliver staaende demonstrativt og gentager højt og koldt)

Værsgod.

SMITSON (ser distræt op, smiler)

Tak, Tak, Elisa.

ELISA (satter sig ved Spisebordet men rører ikke Maden)

MODEREN (spisende)

Hvorfor spiser Du ikke?

ELISA

Jeg er ikke sulten.

(Tavshed)

MODEREN

Elisa, sæt dog ikke det Ansigt op!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

ELISA

Hvad for et Ansigt?

MODEREN

Det ved Du jo godt. Du sidder jo dèr med Martyrmine, fordi Hans ikke holder Dig ømt i Haanden, mens Du spiser Din Suppe.

ELISA (udbrydende)

Det er ikke noget Liv, dette her!

MODEREN (heftigt)

Gør Du Dig klart, hvad han bestiller nu i Øjeblikket? Han forsvarer sig overfor sine Angribere for ikke at ville underskrive Dødsdommen over to Mennesker!

Og Du tør sætte en lille gnaven Kvindfolkemine op imens.

ELISA (ligesaa heftigt)

Han tænker paa sit og jeg paa mit!

SMITSON (vender sig)

Hvad er det, Elisa siger?

MODEREN (vredt)

Tør Du gentage det, Elisa?

ELISA (ubehersket, halvt grædende)

Ja vist tør jeg det! Jeg tænker paa min Maade, I andre paa Jeres. Hvorfor skal mit Liv ødelægges? Hvorfor skal jeg aldrig mere have nogen Glæde af min Mand? Hvad kommer hele den ydre Verden mig ved? Det er her, jeg lever og vil være lykkelig. Og Hans, som altid siger, at Mennesker skal ikke være Egoister, han tænker aldrig mere paa andet end paa sin egen Hæder og Ære, mens han sparker mig hen i en

Krog.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

(Hun løber gradende ud.)

SMITSON (ser maalløs efter hende)

Men Elisa....

Er det hendes Tanker, Mor?

MODEREN

Ja, saadan er hun bleven.

SMITSON

Er det virkelig saadan, hun nu tænker?

MODEREN

Ja, min Dreng.

SMITSON

Og det har Du slet ikke sagt mig noget om?

MODEREN

Jeg syntes, det var tidsnok, naar Du engang selv fik det at se.

VOLMER (klapper ham paa Skulderen)

Min stakkels Ven. Du vil lave store Sjale ud af smaa Sjale. Den Tryllekunst lykkes ingen Steder...

SMITSON

Elisa...! Naar jeg tænker paa, hvor meget smukt, der var over hende... den lille hæderlige Arbejderske, der saa tappert sled for sit Liv. Hver Aften tænkte jeg paa, hvordan hun nu sad og syede og syede... i det daarlige Lampelys, frysende foran en Ovn uden Ild... med trætte Øjne og bøjet Ryg... blot for at faa sin Smule daglige Brød. Jeg saa i hende alt det miskendte Arbejdes Tragedie.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Hun skal faa Lov til at hvile nu, tankte jeg. Jeg vil arbejde for hende. Jeg vil omsider skabe Glade i dette lille Kvindehjærte, saa har jeg gjort en god Ting i mit Liv.

VOLMER

Ja, det er det, jeg altid siger. Du er Digter, gamle Fyr.

MODFREN

Mer vil have mere!

SMITSON

Er det da altid saadan? Maa det da altid være saadan?

VOLMER

Ja.

SMITSON sukker dybt og arbejder videre ~~bidt~~, med Panden støttet mod sin Haand.

Tæppet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Femte Afdeling.

I den nationale Syndikatsforsamlings Mødesal, indstalleret i den "forhenværende" Parlamentsbygning.

Stort Bord med grønt Klæde; Stole omkring. Papir og Skrivetøj foran hver Plads.

I Forgrunden tilhøjre lille Bord med Lænestole.

En Del Syndikatsformænd og Folkeministre staar i en stor Gruppe og samtaler ivrigt. Nogle har en Avis i Haanden, og man ser, at en Artikel deri diskuteres heftigt.

Kulm skiller sig ud derfra og gaar hen i Forgrunden sammen med Petèrs og Vinge, hvor de satter sig.

KULM

Hvad tror De, Resultatet bliver?

PETERS

Af hvad?

KULM

Af Dagens Hovedbegivenhed, naturligvis.

PETERS

Benaadningen?

KULM

Ja.

PETERS

Tja.... Efter den Alarm der blev, da han kom sent i Aftes og meddelte sin Hensigt, saa troede jeg oprigtigt talt, at vi i en Haandevending kunde faa ham fejet væk. Der blev et Skrig og Spektakel... selv fra [illegible] Vel Udslub og Fejghed, raabte de!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Men i Dag ser det jo ud, som om hele Faareflokken alligevel falder til Føje.

KULM

Hvilken Forklaring gav han i Aftes?

PETERS

Aldeles ingen. Af Princip var han jo som bekendt imod Dødsstraffen... og dermed Basta. I kan tage Magten fra mig, hvis I har Lyst, sagde han, men intet rokker min Overbevisning. Og derefter annoncerede han Artiklen, som skulde komme til Morgen.

KULM

Ja, man ved, hvordan de skal tages. Bare tykt med Fraser om Ædelhed og Overbevisning, saa bæver hele Forsamlingen af Vellyst ved Tanken om at ende sammen med ham i Paradiset!... Venner og Fjender, kom i mine Arme og faa Jeres Livslykke serveret i vort Parti!

(heftigt) Jeg ved knapt, om det er til at le eller græde over, hvor latterlig Revolutionen er ved at blive!

Hvem andre end vi, de ganske faa, har Mod til at raabe brutalt og ligeud? ad Helvede til med alle dd andre! Nu er det os, og kun os, det drejer sig om!

VINGE

De taler, som om <u>vi</u> var ganske blottet for Idealer!

KULM

Paa ingen Maade. Er det ikke ideelt at kæmpe aabent for sig og sine? Løvinden der kæmper for sine Unger, hvormange poetiske Sjæle har det ikke henrevet til Begejstring? Vist har vi Idealer! Er det ikke ideelt at ville straffe dem, som har misbrugt andre, med nu selv

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

at føle, hvad det er at blive misbrugt? Det er jo tilmed efter selve Bibelens Ord: Øje for Øje og Tand for Tand...

PETERS

Det er i hvert Fald saadan, det bør være.

VINGE

Hovedspørgsmaalet for mig er ikke at straffe de andre men at skaffe Lys og Luft for den lidende Klasse... koste, hvad det koste vil!

KULM (smiler)

Vi mener det samme, Vinge, vi siger det bare forskelligt. De siger det mere klædeligt end jeg! Jeg har Brug for Mænd af Deres Slags.

(Han ser et Øjeblik fra den ene til den anden, siger saa sagte)

Jeg har mine Planer...

VINGE (ivrigt)

Planer?

KULM

Sid stille. Ryk ikke nærmere. Lad os ikke ligne et "Komplot". Jeg kan ikke sige Der noget mere determineret endnu. Men... begynd at lade Rygtet sive ud igennem vort Parti, at "han" sidder mindre fast, og at "noget" snart kunde hænde... noget vagt, uhaandgribeligt... ingen ved, fra hvad Side, det truer; det skal være som en snigende Fare, der lister sig rundt...

Sligt forskrækker!

De fejge af hans Parti vil hurtigt blive reserverede. De vil sige til sig selv: lad os ikke vise os altfor absolut til nogen af Siderne... man ved aldrig, hvad der kan ske!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

VINGE (ler)

Ja det er saa sandt, saa sandt...

BURE (har nærmet sig til dem. Han trækker en Avis op af Lommen)

God Aften! De Herrer! (der hilses)

Naa, hvad siger De til Artiklen? Den er svært behændigt gjort. Man er jo nødt til at give ham Ret, om man saa vil eller ej.

KULM

Hvad jeg siger? At vor Hr. Diktator udmærker sig ved stor Originalitet. Om han var Hovedmanden for et militært reaktionært Statskup kunde han ikke forsvare bedre Principper.

BERG (som ogsaa har nærmet sig)

Han forsvarer dem ikke. Han siger blot, at enhver Livsidé har Ret til at existere.

KULM

Ja, De kan Deres "Smitson" paa Fingrene. Vi andre ogsaa. Men vi begynder at faa nok af al denne søde Tale om Tolerance og ny Livslykke og ingen Had mere imellem Mennesker. Sikkert glæder det alle de ~~mmmm~~ smaa Engle i Himlen... men det giver os hverken Kul til at varme os med eller Brød til at spise.

BURE

Nu, jeg indrømmer, at der er Mangler. Ingen Ting gaar endnu videre straalende.

BERG (heftigt)

Takket v.re de evindelige Fyrbøderstrejker!

KULM (koldt)

Jeg dømmer en Regering efter dens Resultater.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

VINEF

Ja, det forstaar sig.

KULM

Vi har nok af Ord nu. Det er Realiteter, vi vil have. Det er omsider: Revolution, Omvaltning, Fornyelse, vi vil have. Det er Kapitalismen tilintetgjort, Ejendomsretten ophævet... dér har De noget, som sletter Hadet ud!

BERG

Som kan faa det til at flamme op i Luer, ja!

BURE

Ja, Gud fri os for Jeres Extremist-Galimatias! Kom ikke og tag min Jord fra mig, for saa leger jeg ikke med mere.. Hvem Djævlen tror De, at De fik til at saa', hvis han ikke havde Lov til at høste?

KULM

Min gode Bure, der er Maader nok til at faa Individerne til at makke ret i et Samfund, som er energisk ledet.

BURE

Tvangsmaader vil De altsaa sige! Ja, det vilde jo vare et nydeligt Fremskridt. Det skulde nok skabe ny "Livsglade", som I kalder det.

KULM

Netop... hos de Millioner, som hidtil har været alene om at leve i Tvangen.

BURE

I er nogle muntre Svende. I Extremister! I spiller Halløj med det hele;

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

I vil bare lave Bytteleg og gøre os til Proletarer og Jer selv til Besiddere. (ryster paa Hovedet) Næ, min gode Kulm, vi har da heldigvis lidt Hjærne bag Pandebenet.

(De to vender sig imod den anden Gruppe.)

PETERS

Der ser De! Hvad er der at stille op med den Slags Mentalitet? Og de fleste er endnu som han.

KULM (sammenbidt)

Der er... at holde op med at spørge dem om deres Mening! Og saa handle.

MARTIN (som er kommen ind, har hilst paa en Del Syndikatsformænd; han nærmer sig Kulm)

Godaften, de Herrer!

PETERS og VINGE

Godaften, Godaften!

MARTIN (med Hænderne i Pukselommerne, ser paa Kulm)

Naa...?

KULM

Hvad skal det "naa" sige?

MARTIN

Det skal sige, at vor Diktator er jo ikke forknyt!

KULM

Øjensynligt ikke.

MARTIN

Han forærer ganske simpelt en fuldt færdig Konge til det

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

reaktionære Parti i Stedet for at klynge ham op paa en Gadelygte. Med andre Ord: han inviterer dem til aabent at lave Modrevolution.

PETERS

Det er ikke os, De behøver at fortælle det Faktum. Sig det til de Herrer derhenne!
(Han peger paa Gruppen.)

MARTIN (smiler)

Jeg siger det jo højt nok til, at de kan høre det! For Resten lader de til at forstaa det ganske godt.

KULM

De accepterer det dog!

MARTIN

Det har knebet.
(Sænker Stemmen) Hm! Smitsons Standpunkt er nu slet ikke blottet for praktisk Sans. Det lokker selvfølgelig en Del fra de borgerlige Partier over til ham.

KULM (heftigt)

Naturligvis. Det er det jo beregnet paa. Men... (ser paa ham) det maa undgaas.

MARTIN

Artiklen er heller ikke daarligt skrevet. Jeg genkender paa en Prik min gamle Ven Grev Rosens Livsfilosofi. Den mest haardhændede Aristokrat... Men med Pygrad.

KULM (har rejst sig, han byder Martin en Cigaret, og de to begynder at spadere frem og tilbage i Forgrunden af Salen)

Lad os se ud, som om vi taler om Vind og Vejr!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MARTIN

Naturligvis taler vi om Vind og Vejr! (Højt) Det er forbandet koldt i Dag... og Kul er der ikke noget af. Centralvarmen i min Lejlighed er paa Frysepunktet...

KULM (sagte)

Det mest durkdrevne ved hans Artikel ser De rimeligvis slet ikke.

MARTIN (smiler og glipper med Øjnene)

Intet undgaar mit Falkeblik. Hm... den borgerlige Presses Kommentarer i Morgen tidlig, ikke sandt?.

KULM

Netop. Den vil svælge i Lighedspunkterne mellem denne Aristokrats reaktionære Skriftemaal, Arbejdernes Arvefjende, den forhadte Grev Rosen... og saa Extremisternes Evangelium.

MARTIN (nikker)

Ja, leder saa skulde I finde!

KULM

Hvad mener De?

MARTIN

At man ikke behøver at lede synderligt længe, for at den Lighed falder i Øjnene. Begge vil I have Slaver: Han til at udføre Verdens næste syv Underværker. Og De til... ja i Grunden til hvad?... til at regere over, ikke sandt, min Ven Kulm? Vi to generer os ikke for hinanden, vel...

KULM (heftigt)

Jeg hader Kapitalistpakket. De er gærrige og grusomme.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MARTIN (nikker ondskabsfuldt)

Gamle Minder, kan jeg tænke... fra den Gang, det var ved at gaa Dem ~~gait~~ lidt forkert med et Par smaa Veksler, som jeg reddede Dem fra. Oh, sligt giver Liv i Sjælens Anarkistfornemmelser.

KULM (ser paa ham)

Nu er De dum.

MARTIN

Tror De?

KULM

Lad mig ikke synes, at Deres... Hukommelse kan være generende for mig.

MARTIN

De kan ikke undvære mig, min kære Ven.

KULM

Ikke endnu.

MARTIN (smiler)

Jeg arrangerer mig ogsaa nok senere hen, skal De se...

KULM (bekæmper sin Vrede)

Øjeblikket er ikke til smaa personlige Ondskabsfuldheder. Der staar mere paa Spil. Skal vor Plan lykkes, maa det være ~~xxxxxx~~ straks... forinden Prinsen sendes i Landsforvisning.

MARTIN

Ja. Han maa personligt kunne virke paa Tropperne... eller ogsaa maa Landsforvisningen være Humbug... Han maa blive ~~mig~~ lige ved Grænsen. Og det maa vides, at han er villig.

KULM

Lad os ikke tale længere sammen her. Jeg ser, at man

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

iagttager os. Kom til mig i Morgen tidlig.

MARTIN

Ja.

KULM (højt)

Hos mig maa vi fyre med Brænde, som er fugtigt og ryger.

MARTIN

Og i Havnebyerne hober Varerne sig op og fordærves...

KULM

Næ... denne lille Legetøjsrevolution har endnu ikke bragt os Mirakler.

(De nærmer sig de andre Syndikatsformænd)

BERG (som har iagttaget de to, siger til Bure)

Saa De Kulm og Martin, hvor de smilede godt til hinanden?.. de to gamle Dødsfjender. Det huer mig ikke.

BURE

Denne Kulm er mig i det hele lidt mystifistisk! Han er for velklædt til at være saa proletarvenlig. Jeg gaar her rundt i mit gamle Tøj og er langt mere liberal.

BERG

Han hader Smitson.

BURE

Ja, det lyser i hans Ansigt, naar man bare nævner Navnet.

BERG

Han vil have Magten. Lad os passe paa dem, Bure. De er

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

farlige de to. Martin er en Mester i Komplotter. Jeg venter mig ikke noget godt. Det Smil jeg saa dem veksle ~~et Smil~~ før...

BURE

Der er Smitson.

SMITSON (er kommen ind. Hilsner og venlige Tilraab. Man hører Smitson sige:)

"undskyld, at jeg kommer saa sent... ja, lige fra Provinsen... et vigtigt Partimøde"... (saa nærmer han sig Berg og Bure)

Godaften, Berg, Godaften, Bure.

BERG

Godaften, gamle Ven. Og Tak for Artiklen.

SMITSON

Hvad Indtryk har den gjort?

BERG

Det allerbedste. Den har gjort, at man synes, Benaadningen kan forsvares.

SMITSON

Den accepteres altsaa?

BERG

Ja. Resolutionen ved vort Møde i Morges lyder paa, at Partiet approberer sin Chefs humane og tolerante Politik.

SMITSON

Udmærket! Saa kom der altsaa ingen Splittelse denne Gang.

BURE

Uligheden strækker nu ikke dybt. Og der er jo noget i Ind-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

vendingerne! Landsforvisningen... det er jo bare: Værsgod, over Grænsen. Og saa har vi ham siddende dèr som en Edderkop, der spinder sine Intriger.

SMITSON

De har Ret. Det er ikke uden Fare. Og jeg har besluttet, forinden Prinsen faar Meddelelsen om Benaadningen, at forlange hans Æresord paa ikke at udnytte den til at intrigere imod os.

BERG (ryster paa Hovedet)

Et Æresord... i Politik!

SMITSON

For en Mand som han, betyder det noget.

Men det er sent, lad os tage fat paa Arbejdet. (Til de andre Medlemmer)

Skal vi begynde, kære Venner!

(Han sætter sig ved Bordet. De andre Folkeministre og Syndikatsformænd ligeledes; Kulm tilhøjre for ham, Berg tilvenstre. Foran Smitsons Plads ligger der et Ark beskrevet Papir.)

SMITSON

Hvad er det? (han læser)

BERG

Resolutionen fra Partimødet i Morges. At vi acceptèrer.

SMITSON ("tager Ordet")

Jeg takker mine Kamerater for den Tillid og Forstaaelse, de viser mig ved at acceptere Benaadningen af de to dødsdømte reaktionære Ledere. Jeg indser vel, at dette Skridt er ikke uden praktiske Farer.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Desto mere anerkendelsesvardig er Partiets Resolution. Det er et vigtigt Blad i Historien, Vi er i Færd med at skrive. Vi viser, at vi er trofaste overfor vort Program. Vi har villet skabe den første tolerante Folkerevolution. Det er første Gang, siden Verden blev til, at en Revolutions Ledere ikke forfølger deres Modstandere med Mord og Brand.

Skulde vi nogensinde bukke under i Kampen for vor Overbevisning... ja, saa vil det aldrig være et Nederlag for os, men kun et sørgeligt Bevis for, at Menneskene endnu ikke er modne til at regeres med Tolerance og Humanitet.

(Stærk Applaus hos nogle af Syndikatslederne, Tavshed hos andre, Mishagsudraab fra Extremisterne.)

BERG (ringer paa en Klokke for at kalde til Orden)

KULM

For at undgaa enhver Misforstaaelse i Fremtiden, tillader jeg mig at gøre opmærksom paa, at jeg betragter denne Benaadning som et Udslag af forkastelig og farlig Svaghed, og at jeg er absolut derimod.

SMITSON (koldt)

Deres Standpunkt skal blive offentliggjort i alle Referater, Hr. Kulm, saa er De sikker paa, at Skammen for denne Svaghed falder udenfor Deres Hoved.

KULM (ser paa ham, vil tale, men tier)

SMITSON

Og derefter gaar vi over til det langt vigtigere Spørgsmaal: Transportkrisen. Fra alle Kanter strømmer der Klager ind. Industrien staar stille, Kullet mangler, Dyrtiden forværres...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Det er utroligt, at vi ikke snart kan faa Orden derpaa. Jeg har undersøgt Sagen. Det er ikke Jærnbanemateriellet, der mangler. Det er Organisationen, som er slet. Hr. Folkeminister Peters, jeg beklager at maatte sige, at Deres Ledelse er mildest talt... utilfredsstillende.

PETERS (heftigt)

Det er umuligt at faa Orden derpaa, saalænge Fyrbødernes Misfornøjelse vedvarer.

SMITSON

De har ikke Lov til at være misfornøjede nu igen. De har faaet alle de Salærforhøjelser, de har krævet.

PETERS

Hvad kan det nytte, at Salærerne forhøjes, naar Dyrtiden bliver værre og værre!

BURE

Det er deres egen Skyld! Paa Landet kan vi ikke faa transporteret vore Varer paa Grund af de evige Fyrbøderstrejker.

PETERS

De vil have Jærnbanerne nationaliserede nu... med Andel i Overskuddet og Direktionen. Det bliver deres næste Strejkeforlangende

BERG

Vi kan ikke længere finde os i disse evige Strejketrusler. Skal hele Landet bestandigt være i Feber for Fyrbødernes Luner?

EN SYNDIKATSFORMAND

De kender deres Magt. De ved, at de kan paralysere Landet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

PETERS

Det er derfor, vi bliver nødte til igen at bøje os. De vil tvinge Nationaliseringen igennem for enhver Pris. Det er Guerillakrig, de laver nu. De lader med Vilje Wagonerne staa forglemte paa Sidesporene og adlyder ikke de Ordrer, som gives. Der er ikke noget at stille op!

SMITSON

Er det virkelig muligt, at de begaar den Slags skandaløse Tjenesteforbrydelser?

PETERS

Ja, det er blevet mig rapporteret fra adskillige Stationsforstandere som Svar paa indløbne Klager.

SMITSON

Vel. Saa ser jeg nu det eneste, der er at gøre! De gode Fyrbødere skal ikke længere ustraffet kunne ruinere Landet. De er Forrædere imod Revolutionen. Med Rette begynder man at hviske, at det nye System er ikke meget bedre end det gamle. Alt er lige dyrt og lige knapt.

Der vil derfor nu blive taget de aller strangeste Forholdsregler. Strejke blandt Jærnbanefyrbøderne vil blive forbudt ved Dekret. Der skal indføres tvungen Voldgift. Misførsel af Wagoner eller Lokomotiver straffes med Fængsel. Og vore Arbejder-Soldater skal kontrollere alle Ordrens Udførelse.

PETERS, VINGE og adskillige andre af de forsamlede Medlemmer raabe harmfuldt i Munden paa hinanden... "tvungen Voldgift... Fængselsstraf ... et saadant Overgreb imod alt Syndikatsliv... det er jo Middelalder... nu gaar det dog for vidt.. vi har Republik og ikke Enevælde..."

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

BERG ringer med sin Klokke for at kalde til Orden; det hjælper ikke.

SMITSON (sidder ganske roligt og ser paa den ophidsede Forsamling med et Udtryk af Tristhed og Trathed. Berg og han veksler sagte nogle Ord, hvorefter Berg igen ringer, og da der bliver Ro "tager Ordet")

BERG

I Partiets Navn tillader jeg mig at sige til de Herrer, som synes saa uenige med vor Chef i dette Spørgsmaal, at selve Revolutionens Frihedssystem fordrer denne Tvangsakt for at bestaa. Revolutionen kan ikke lade sig beherske af en enkelt Korporations uberettigede Fordringer.

SMITSON (kort)

Vi har givet Forklaringer nok. De som ikke forstaar , at dette Skridt nu er en Nødvendighed, vil ikke forstaa det. Og saa kan det vare det samme. Vi har afskaffet Parlamentet for at vare fri for langvarigt og skadeligt Kavleri om vigtige Spørgsmaal. Vor nye Forfatningslov giver Regeringschefen ret til i særlig vigtige Spørgsmaal, hvor Uenighed kan skabe skadeligt Tidsspilde, da at tage Bestemmelse alene. Den Paragraf holder jeg mig til i denne Sag. Dekretet om tvungen Voldgift og Forbud om Fyrhøderstrejke under Strafansvar, vil blive offentliggjort i Morgen.
Godaften, mine Venner.

(Han rejser sig, hilser kort og gaar ud, fulgt af Berg)

(Der er et Øjebliks dyb, forbløffet Tavshed. Saa bryder Stormen løs. Extremisterne slaar i Bordet og skriger op, og Revolutionspartiets Medlemmer ser ophidsede og usikre ud. Extremisterne raaber: "Han graver sin egen Grav, Gudskelov!" De andre raaber: "Der

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

vil blive en Bølge af Harme over hele Landet..." o.s.v.

KULM og MARTIN, som under hele denne Scene har levaret deres passive Holdning, mødes i Forgrunden.

KULM (sagte, tilfreds)

Nu har vi ham!

MARTIN

Maaske, hvis vi er behændige. Men... er De klar over, at et mislykket Forsøg vil koste Dem Deres Hoved? Der blev der nappe Benaadning.

KULM

Jeg venter Dem i Morgen tidlig.

MARTIN

Ja...

(De gaar mod Døren)

Tappet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

6te Afdeling.

I Statsfængslet. - Korridor foran Cellerne. Tilvenstre Opholdsniche til Fangevogterne og Korridorens Fortsattelse. I Baggrunden Mur med Gittervindu højt oppe. Tilhøjre Celledøre.

Christian, Fangevogteren, kommer hastigt gennem Korridoren med sit Nøgleknippe og åabner en af Celledørene. Han stikker Hovedet derind og siger:

247... jeg har vigtigt Nyt! Kom herud og trak lidt Luft, det har De godt af.

GREV ROSEN (kommer ud, han ser bleg og trøt ud) men har stadig sin rolige overlegne Mine. Han er klædt i sit eget Tøj, en mørk Hjemmedragt med blød Flip à la Pyjamas)

Ja, Luften er noget bedre herude end i den grasselige Celle. Hvorfor har man flyttet mig?

CHRISTIAN

Det er for de dødsdømte her. For Guds Skyld, sig ikke til nogen, at jeg lader Dem trakke Luft ude paa Korridoren. For saa gik det mig galt.

GREV ROSEN

De er morsom!.. hvem skulde jeg fortælle det til?

CHRISTIAN

Nej, det er for Resten sandt. De deltager jo ikke mere netop i Selskabslivet, 247.

GREV ROSEN

Det er uden Logik at behandle de dødsdømte endnu haardere, efter at Dommen er falden. Tvertimod, de skulde have den extra Straf, at blive forkælede for at synes, at Livet var stadigt herligt at leve og derfor endnu værre at komme af med. De skulde opmuntres paa alle Maader blot for at have Ret i Kindernes til Fredsudvekslingen blive halvdøde

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Dyr man slæber af med til Slagtebænken... føj! Havde jeg tænkt over det i Tide, skulde jeg have lavet det om.

CHRISTIAN

Lavet om! Hex er der aldrig noget, som bliver lavet om. Administration er Administration... om der saa var Revolution i hundrede Aar!

GREV ROSEN

Hvad var det, De vilde meddele mig, min gode Christian... at Dødsdommen nu er underskreven?

CHRISTIAN

Nej, det er slet ikke det, Gudskelov. 247 skal se, at jeg faar Ret. Jeg har haft det paa Fornemmelsen hele Tiden... der bliver Benaadning.

GREV ROSEN (stryger sig over Panden)

Jeg ser ingen Mulighed... politisk ser jeg ingen Mulighed. Det forstaar De ikke, Christian. Men De skal have Tak. De vil gerne trøste mig. Det skal jeg ikke glemme Dem... (han smiler svagt). Min Hukommelse behøver jo ikke være særligt fortrinlig konstrueret for ikke at glemme Dem... saa længe jeg endnu nyder godt af dette herlige Livs Skønhed. (Han ser sig om)

CHRISTIAN

Jamen, lad mig nu sige, hvad jeg har at sige! Jeg kommer lige fra Fangselsdirektøren, som sagde, at hvem der ønskede Adgang til Dem i Dag, skulde have Adgang. Det betyder noget! Ellers med de dødsdømte, saa faar de kun Lov til at se en Moder eller en Kone et Øjeblik dernede bag Gitteret, imellem to extra Vogtere. Men her var der slet ingen Forskrifter, man kunde gaa lige ind. (Man ser paa Grev Rosens Ansigt, at denne Meddelelse gør Indtryk paa ham.)

GREV ROSEN

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

noget Navn?

CHRISTIAN

Nej, det var alt, hvad han sagde. Knæene rystede under mig, vil jeg tilstaa Dem, 247. Jeg var hundeangst for, at der blev ringet paa mig for at... at... det skulde v re... hm! at det var bestemt til i Morgen tidlig. Ja, det er et haardt Liv. Man kan jo ikke, trods alt, lade være med at faa en vis Interesse for sine... Klienter! Og særligt da en Mand som Dem, som aldrig bruger Ukvemsord eller giver sig til at løbe Hovedet imod Muren. 239 derhenne har haft en fæl Nat med det. Vi maatte kalde Læge i Morges. Nu ligger han med Omslag paa Panden.

GREV ROSEN

Stakkels Fyr!

CHRISTIAN

Ja, saadan en Herre, som fra Barnsben af har gaaet rundt i forgyldte Sale... her imellem disse skidne Mure! Om jeg saa er nok saa meget Socialist... der er dog Forskel. Og de selv,247, hos Dem har det nok ikke været meget mindre storslaaet, siger man. Derfor gør jeg ogsaa mit Bedste for at lindre det en Smule. Vort Klientel herinde er jo ellers mest dem, som er vante til de skidne Mure. Saa de lider ikke noget videre ved det...

GREV ROSEN (med et lille Smil)

Der ser man, der er altsaa Tilfalde i Livet, hvor det kan være fordelagtigt at have været almindelig Indbrudstyv og Morder.

CHRISTIAN (ser paa ham)

Hm! ja... Dem er der noget ved, 247, for De kan blive ved med at spøge, trods alt! Det er ikke almindeligt i denne Ende af Paladset.

GREV ROSEN

Spøge! Ja, hvorfor ikke! Min gode Ven, naar vi er tre Alen under Jorden, saa er Lejlighederne ens for os alle. Ingen forgyldte Sale for de mere udvalgte. Om dette Broderskab virkelig begynder lidt før eller lidt senere, og om det er paa Grund af et Dusin Blækugler

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

eller paa Grund af Typhus eller Kraft, at det begynder...det spiller jo egentlig en ende lig lille Rolle. (I Tanker) Tja... det skulde man maaske have tænkt lidt nærmere over noget før i sin Tilværelse...

(En brutal Klokke ringer over Hovedet paa dem)

GREV ROSEN (farer nervøst sammen)

CHRISTIAN (faar ogsaa et Choc)

Ja, den er slem. Jeg lærer aldrig at vænne mig til den. Der er ingen Ting her, som har Fløjelshandsker paa.

De skal se, at det er noget med Dem, 247, som de ringer for. Gaa ind i Cellen saalænge, hvad!.. og smæk i!

GREV ROSEN

Ingen kan faa mig i Tale, som ikke føret er meldt til mig.

CHRISTIAN

Vel, vel, Hr. Greve. (Hurtigt ud til venstre)

GREV ROSEN (gaar ind i sin Celle)

(Et Øjeblik efter kommer Christian tilbage fulgt af Thora, som ser sig bevæget om.)

THORA

Er det her?

CHRISTIAN

Ja.

THORA

Hvor?

CHRISTIAN (peger paa Grev Rosens Celledør)

Dèr.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

THORA

Aa Gud, hvor her er koldt og skummelt... Jeg har aldrig set et Fangsel før... (Hun snuser i Luften) og hvor her lugter muggent og indeklemt...

CHRISTIAN

Ja, vi ligger jo ikke ved Badested her.

THORA

Sig mig, Hr. Fangevogter... hvordan ser han ud? Er han meget medtaget? Er han ubarberet og usoigneret?... den stakkels Mand.

CHRISTIAN

247 har Ret til Fangslets Barber.

THORA (stammer af Forskrækkelse)

Kalder De ham... kalder De ham... 247..?

CHRISTIAN

Hvem maa jeg melde? For De er jo ikke hans Kone... eller saadan noget lignende, vel? En Kone har en anden Slags Ansigt paa, naar hun kommer og ser til sin Dødsdømte.

THORA

Jeg er... jeg er... (tager febrilsk sit Kort op af en lille Taske).. Giv ham det, Hr. Fangevogter.

CHRISTIAN (tager Kortet og gaar ind til Grev Rosen)

THORA

Aa, jeg er vist helt gul i Ansigtet af Bevægelse... (hun ser sig i sit Lommespejl og pudrer sig hurtigt)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

CHRISTIAN (ud fra Cellen)

247 vil lige straks gøre sig den Ulejlighed at modtage Fruen her. Det passer ikke 247 at modtage Fruen inde i sin ... Salon. Gulvtæpperne er taget af; der ser lidt nøgent ud, siger 247.

Sid ned?... værsgod... (byder hende Stolen).

THORA

Tak. (bliver staaende; man ser, at hun er nervøs)

GREV ROSEN (ud fra sin Celle. Han hilser paa Thora med sit korrekte Hofbuk og Haandkys)

Baronesse...

THORA

Grev Rosen... aa, jeg ved slet ikke, hvad jeg skal sige... saa bevaget er jeg over at se Dem igen... og se Dem <u>her</u>!

CHRISTIAN

Jeg gaar ind i Cellen saa længe... for ikke at høre efter. (ud)

GREV ROSEN

Førend jeg lader min Sentimentalitet sætte i Svingning ved Synet af Dem, vil jeg gærne vide, naadige Frue, hvorfor De gør mig den Ære at besøge mig her i... min ringe Bolig!

Er det paa Grund af visse... souvenirs? Saa vilde det naturligvis røre mig særdeles. Eller er det af andre Grunde?

THORA

Aa Gud, Herbert, at man skal mødes igen paa denne Maade. Hvor Verden dog er forfærdelig. Alle disse Omvæltninger... det svimler jo for én. Hvordan vil det hele ende?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Vi to! Naar jeg tænker paa os! Saa lykkelige! Saa stolte! Midt i alle Livets Goder...

Herbert... Du er den eneste, jeg nogensinde har elsket rigtig!

GREV ROSEN (ser et Øjeblik paa hende)

Det kan saamænd godt være, at Du selv er overbevist derom... imens Du siger det, Thora.

THORA (ryster paa Hovedet)

Du er og bliver dog den samme! Ingenting tror Du nogensinde paa.

GREV ROSEN

Hvad vil Du mig, Thora?

THORA

Se Dig endnu engang, førend Du skal... forvises.

GREV ROSEN

Forvises! (ler haardt) Naa, det er et nyt Ord for denne lille... Operation. Ja, hvorfor ikke!

THORA

Men Gud... ved Du da ikke, at... alle paastaar jo nu at... at Du bare skal landsforvises! Er der ingen, som har sagt det til Dig endnu?

GREV ROSEN (presser heftigt sine Hænder sammen saa Knoerne bliver hvide, men man ser ingen Bevægelse i hans Ansigt)

Jeg kender kun Dødsdommen.

THORA

Men stakkels, stakkels Herbert... saa staar Du altsaa dèr og tror endnu, at... Men det er jo forfærdeligt!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN (heftigt, nervøst)

Skynd Dig at sige, hvad Du ved!

THORA

Men alle ved det jo! Benaadningen! Der tales jo ikke om andet! Smitson har erklæret, at han vil ikke skrive den Dødsdom under. Og selv hans eget Parti er vist rasende over det. Men Du forstaar, at for alle os andre har det været en næsten ubegribelig Glade.

GREV ROSEN

Er det officielt?

THORA

Hvad kalder Du officielt? Han har skrevet en hel Artikel derom selv, som kun handler om Dig. Jeg har taget den med til Dig, da jeg ikke vidste, om man holdt Aviser i Fængslerne... (hun tager hurtigt en Avis op af sin Taske).

GREV ROSEN (tager den hastigt og læser Artiklen, saa sætter han sig tavst med Hovedet i sine Hænder).

THORA

Herbert... tal dog! er Du syg? Overvælder det Dig? Har jeg sagt det for pludseligt? Hvorfor har dog ingen sagt Dig det endnu? (Oprigtigt) Aa, hvor jeg nødigt vilde gøre Dig Fortræd... Man kan se paa Dig, at Du dog maa have lidt meget, min stakkels Ven.

GREV ROSEN

Han har Mod, den Mand.

THORA

Hvem?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Fra nu af vil jeg ikke mere benægte, at der kan existere en Idealist i Verden.

THORA

Hvem taler Du om? Om Smitson? Ja, ham kan man jo ikke blive klog paa. De siger ogsaa, at selv hans eget Parti har snart nok af ham. Og Extremisterne hyler jo op, kan Du nok forstaa... de vilde jo helst have flaaet Dig levende! Og de siger, at Benaadningen er ren og skær Fejghed!

GREV ROSEN (tankefuldt)

Naturligvis. Saadan maa det se ud for de indsnevrede Hjærner.

THORA

Aa, der er vist ikke Tvivl om, at Smitson snart er fardig... Gudskelov!

GREV ROSEN

Hvorfor glæder Du Dig over det, hvis det er ham, som er Skyld i, at Dødsdommen ikke bliver fuldbyrdet?

THORA

Men kære, hvis han aldrig havde været til, saa var det hele jo slet ikke sket! Saa var der velsagtens slet ingen Revolution bleven! Saa man kan da ikke andet end hade det Menneske. Livet er jo blevet rædsomt. Aner Du, hvad for Skatter, vi har nu? Vore Huse er aldeles forgældede. (Hun ser usikkert paa ham)

Herbert... det er ogsaa derfor, at... ved Du selv af, at... at... der er mange, som endnu haaber paa Dig?

GREV ROSEN (betragter hende opmærksomt)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

THORA

At nu begynder man at indse, hvad Du var for en Mand. Den Styrke og Fasthed Du havde under hele Dan Ministertid... Ja, Du som har været indesparret her lige siden Katastrofen, Du ved jo ikke, hvor det helt er blevet akelt. Bare denne forrykte Idé, at alle skal arbejde nogle Timer om Dagen... har du kendt Mage? Jeg gaar paa et Børneasyl og ser paa, at Ungerne faar Mælkemad... som om jeg var til den allerringeste Nytte! Og min Mand er bleven Lærer ved en Skydeskole... det var jo det eneste Haandværk han kunde: gaa paa Jagt! Og overalt er der disse Fyre med røde Armbind, som de kalder for Arbejder-Soldater, og som skal kontrollere allevegne, baade i ens Ejendomsregnskaber og Forretningsbøger, og hvis ikke alt er i den fuldstændigste Orden, for Exempel naar man vil sælge bare sin egen Villa eller et Stykke Terræn eller vil spekulere en Smule, saa værsgod, straks, valdige Bøder, Ruin! Saa man tør jo ligefrem ikke.

Aa, vi synes alle, at det er blevet utaaleligt, og vi længes alle frygteligt efter at faa de gamle civiliserede Forhold tilbage.

Det er derfor, man nu haaber paa Dig, Herbert.

GREV ROSEN

Jasaa. Og hvad har man da tænkt sig, jeg skulde gøre?

THORA (ser sig forsigtigt om og siger sagte)

Modrevolution, naturligvis. Den maa jo dog komme!...

GREV ROSEN (ser igen paa hende)

Thora, hvem har sendt Dig til mig?

THORA

Sendt mig....? Ingen. Jeg forsikrer Dig...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Thora...:

THORA (usikker)

Jeg svarger Dig, at...

GREV ROSEN

Jeg kender Dit Ansigt. Nu lyver Du. Se paa mig...

THORA (kan ikke se ham ind i Øjnene; hun tier og sænker Hovedet)

GREV ROSEN

Naa det var altsaa disse brændende souvenirs, som drev Dig til at maatte se mig endnu en Gang? Ja, jeg tænkte det jo nok.

THORA (synkefærdig)

Herbert, hvis Du vidste... aa, hvordan skal jeg dog faa Dig til at tro...

GREV ROSEN

Stakkel. Har Du nu ladet Dig "hverve" igen? Du tjener Føden haardt.

THORA (sætter sig sønderknust)

Du haaner mig... Du foragter mig... Ja det maa Du vel gøre. Du kan jo ikke vide, hvilke Kvaler jeg stadigt har for at holde mit Hus oven Vande...

GREV ROSEN (alvorlig)

Jeg haaner Dig ikke. Intet menneskeligt forekommer mig usselt mere. Jeg har haft Lejlighed til at tænke mig om her i dette Torturkammer. Tilværelsen leger saa grusomt med os alle, at vi har Lov til at forsvare os, som vi bedst kan det. Vi er skabte saa usle og smaa, at det er naturligt, vi handler usselt og smaat.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

THORA (græder)

Du faar mig til at skamme mig...meget mere end hvis Du havde talt haardt til mig...

Men hvor Du dog alligevel har forandret Dig! Saadan havde Du aldrig kunnet tale i gamle Dage...

GREV ROSEN (overvejer)

Lad mig se... hvem har vel kunnet sende Dig til mig? Ingen fra min egen Lejr. Havde de kunnet naa ind til mig i Fængslet, saa havde de ikke sendt Dig. Men hvem da, Thora?

THORA (græder, svarer ikke)

GREV ROSEN

Hold op med at græde. Er det paa den Maade, Du kommer for at opmuntre mig? Trænger Du til Penge, saa kan Du faa dem hos mig.

THORA (græder stærkere)

Aa, Herbert...

GREV ROSEN

Selv om Du har glemt... saa har jeg dog, trods alt, bevaret... visse souvenirs...

THORA (tørrer øjnene)

Nej, jeg har ikke glemt... nej, jeg har ikke glemt...

GREV ROSEN

Jeg vil ikke vide Dig mere i disse politiske Intriger, som bliver hæsligere og hæsligere. Jeg skal hjælpe Dig ud af Dine Vanskeligheder... lov saa at holde Dig derfra. Er det et Ord?

THORA (bevæget)

Ja, ja. Du tror da ikke, at det [illegible] er for

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

min Fornøjelses Skyld!

GREV ROSEN

Godt. Sig mig saa Sandheden. Hvem er det, som har sendt Dig til mig?

THORA

Kulm.

GREV ROSEN

Det var jeg overbevist om. Hvilke Planer har han?

THORA

Det har han ikke sagt mig. Jeg skulde bare forberede Dig paa, at... at... Han kommer her vist selv for at tale med Dig. Naturligvis er det Smitson, han vil rydde af Vejen for at tage Magten selv.

GREV ROSEN (svarer ikke, han sidder fordybet i sine Tanker.)

THORA

Herbert, Du ser saa træt ud. Skal jeg gaa? Jeg vil gøre alt, hvad Du vil... Sig det endelig...

GREV ROSEN

Ja, jeg er træt. Lad mig være alene. Nerverne, lille Thora, har ikke haft helt godt af denne Behandling.

THORA

Aa, det forstaar jeg saa godt, min stakkels kære Ven. Saa, Farvel, Herbert. Saa... saa... ses vi altsaa igen?

GREV ROSEN

Ja, det er der jo en Mulighed for.

THORA (med et svagt Forsøg paa Lokken i Stemmen)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN (kort)

Jeg har sagt, at jeg vilde hjælpe Dig. Mere kan jeg ikke vide endnu.

THORA

Saa Farvel. Jeg vil ogsaa helst gaa nu. Tusind Tanker summer i mit Hoved. Farvel... og Tak.

GREV ROSEN (kalder)

Christian!

CHRISTIAN (ud fra Cellen)

Javel, Hr. Greve.

GREV ROSEN

Følg Fruen ud.

THORA (ud, Christian efter)

(Saasnart Grev Rosen er bleven alene strækker han Armene befriet ud og staar længe med lukkede Øjne. Saa læser han igen Smitsons Artikel og gaar tankefuldt frem og tilbage.)

CHRISTIAN (ind)

GREV ROSEN (smiler)

Christian, min gamle Ven... De faar Ret!

CHRISTIAN (brandt)

Benaadning?

GREV ROSEN

Ja.

CHRISTIAN

Naa Gudsketak og Lov... det letter mig helt i Hjærtekulen, Hr. Greve. Men jeg vidste det jo nok. Ja, jeg føler det altid forud paa en [illegible] for mig.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Og med Dem var jeg ganske sikker... men med 239 derinde har jeg haft mine Tvivl.

GREV ROSEN (hurtigt)

Jeg maa straks tale med Prinsen, Christian. Han maa have dette at vide. Før ham herind et Øjeblik. Lad os ikke pine ham længere end højst nødvendigt.

CHRISTIAN

Nej, det manglede da kun (han kløer sig i Hovedet) Kan det gaa an?

GREV ROSEN

Der er jo aldrig Inspektion paa denne Tid af Dagen.

CHRISTIAN

Nej, det er sandt nok. Men naar Uheldet skal vare...!

GREV ROSEN (muntert)

Vær rolig, De skal ikke komme i Forlegenhed. Det værste, der kan hænde Dem, er at blive Opsynsmand paa et af mine Godser.

Før saa Prinsen herud.

CHRISTIAN (glad, beroliget)

Javel, 247... som Greven befaler.

(Han aabner en af de andre Celledøre og kommer et Øjeblik efter ud med Prins Philip.)

PRINS PHILIP (er endnu i Uniform, hans Ansigt er magert og forpint)

GREV ROSEN (hurtigt hen imod ham)

Stakkels Ven... hvordan gaar det Dem?

PRINS PHILIP

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Jeg har haft en elendig Nat. Denne Ventetid er jo uudholdelig. Forbistret at man ikke har sin Revolver, saa man kan gøre en Ende paa dette her... Man var jo i Forvejen deprimeret af Indespærringen... Efterhaanden bliver man halvgal... som et fanget Dyr, der brøler af Raseri og løber Panden imod Muren...

Ja, det er et nydeligt Æventyr, vi her oplever, vi to.

GREV ROSEN (byder Stolen til Prins Philip,som satter sig tungt)

Deres kongelige Højhed ser medtaget ud

PRINS PHILIP (hviler Hovedet imod Bordkanten)

Der er ikke megen kongelig Højhed tilbage. Mine Illusioner om mig selv er ikke berusende mere. Naar man faar Fjerene pillet af og bliver sat indenfor fire nøgne Mure... hvor er saa Højheden henne?

GREV ROSEN (smiler)

Ikke sandt... det nivellerer!

PRINS PHILIP

Men hvor er det muligt, at vi pludseligt faar Lov til at tale sammen?.. vi to Dødsdømte.

GREV ROSEN

Jeg er bleven Ven med Christian, Fangevogteren. Jeg havde noget vigtigt at sige Deres kongelige Højhed...

PRINS PHILIP

Hvad kan endnu have Vigtighed for os?

GREV ROSEN (tøver, nærmer sig til Prinsen,føler hans Haand og Puls)

Jeg er lidt angstelig for at gaa for pludseligt tilværks. Hjærnen er ikke mere vant til at fungere normalt... efter denne Anspændelse.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

PRINS PHILIP (ser op paa ham og udbryder)

Hvad har De at sige? Rosen... ved De noget? Exekutionen opgivet? De skyder os alligevel ikke?

GREV ROSEN

Der er en Mulighed.

PRINS PHILIP (springer op, næsten vildt)

Hvem har sagt Dem det? Hvad ved De derom?

GREV ROSEN

Smitson vil ikke underskrive Dødsdommen, har jeg faaet at vide.

PRINS PHILIP (faar pludseligt al sin gamle Arrogance tilbage; han ler forbitret og udbryder)

Ha! de lumpne Hunde! De tør pine deres Fyrste halvt ihjel med Fangsel og Dødsdom, men tage Ansvaret for Hans Død er de dog for fejge til!

GREV ROSEN

Der har hørt Mod til at forandre den Dødsdom.

PRINS PHILIP (truer med de knyttede Hander i Luften)

Banditter... Banditter...! Al den Kval for ingen Verdens Ting

GREV ROSEN

Det synes ikke at volde Deres Kongelige Højhed Glæde at slippe for de tolv smaa Øjeblikker! Det er snarere Vrede, det vakker, lader det til.

PRINS PHILIP

Ja, jeg er ved at spranges af Harme over at have været dum

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

nok til at tro, at de virkelig turde gøre det.

Men fortæl.. fortæl dog! Hvad ved De? Hvad er der sket? Banditterne skændes indbyrdes, kan jeg forstaa, og den mindst dumme iblandt dem har pludselig forstaaet, at han havde Brug for os to. Er det det?

GREV ROSEN

Nej, som jeg siger Deres kongelige Højhed... det er en modig Akt fra Smitsons Side. Han maa vide, at det vil blive udnyttet af hans Fjender til at forsøge paa at faa os med til at styrte ham.

PRINS PHILIP

Ja, lad dem komme til mig! De skal ikke tale for døve Øren. Jeg gaar med hvem som helst! Alt!.. alt vil jeg gøre for at hævne dette her... for at lære det Proletarkrapyl, hvad det fører med sig at behandle sin fødte Konge som en simpel Forbryder! Jeg behøver blot at vise mig, saa er hele Garden med mig... og Kavalleriet følger efter. Paa en halv Dag skulde Arméen blive min!

Aa, hvilken Lettelse, aa, hvilken Fryd at hævne... grusomt... grusomt... alt hvad jeg her har lidt.

GREV ROSEN(ser paa ham)

Tænk... at det har virket saaledes paa Deres kongelige Højhed! Der ser man, hvor Naturerne reagerer forskelligt overfor Begivenheddrne. Paa mig har det haft en ganske anden Virkning! For mig er alle blevet lige gode... og lige ligegyldige.

Ingen faar mig med!

PRINS PHILIP

Hvadbehager? Vil De nægte at kæmpe for vor Sag?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Jeg har ingen Sag at kæmpe for.

PRINS PHILIP

De vil ikke hævne dette her? Straffe dette her? Lære de Hunde med Blod og Pisk, hvor deres Plads er i Samfundet? De har Ret... saa fungerer Deres Hjærne ikke normalt mere.

GREV ROSEN (nikker)

Den er bleven saaunormal, at den bare smiler af al denne lillebitte Menneskekamp!

PR. PHILIP (trækker paa Skulderen)

De skal se... De kommer Dem nok igen!

(Klokken ringer over Hovedet paa dem, de farer begge nervøst sammen.)

GREV ROSEN

Aa, den Klokke...

CHRISTIAN (ind fra Prinsens Cell, hvor han taktfuldt har trukket sig tilbage)

247 og 239, ind i Cellerne med Jer igen! Hurtigt! Og smæk i... smæk i! Det maa være besøgende igen... (hurtigt ud)

PR.PHILIP

Hvornaar kan vi vente, at det bliver officielt? Hvor længe skal vi endnu finde os i denne Indesperring?

GREV ROSEN

Jeg kender ikke Formaliteterne under det nye System. Under mit udmærkede Regime vilde det sikkert have taget Maaneder. Alle Administrationskontorerne skulde have haft et eller andet overflø-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

flødigt Papir at udfylde... for at vise deres absolute Uundvarlighed.

(De gaar ind i deres Celler.)

CHRISTIAN (ind, fulgt af Smitson)

Denne Vej, Hr. President. Hvis Hr. Presidenten vil gøre os den Ære at tage Plads, saa jeg kan melde Hr. Presidenten: Nr. 247 holder ikke af at modtage nogen i sin Celle...

SMITSON

Ved Grev Rosen gøre sig den Ulejlighed at komme herudi og tale med mig.

CHRISTIAN

Det var netop, hvad jeg vilde tillade mig at foreslaa...

(ind i Grev Rosens Celle)

GREV ROSEN (kommer straks efter ud og gaar med udstrakt Haand mod Smitson)

Hr. Smitson... jeg vil ikke takke Dem... der er ikke noget at takke for... De har kun handlet saaledes, som De har ment, at De burde gøre det: Men jeg vil dog gærne sige Dem, at jeg agter Dem.. sardeles højt, og at jeg forstaar de Vanskeligheder, som De nedkalder over Demes eget Hoved.

SMITSON

Jeg havde ønsket, at De ikke skulde vide noget derom, før jeg havde talt med Dem. Jeg vilde have bedt Dem give mig Deres Ord som Mand af Ære paa ikke at misbruge Benaadningen ved at lave reaktionære Intriger imod Revolutionen.

GREV ROSEN

Jeg giver Dem mit Ord.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Tak; saa er det godt. Jeg bliver dog nødt til at landsforvise Dem... i hvert Fald i nogle Aar, indtil vi er mere konsoliderede. Jeg har ikke Ret til... af Hensyn til et personligt Samvittighedsspørgsmaal... at udsætte Landet for nye Uroligheder.

Deres Ord er ganske vist nok for mig... men næppe for alle andre.

GREV ROSEN

Frygter De en Modrevolution?

SMITSON

Den Mulighed tager jeg naturligvis i Betragtning.

... Jeg har jo nu saa rig Lejlighed til at studere de menneskelige Lidenskaber omkring mig...

GREV ROSEN

Det siger De med saa trist en Mine!

SMITSON (sukker)

Ja. Jeg, den simple Arbejder, udgaaet fra selve Folket, og som har svunget mig op til at regere over Landet, jeg graver Afgrunde af Had og Misundelse omkring mig! Af Tusinde af mine Kamerater vilde de ni Hundrede og halvtreds falde over mig med Jubel for at træde mig ned, og selv tage min Plads. Og det danner jo en farlig Jordbund for alle Planer om Modrevolution.

GREV ROSEN

Men det Faktum er jo blot en gammelkendt og absolut Selvfølgelighed, Hr. Smitson.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Jeg havde dog haabet noget ganske andet...

GREV ROSEN

Hvad havde De haabet? Undskyld, at jeg spørger Dem, men De interesserer mig som Menneske... De er helt ny for mig.

SMITSON

Jeg haabede paa Begejstring, paa Sammenhold, paa det fælles Maal... en Stjærne der lyste ude i Horisonten. Jeg troede paa en Slags ny Religion... Aa, ikke noget med en Gud og sligt... kun paa en simpel Karakterudvikling, en Formindskelse af Hadet imellem Menneskene! Jeg har studeret dette Had, Grev Rosen... det er den heftigste menneskelige Manifestation, og det er det, som skaber al Tilværelsens Elendighed. Overalt florerer det! ikke blot imellem Nationerne, men indenfor ethvert Lands egne Grænser, indenfor enhver Korporation, enhver Klasse, enhver Familje, enhver Levevej..' ligesaa vel imellem Generaler som imellem smaa Syersker, imellem Politikerne, Arbejderne, Bønderne der driver deres Jord, Skribenter, Kunstnere, Statsfunktionærer... tænk blot paa alle dem, som gaar og venter paa Forfremmelse indenfor Administrationerne! Tænk paa, hvordan Hadet gror indenfor deres lille Kreds!

Overalt er det det samme. Saasnart det gaar en Kamerat lidt godt, saa blusser Hadet og Misundelsen i Hjærterne paa de andre, og Planerne ulmer for at undergrave hans Held...

Jeg havde haabet at kunne kanalisere hele denne mægtige Kraft og Anspændelse, som Verden over spildes af Menneskene i deres Kamp for at gøre hinanden Fortræd.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Det er det umulige, De har villet, Hr. Smitson.

SMITSON

Jeg vil ikke endnu tro, at det er umuligt! Der er jo dog saa meget godt paa Bunden af hvert Menneske. Ingen er født ond. Under mine Studier har jeg set, at det netop er Skuffelserne i Livet, den jærnhaarde Kamp for Tilværelsen og vor Næstes onde Vilje, som efterhaanden ødelægger Karaktererne.

Og saa én Ting til! Intet opvækker til den Grad Nadet, som de Velsitueredes Lediggang eller Berigelse ved Uhæderlighed. Den hæderligste Mand faar uhæderlige Lyster, hvis han ser sin Nabo blive Millionær paa uhæderlig Vis. Først farer der en hed Strøm igennem ham af Lyst til at kunne gøre det samme, og kan han det ikke, saa hader han med fordoblet Kraft den anden.

GREV ROSEN

De er langt mindre Drømmer, end jeg havde troet! De ser jo Deres Medmennesker i ganske klart Lys. Nu, da jeg hører Dem tale, forbavser det mig dobbelt, at De virkelig tror paa den saakaldte menneskelige Forbedring.

SMITSON

Ikke paa en Forbedring. Kun paa en Udvikling af den naturlige Tilbøjelighed henimod det gode ved at udslette de Faktorer, som nærer Væksten af det Onde.

Det er derfor, vi har indført tvungent Arbejde for enhver og "tvungen Hæderlighed" gennem vort Kontrolsystem.

Jeg troede, at Misundelsen vilde dæmpes, og at der kunde skabes en Slags ny og sund Glæde i vor Nabos Sind, naar han saa os

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

leve i Velstand og Tilfredshed, takket være vort haderlige Arbejde... og naar han selv kunde opnaa det samme, paa samme Maade.

GREV ROSEN

Ja, virkelig... naar De forklarer det paa denne Maade, maa det for en ung Enthousiast kunne lyde mindre umuligt! Men nu er Tvivlen altsaa i Dem, Hr. Smitson?

SMITSON

Jeg ser det ikke komme, det gode Resultat. Jeg ser kun alt det gamle gro vildere og vildere: den, der opnaar det Gode, vil have det dobbelte; og ser han sin Næste opnaa det samme, nages han og pines, indtil han faar det ødelagt for den anden.

Grev Rosen... hvis jeg en Dag indser, at jeg har villet det umulige, saa forstaar jeg, at det er Dem, som har Ret. Paa selve Revolutionsnatten, da De forklarede os Deres Tanker... altsaa netop i det Øjeblik, da omsider mine Drømme skulde realiseres... da blev jeg slaaet af Tvivl.. Der sad endnu paa min Nethinde det hæslige Billede af Gadekampen, af Blodtørsten jeg havde læst i Tusinder af Ansigter. Hvem ved, sagde jeg til mig selv, maaske er det den Mand dèr, som har Ret. Maaske er det de enkelte store Viljer og Hjærner, som er skabte til at drive Masserne fremad uden at tillade dem at se og at ville, uden at give deres vilde Instinkter Frihed til at bryde ud!

GREV ROSEN

De har gjort mig en betydelig Tjeneste, Hr. Smitson, ved i Deres Artikel at udvikle mine Anskuelser paa en klog og retfærdig Maade og ikke i en forvrænget Form, som det ellers sker fra en politisk Modstanders Side.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Jeg selv har vært for dum arrogant til nogensinde at give Forklaring. Forklaring var i mine Øjne en Slags Undskyldning for mine Handlinger, og det vilde jeg ikke give. Men nu er jeg dog tilfreds over at der siges, jeg ikke blot har ført en indsnevret og egoistisk Aristokratpolitik, men at ogsaa jeg har haft min Ledetraad.

Jeg er Deres Ven og Skyldner.

SMITSON

Ikke Skyldner. Det er kun Tilfældighederne, som har gjort, at jeg er bleven Dem til Nytte.

GREV ROSEN (ser lidt paa ham)

Tilfældigheder har ogsaa gjort, at jeg ved, der planlægges et Komplot imod Dem. Saa tal heller ikke mig for at jeg advarer Dem.

SMITSON

Er det Kulm?

GREV ROSEN

Ja.

SMITSON

Det har jeg ventet. Hvad ved De derom?

GREV ROSEN

Han vil søge at benytte Prins Philip og mig til at faa Arméen og det reaktionære Parti til at gaa sammen med Extremisterne for at ødelægge Dem.

SMITSON (i Tanker)

Javist... Javist...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Ængster det Dem?

SMITSON

Tanken om nye Blodsudgydelser ængster mig naturligvis. Men jeg har jo Deres Ord. Nu maa jeg tale med Prinsen.

GREV ROSEN

Jeg kan sige Dem forud, at dèr møder De en Fjende, som ikke er til at rokke.

SMITSON

De tror ikke, han vil give mig sit Ord?

GREV ROSEN

Jeg ved, at han ikke vil det. Han hader Dem af hele sin Sjæl, Dem og Deres, og drømmer kun om Hævn. Hvilket Middel han end finder, saa vil han acceptere det i Haab om at ødelægge Dem.

SMITSON

Det komplicerer Sagen betydeligt for mig...

Havde jeg vidst det, saa havde jeg maaske handlet anderledes. Nu er det for sent. Mit Ord maa staa ved Magt.

Man har spillet mig et Puds her. Han skulde ikke have haft det at vide. Mens han endnu troede paa Dødsdommen, havde han nok købt Livet med at give sit Ord.

GREV ROSEN

Nej... ikke om han havde kunnet købe sit Liv dermed.

Thronarvingen, som omsider er bleven Konge... tænk dog paa hans Lidenskab, paa hans Had under disse Forhold og... ikke alene nu, men Aarene igennem, mens Konsekvensen har givet ham illusorisk og han levede i Illu-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

sionen om, at han var den eneste, som var skabt til at herske...

SMITSON

Jeg takker Dem i hvert Fald for, at De har oplyst mig. Jeg har Tid til at tage mine Forholdsregler.

De anser det altsaa for unyttigt, at jeg taler med Prinsen?

GREV ROSEN

Ja, det vilde blot vare spildt Ulejlighed.

SMITSON

Formaliteterne med Deres Landsforvisning skal blive ordnede hurtigst muligt. Bestem selv hvor De vil hen udenfor Landets Grænse.

Og saa Farvel, Grev Rosen. Maaske skal vi aldrig mere ses! Men jeg har lært af mit Møde med Dem.

GREV ROSEN

At vort Møde i Livet vil være... uforglemmeligt for mig, er jo ret forstaaeligt.

SMITSON (nikker forstaaende)

Javist... en frygtelig Prøvelse for Dem, denne Tid.

GREV ROSEN

Noget, der mærker sin Mand.

SMITSON

Farvel, Grev Rosen.

GREV ROSEN

Farvel, Hr. Smitson. (De trykker hinandens Haand)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (ud)

GREV ROSEN (kalder)

Christian!

CHRISTIAN (hurtigt ud fra Cellen)

GREV ROSEN

Følg Folkeministeren.

CHRISTIAN (ud)

GREV ROSEN (gaar frem og tilbage i dybe Tanker)

CHRISTIAN (kommer tilbage med Theodor, Grev Rosens Tjener, som bærer en stor Kurv)

Grevens Tjener er der med Frokost.

GREV ROSEN (muntert)

Himlen ske Tak! Der er altsaa Lettelser i Reglementet.

De kan tro, jeg er fornøjet over at se Dem, Theodor... Dem og Deres Kurv.

THEODOR (en gammel stilfuld Tjener, paa hvis Ansigt man læser dyb Bevægelse og vrengivenhed, kan næsten ikke tale for Graad i Halsen)

Aa, at jeg dog skulde faa Greven at se igen... i levende Live!

Hvis Greven vidste, hvad Tilstand vi alle har været i i Huset, siden Dommen...

Men saa forlød det jo i Morges... at... at... (kan ikke fortsætte)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN (skjuler sin Bevægelse, klapper ham paa Skulderen)

Saa, saa, gamle Ven... en Lungebetændelse kunde jo ogsaa have slaaet mig ihjel!

THEODOR

Jeg har været her hver Dag med Maden, men siden Dommen faldt, var det forbudt. Jeg listede rundt for at finde Lejlighed til at slippe ind... men det hjalp ikke. (Han ryster paa Hovedet) Greven har tabt sig...

GREV ROSEN

Ja, Husets Restaurant er jo ikke overdaadig, Theodor... Silden er harsk og Bønnerne af Sten.

CHRISTIAN

Begribeligvis... der er jo altid en eller anden, som skal stikke noget i Lommen.

THEODOR

At Greven har skullet opleve noget saadant...

GREV ROSEN

De skal se, jeg bliver nok mindre krasen fra nu af. (sulten) Naa, hvad har De saa i Kurven?

(Klokken ringer over Hovedet paa dem)

GREV ROSEN

Aa, den Klokke...

CHRISTIAN

Igen! Flere Visitter! Det er livligt i Dag... (ud)

GREV ROSEN (raaber efter ham)

Hvad er det for en Slags Visitter? Det! Det!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

THEODOR

Jeg har ikke taget noget videre krydret med i Dag. Jeg tænkte, det skulde være let fordøjeligt... efter Fasten. (Remser op med stilfuld "Spisesseddel-Tone") Hønsekødsuppe à la Rivière, Truite nature, Kalvekotelette financière... og dertil Chateau Yquem 1904 og Leoville 1898.

GREV ROSEN

Godt. Kom saa. (De gaar imod Cellen) De har vel ikke glemt at tage en Dug med?

THEODOR

Nej, Greven kan være rolig.

GREV ROSEN

En Dug..! Jeg er lykkelig.
(De gaar ind i Cellen)

CHRISTIAN (ind, talende i Korridoren)

Værsgod, denne Vej... Næ, Herren kan ikke gaa lige ind til ham. Herren maa behage at vente et Øjeblik. Hvem maa jeg melde?

MARTIN (ind)

Melde? (Man ser, at han holder ikke af at sige sit Navn) Sig bare: en gammel Kamerat.

CHRISTIAN (ryster paa Hovedet)

247 er striks paa det Punkt. Herrens Navn?

MARTIN (irriteret)

Ah, jeg vidste ikke, at... 247 gav formelle Audienser!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

CHRISTIAN

Har Herren ikke sit Visitkort? Jeg skal saamand ikke se paa, hvad der staar...

MARTIN (giver gnavent sit Kort, som Christian gaar ind med til Grev Rosen.)

GREV ROSEN (kommer straks efter ud fra Cellen)

Goddag, Martin.

MARTIN (hjærteligt)

Kære Ven, jeg kan ikke sige Dem, hvor lettet jeg blev, da...

GREV ROSEN (smiler)

Skal vi springe alle Talemaader over og gaa lige til Sagen. Hvad vil De mig?

MARTIN (Hjærteligheden forsvinder)

Stadigt den samme Kyniker, som ikke tror paa en oprigtig Følelse.

Vel! Som det behager Dem. For... naturligvis er det rigtigt, at jeg vil Dem noget.

GREV ROSEN

En helt mærkelig Fornemmelse for mig, at man igen synes, jeg kan bruges til et eller andet.

MARTIN (skutter sig)

Brrr! En dræj Tid for Dem, stakkels Ven. Det har sat min Fantasi iden haftigste Bevægelse... (han ser sig om) disse Mure... en lillebitte iskold Celle... ti Skridt frem og ti Skridt tilbage paa et Stengulv... Nat og Dag, hvileløst... og saa denne Tvangstanke: i Morgen eller i Overmorgen... eller Dagen efter... i ski-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

den graa Morgenbelysning... afsted for at stilles op foran et Dusin Bøsseløb... og stadigt med et overlegent, ligegyldigt Smil paa Læben!

GREV ROSEN

Jeg kan forstaa, at Deres Fantasi har været i Bevægelse, min Bedste... De, som straks skulde være klynget op paa en Lygtepæl! Ja, Verden er saa fuld af Komik!... De blev Tillidsmand i Stedet for.

Deres Manøvre paa Revolutionsnatten for at redde Skindet, var formidabel. Den blev mig fortalt i Fangslet... det var et af mine faa muntre Øjeblikke! "De havde trukket Militæret op i Gaderne imod Kongens Vilje netop for at give Stødet til Revolten, fordi De vidste, at de Revolutionære vilde sejre"...

MARTIN (lidt genert)

For Pokker, hvad skulde jeg sige...

GREV ROSEN

Jeg ser endnu Deres Ansigt for mig, samme Aften, et Par Timer forinden, blegt af Spænding, da De lokkede Prins Philip til at kommandere Tropperne til at skyde paa Mængden... da De svor ham, at han maatte sejre, og saa skulde De og han og jeg bagefter danne en "uomstyrtelig" Regering.

MARTIN (ser betydningsfuldt paa Grev Rosen)

Hm!.. den Kombination er igen bleven mulig.

GREV ROSEN

Hvilken Kombination?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MARTIN

De, Prins Philip og jeg.

GREV ROSEN

Naa, det er Deres Drøm! Militært Statskup med Prins Philips Hjælp og min reaktionære Støtte, samt Extremisterne som Springbrædt! Hvorefter disse overmandes og massakreres... og Hr. Martin sidder med Enevælden.

MARTIN

Noget i den Retning, ja.

GREV ROSEN

Men De forstaar vel, at Kulm har ogsaa sine Drømme!

MARTIN

Begribeligvis.

GREV ROSEN

... Extremist-Statskup med Dem som Kellemled til at faa Prins Philip og Arméen med sig, hvorefter De og han massakreres, og Hr.Kulm er Ene-Tyran.

MARTIN

Spørgsmaalet er kun: hvem kan faa Arméen! Og dèr er Prins Philip et Hestehoved foran. Han er "Kongen" Og Hæren følger altid pt. Instinkt sin Konge.

Forresten var Revolutionen inderfor Tropperne xxx hele Tiden kunstig... halv Frygt, halv Morskab over noget nyt. Det er forbi nu. Jeg har undersøgt det. Hæren er moden... til os!

Og Desforuden har vi Penge nok til at kunne købe... enhver som er til at købe!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN (ler haardt)

Penge nok! Tvivler De saa om at sejre?

MARTIN

Det gælder om at være behændige, om at faa alle til at tie. Intet maa anes. Den, der lader sig købe, maa tro, at han er den eneste. Det gør ham tavs.

Hvis vi faar Forrædere med os, er vi færdige.

Planen er, at lade Prins Philip hemmeligt snige sig ind igen i Landet, strakt efter Forvisningen og at holde Gardekasernen beredt til ham. Det skal være Hovedkvarteret, hvor det breder sig fra.

GREV ROSEN

Smitson og hans Regimente er al saa færdigt nu, mener De?

MARTIN

Sikker er man jo aldrig. Og Forsøget er naturligvis farligt. Han har saa forbandet gode Talegaver, den Fyr. Han faar altid sin Tilhørerkreds med sig... hvis blot han gider tale. Mit Haab er, at han begynder at blive træt. Jeg synes, at jeg kan spore det. Han tror jo nemlig selv paa, hvad han siger. Og naar den Tro holder op, saa gider han vist ikke mere.

Saa er der jo ogsaa nu denne Fyrbøderhistorie, som vil svakke ham betydeligt.

GREV ROSEN

Hvad er det? Det kender jeg ikke noget til.

MARTIN

Han har pr. Dekret indført tvungen Voldgift og Fængselsstraf for de Strejkende. Det har vakt et Raseri uden lige.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Se, Se! Ja, saa kaldes han vel Forræder imod den frie Revolution, kan jeg tænke. Det er noget for hans Fjender at boltre sig i.

MARTIN

Naturligvis. Han som har slaaet sig op ved at præke om Frihed i alt...

GREV ROSEN

Hvormange forstaar, at det kan betyde Udvikling at skifte Standpunkt? Selve Livet viser os jo, hvor vi før har taget fejl...

Slaa Dem min Hjælp ud af Hovedet, Martin!

MARTIN (forbavset og skuffet)

De vil ikke?

GREV ROSEN

Nej.

MARTIN

Jasaa!

Vil De give mig Grunde?

GREV ROSEN

Med Fornøjelse! Jeg har skiftet Standpunkt. Det hele interesserer mig ikke mere. For mig kan hvem, der lyster, tilrane sig Magten. I er alle lige gode.

MARTIN

Det var sensationelt! Det hele interesserer Dem ikke mere? Hverken de vanvittige Skatter i Øjeblikket eller Nationaliseringen

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

af de store Jordejendomme, hvis Extremisterne skulde blive Herrer?

GREV ROSEN

Nej. Der bliver altid tilstrækkeligt tilovers til det, som fra nu af faar Tiltrækning for mig.

MARTIN

Og Deres Ejendomme? Det valdige Slot, som De var begyndt at bygge, og som skulde staa i Tusinde Aar?

GREV ROSEN

Det har ikke faaet Tag paa sig endnu. Det vil altsaa forhaabentligt i Tusinde Aar betyde Velstand og Glæde for alle Egnens Natugler og Flagermus.

MARTIN

Jeg er maalløs. De, Grev Rosen, der var som en anspændt Muskel af Energi...! Denne Indesperring har altsaa faaet Dem til at falde aldeles sammen.

GREV ROSEN (smiler)

Ja, som en skøn Sæbebobbel, der sejler majestatisk gennem Luften, og som pludseligt brister og bliver til en usselig lille Plære.

MARTIN (spaserer tankefuldt frem og tilbage paa Gulvet)

Det passer mig aldeles ikke.

GREV ROSEN

Jeg kan tænke det. De maa regne det hele om igen.

MARTIN

Vi maa have de Realtionære med... ellers gaar det ikke.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Saa tag dem.

MARTIN

Jamen, naar De ikke vil..!

GREV ROSEN

Gaa uden om mig.

MARTIN

Det maa jeg jo altsaa.

Vil De arbejde imod mig?

GREV ROSEN (overvejer et Sekund)

Hold Deres Planer hemmelige for mig.

MARTIN

Hvorfor?

GREV ROSEN

Skulde noget definitivt komme mig for Øre, meddeler jeg det straks til Smitson.

MARTIN

Jasaa! Jeg ser ikke, hvad Fordel De kan have deraf...

GREV ROSEN (smiler igen)

Jeg forstaar Deres Forbavselse over, at man kan foretage en Handling uden at have Fordel deraf.

MARTIN

Om ikke Fordel, saa i hvert Fald en eller anden moralsk Tilfredsstillelse. Og da De lige har forklaret mig, at alt er Dem ligegyldigt, saa...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

GREV ROSEN

Jeg har givet Smitzom mit Ord paa ikke at ville intrigere imod Revolutionen... altsaa kan jeg heller ikke være vidende om andres Intriger. (Ironisk) Det er mig en moralsk Tilfredsstillelse at holde mit Ord.

MARTIN (kort og vredt)

Meget vel. Hver sin Smag.

Ja, saa har vi to vist ikke mere at sige hinanden.

GREV ROSEN

Der er i hvert Fald ikke noget, som brænder mig paa Læben.

MARTIN

Tror De, jeg kan faa Prins Philip i Tale?

GREV ROSEN

Han vil sikkert modtage Dem med stor Hjærtelighed. (kalder) Christian!

CHRISTIAN (ud fra Cellen)

GREV ROSEN

Meld 239, at der er en Herre som ønsker at tale med ham.

CHRISTIAN

Javel. (Ind til Prins Philip)

GREV ROSEN (gaar imod sin Celle)

God Chance, Hr. Martin!

Tæppet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

7ende Afdeling.

Smitsons Arbejdsværelse i Kongens Slot. Det er Kongens Værelse, det samme som i anden Akt; uforandret.

SMITSON (arbejder ved Skrivebordet)

DANIEL (kommer ind med Telegrammer)

SMITSON (læser dem)

Broen over Sydkanalen sprængt i Luften. Forbryderne arresterede. En Død, fire Saarede.

Blokpost og Telegraf 45 y ødelagt under en hidsig Kamp mellem Arbejder-Soldater og Strejkende. Tre Døde, to Saarede.

Det bliver ved, Daniel. Hvad skal vi gøre?

DANIEL

Vi maa ogsaa blive ved, Hr.Folkeminister.

SMITSON

Fængslerne er snart overfyldte.

Og hver Dag er der Døde og Saarede. Hvor det dog er pinligt...

DANIEL

Det er jo ikke os, som er Skyld deri.

SMITSON

Men Situationen existerer; Modsigelsen er der!.. at jeg, M den første frie Revolutions Leder, nu er med til at foranledige Tvang og Drab!

Der ser man, hvor vi Mennesker er smaa og elendige, hvor alt er [illegible] om os, at andre

Manuskriptkopiem må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Viljer...

DANIEL

Men det er jo netop det, vi ved! Derfor har vi ikke noget Ansvar for, hvad der sker.

SMITSON (ser paa ham)

Sommetider forbavser Deres Svar mig, Daniel. Jeg har altid godt kunnet lide Deres Ansigt... Hvor stammer De egentlig fra? De var jo almindelig Mekaniker, tror jeg, førend De blev Arbejder-Soldat og gik med i min Stab, ikke sandt?

DANIEL

Det er, naar jeg har hørt Dem tale, Hr.Folkeminister, at jeg har lært at tænke over en Del.

SMITSON

Hvad har jeg lært Dem, Daniel? Har jeg været Dem til Nytte?

DANIEL

Til Nytte? Hvad er det at være til Nytte? Som ung Dreng, da jeg ikke tænkte over noget, men bare følte selve Livet og elskede det, som det saa ud, og som jeg higede imod det, da havde jeg det naturligvis bedre. Nu ved jeg, hvordan det er... og det er jo nok nyttigt at vide... men det gør en jo ikke gladere!

SMITSON

Ikke sandt! Af og til kan den vældige Tvivl komme op i én: om Kundskab virkelig er Lykke, om vore Hjærner ikke har taget Vej mod unaturlige Maal, om vi ikke blot er skabte til Fornemmelseslivet, uden al denne reflektion, som blot piner os.

At boltre sig i Solen, at omfavne en Kvinde... det er Lykke.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

At tænke, at overveje, at kampe, at ville... det er Pine.

DANIEL

Det er sandt. Af Instinkt er vi glade og elsker alt, hvad der er smukt. Da man var Barn, lo man jo altid. Hvorfor holder det op?

SMITSON

Fordi som Mand har vi lært at hade dem, som har det bedre end vi. (Heftigt) Jeg gentager det: dèr er den eneste sande Revolution at skabe... at slette Hadet og Misundelsen ud af Menneskenes Hjærter. Uden det findes der ikke Fremskridt, ikke Ændring. Klassekamp og Samfundsomvæltning... alt forbliver forgæves; saa snart Bevægelsen er falden til Ro igen, ser Samfundet ud som før, fordi det nye og det gamle er baseret paa det evige indbyrdes Had ... og ingen er blevet gladere.

DANIEL

Nej, man bliver ikke gladere. Jeg husker, hvordan jeg som ganske ung misundte Kongen, der boede i dette Slot. Hvorfor skulde han gaa paa bløde Tæpper og Marmortrapper og have forgyldte Lofter og store, høje Sale, mens jeg stod i en sodet Smedje og hamrede!

Og nu gaar jeg her paa hans Marmortrapper og rundt i de store Sale med forgyldte Lofter... men jeg er ikke gladere.

SMITSON (nikker)

Det var derfor, I alle vilde have, at jeg skulde blive her i Kongens Slot og arbejde i hans Værelse og trampe rundt i alt det, han havde holdt af og ejet! Revolutionens Symbol kaldte I det for. Men det var bare Hadet, Daniel, det var Tilfredsstil-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Lelsen over at hvae tilintetgjort et Væsen, som saa ud til at have haft det bedre, end vi!

DANIEL (eftetanksom)

Ja, det var vel det... paa Bunden...

EN ARBEJDER-SOLDAT (ind med et Kort)

Denne Dame spørger, om Folkeministeren vil modtage hende.

SMITSON (læser Kortet)

Baronesse Bartholin! Kender hende ikke.

ARBEJDER-SOLDATEN

Hun kommer fra Schweitz, siger hun, og er sendt af en Ven.

SMITSON

Lad hende komme ind. (Arbejder-Soldaten ud)

DANIEL

Folkeministeren modtager altfor let ukendte Personer. Man kan aldrig vide...

SMITSON

Snak, Daniel.

DANIEL

Maa jeg faa Lov til at blive staaende ved Døren?

SMITSON (smiler)

Hvis det ikke generer den Dame.

YHORA (vises ind, hun gaar febrilsk imod Smitson)

Aa, Hr. Folkeminister. Gudskelov at jeg kommer tidsnok! Jeg har rejst i 24 Timer for at faa Dem i Tale. Jeg kommer

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

fra... (ser paa Daniel)... kan jeg tale frit?

SMITSON

Som om vi var alene, Frue.

THORA

Jeg kommer til Dem med et Budskab fra Grev Rosen. Jeg har besøgt ham i hans Landflygtighed...

SMITSON

Fra Grev Rosen! Tak. Det glader mig. Jeg haaber ikke, at hans tvungne Ophold dèr er ham altfor pinligt?

THORA

Grev Rosen har givet Dem sit Ord paa aldrig at ville arbejde imod Revolutionen, ikke sandt, Hr.Smitson?

SMITSON

Jo...

THORA

Han vil derfor heller ikke være vidende om, at andre gør det uden at meddele Dem det.

SMITSON (hurtigt til Daniel)

Daniel... De kan gaa.

(Daniel ud)

THORA

Grev Rosen turde ikke betro hverken til Brev eller Telegrafen, hvad jeg nu siger Dem. Derfor bad han mig om at rejse hertil...

Prins Philip er i Forgaars Aftes gaaet ind over Landets Gran-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

se og er bleven modtaget her i Byen i Gardekasernen. Der er planlagt et militart Statskup med ham i Spidsen. Extremisterne støtter det og giver Pengene til det. Fyrbøderstrejken har været deres Paaskud og har hjulpet til at ophidse Stemningen. Det hele kan bryde løs, hvad Øjeblik det skal være.

SMITSON

Jasaa... jasaa...

THORA

De har Gang paa Gang henvendt sig til Grev Rosen for at faa ham med, fordi de var bange for ikke at være stærke nok uden ham og hans Parti. Men nu har de faaet hele Arméen med sig, saa nu tør de alligevel gøre det uden hans Støtte.

SMITSON

Arméen..! (stryger sig over Panden) Hvilken Armé? Ogsaa mine Arbejder-Soldater.

THORA

Det ved jeg ikke. Grev Rosen sagde kun: Arméen.

SMITSON (gaar frem og tilbage i Tanker)

Sagde Grev Rosen, hvem der er Hovedmændene?

THORA

Kulm og Martin.

SMITSON

Ja, naturligvis.

THORA

Hr. Smitson, han giver Dem det Raad ikke at have Dem for

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

nogen Art af Trusler, men holde fast til det yderste ved Deres eget Standpunkt om Straf for de Strejkende. Det farligste af alt for Dem vilde være nu at bøje Dem, sagde han. De maa sætte haardt imod haardt og ikke vige tilbage for noget Middel til at slaa Strejken og Revolten ned.

SMITSON

Sagde han det...?

Det er saa vanskeligt, Frue, at holde fast ved et Standpunkt, som dagligt koster Menneskeliv... naar først man selv er bleven træt og ligegyldig.

Sig ham det, hvis De ser ham igen.

THORA (med et skjult glad Smil)

Ja, jeg ser ham.

SMITSON

Tak ham og sig, at jeg ved godt, hans Raad er det rigtige, men at jeg dog er usikker og vaklende... fordi min Intelligens er stærkt i Modstrid med min Følelse. Jeg kan ikke pludseligt blive en anden Mand! Jeg kan ikke pluseligt udslette al Idealisme i mig og blive en brutal Tyran, fordi jeg har indset, at jeg ikke kan realisere, hvad jeg har drømt.

THORA (nikker)

Han ventede, at De vilde sige noget saadant til Svar. Men saa skulde De gaa Deres Vej, førend det hele blev for sent, sagde han, og hellere godvilligt lade dem komme til Magten, som pønser paa Deres Undergang.

SMITSON

Frue, min Undergang har været bestemt fra den Dag, jeg tog

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Magten, fordi det har været en forudgiven Ting, at jeg ikke kunde fuldføre mine Ideer.

Det forstaar jeg nu.

Men jeg har dristet mig til at lade disse Ideer betale med andres Liv og andres Ruin. Der er allerede Hundreder, som er blevet dræbte i Kampen for mine Ideer! Altsaa maa jeg ogsaa selv staa og falde med min Gærning.

THORA

Ja, saa har jeg ikke mere at sige Dem. Han vil ikke blive tilfreds med Deres Svar. De faa, der har Værdi, skal der værnes om, siger han.

SMITSON

Jeg beder Dem endnu en Gang, Frue, bringe ham min Tak.

THORA

Ja, det skal jeg.

Farvel, Hr. Smitson.

SMITSON (følger hende til Døre, idet han aabner Døren kalder han ud)

Daniel!

DANIEL (hurtigt ind)

SMITSON

Daniel, nu begynder Hadet at boble. Det kan ikke mere holdes i Tømme. Jeg er for misundelsesværdig... jeg skal knuses...

Kald straks Hr. Berg og Hr. Bure herind og kom selv med og hør paa, hvad jeg har at sige.

DANIEL

Javel. (Hurtigt ud)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (ringer paa Telefonen)

Vest 36,40, ja. Er det Dig, Volmer? Det er Smitson. Vil Du gøre mig en stor Tjeneste? Tak, tak, min Ven, jeg ved det... Gaa hjem til mig og faa min Moder og min Kone bort fra Huset. Nej, de kommer ikke der tilbage i Nat... min Bolig er ikke noget sikkert Sted. Nej, jeg kan ikke sige Dig mere her. Ja, kom herop et øjeblik, saa kan vi lægge Raad om, hvor de skal anbringes. Farvel.

BERG, BURE og DANIEL (ind)

SMITSON

Der er onde Nyheder! Prins Philip har listet sig ind i Byen for at sætte sig i Spidsen for en reaktionær Modrevolution, støttet af Extremisterne. Arméen er faldet fra os.. Vi har kun vore egene Arbejder-Soldater at stole paa.

Vi maa øjeblikkelig tage alle Forholdsregler. Fuld Mobilisering af Byens Forsvarstropper, Telefoncentralen, Telegrafen, Arsenalet og Bankerne besattes, med Mitrailleusevagt.

Daniel, De tager Kommandoen her i Slottet. Hvad ved man? Maaske er hele Personalet bestukket og i Forstaaelse med vore Fjender! Jeg vil ikke have en Overrumpling indenfor Murene; det er for hæsligt. Lad mig i hvert Fald <u>se</u> mine Fjender..!

DANIEL (heftigt)

De skal finde os vaagne her.

BERG

Extremisterne og de Reaktionære! Et kønt Kompagniskab.

BURE

Der ser vi [illegible]!

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Ja, naturligvis vil jeg nu blive stenet med det!

BERG

Saa var der altsaa Sandhed i alle Rygterne. Jeg har trods al min Søgen ikke kunnet opdage Kilden. De er dygtige... det angster mig. Det er Kulm og Martin, ikke sandt?

SMITSON

Jo.

BERG

Arrester dem begge, øjeblikkeligt ! Der er ikke andet at gøre.

SMITSON

Det kan jeg ikke uden haandgribeligt Bevis.

BERG

Men Prins Philip da! Hvis han holder sig skjult i Gardekasernen, saa er hans Nærværelse dèr jo tilstrækkelig forbryderisk til, at han straks arresteres.

SMITSON

Hvis Garden er med ham, nægter den naturligvis at udlevere ham, og saa er det os, som bliver de angribende. Det vilde være uheldigt. Nej. Vi maa vente paa, at de andre begynder.

BERG (udbrydende)

Kulm og Martin...! Aa, de to samvittighedsløse Skurke! Det er dem, som ustandseligt har ophidset Arbejderne til at forlange mere og mere og til at angribe og myrde... det er dem, som

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

er Skyld i hele denne ødelæggende Feberspænding... (truer med sine knyttede Hænder i Luften) Havde jeg dem her...!

SMITSON (ryster paa Hovedet)

To Mennesker kan aldrig være Skyld i Hundrede Tusinders Handlinger. De kan kun være Midlet til at udløse Mængdens egen Vilje. Disse Arbejdere, som nu har opnaaet alt, hvad de med Rette kunde forlange, som nu kunde leve i Ro og Velstand, og som dog stadigt forlanger mere og skaber Kamp og Ruin for andre, de er Beviset for vor frygtelige Fejltagelse. Vi har villet gøre Menneskene glade og tilfredse... vi kan det ikke. Ingen kan det. Deres Hjærter er ikke indrettede dertil.

BURE

Vi Bønder er jo dog tilfredse. Vi ønsker bare at arbejde i Fred, og vi vil alle som én gaa imod de Arbejder-Banidtter, som ødelægger vores Handel og Transport for os! Ja, det skal de nok faa at se!

SMITSON

Saa synes I altsaa, at I har det bedre end de!

BERG (misbilligende)

Smitson, den Bitterhed, som i den senere Tid har grebet Dem, er snart næsten...

SMITSON (afbrydende)

Bitterhed! Hvor De ser galt. Jeg er bare endelig naaet til Sandheden... Jeg bøjer mig for det umulige! Bitter! Jeg er snarere skamfuld... fordi jeg har været taabelig.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Berg og Bure ser paa hinanden og ryster paa Hovedet, mens Smitson gaar frem og tilbage i dybe Tanker.

SMITSON (sætter sig ved Skrivebordet og støtter Hovedet i sine Hænder)

Hvad skal vi egentlig kæmpe mere for? Hvad er der at kæmpe mere for?

BURE (springer op)

Hvadbehager?

SMITSON

De andre har ligesaa megen Ret som vi... siden alt dog er forgæves. Revolutionen har været unyttig. Intet er blevet bedre. (Han ser paa Berg og Bure) Hvorfor vil I ikke indrømme Sandheden? Er noget blevet bedre? Er Menneskene blevet lykkeligere siden Revolutionen? Svar. Sig dog Sandheden.

(De tier et Øjeblik)

BERG

Fordi de andre ikke vil lade os i Fred...

BURE

Vi kan jo ikke faa ordnet, hvad vi vil..!

SMITSON

Men ingen vil nogensinde lade nogen i Fred. Altsaa er Kampen evig. Elendigheddn evig. Hadet evigt! Hele Resultatet evigt det samme. Vi som nu ved det... hvorfor skal vi fortsætte Kampen?

BURE (heftigt)

I Djævlens Skind og Ben, man render ikke fra halvgjort

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Garning!

Hvad er dog dette her for noget? Skulde vi godvilligt bukke under for de Kanaljer, som vilde flaa os til sidste Skilling, hvis de kom til Magten!

BERG (ligesaa heftigt)

Vort Partis Ideer! Det er dem, vi holder fast ved! Det er dem, vi kamper for!

SMITSON

Ja... staa og falde med sin Garning! Det er kun faa Minutter siden, jeg selv udtalte de Ord og mente, det var en urokkelig Pligt. Men tænk dog over, hvor hul den Floskel bliver fra det Øjeblik man forstaar, at ens Maal er uopnaaeligt... eller rettere, at det overhovedet slet ikke existerer!

Jeg tror ikke mere paa Fremskridt og Udvikling og Glæde gennem Revolution og Drab! Nej, og Tusinde Gange nej! Det er ikke Menneskenes Kaar, men Menneskene selv, som maa laves om...

BERG (vredt)

Aa, De drukner os jo tilsidst i al Deres umulige Idealisme og Snakken frem og tilbage. Nu kan jeg med min bedste Vilje ikke følge Dem længere. Vi har engang for alle taget vort Standpunkt og proklameret vore Ideer.

Man kan dog ikke gøre sig komplet latterlig i Verdens Øjne!

SMITSON

Hvorfor er det latterligt at indrømme, at vi har taget fejl? Jeg ser kun noget sørgeligt deri.

BERG

Oprigtigt talt, Øjeblikket er uheldigt valgt til slige

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

filosofiske Diskusioner. Og hvis De ikke vil tage energisk fat paa vort Forsvar i denne kritiske Situation, saa duer De ikke mere til at være vor Fører.

SMITSON (ser paa ham)

Og De Berg, og De, min gamle Ven, De staar dèr og haaber paa at jeg nu giver Dem et Svar, som kunde berettige Dem til at tage Magten fra mig! Jeg ser Lysten dertil skinne i Deres Øjne!

Altsaa selv De, Berg, min gamle Ven...

Og efter det skulde jeg endnu kunne tro paa mine egne Idealer?

Men jeg skal gøre, hvad I vil. Jeg skal forsvare os til det yderste. Det var jo ogsaa min egen første ureflekterede Tanke...

Las os drabe og ødelægge efter bedste Evne... kæmpe til sidste Mand for at opnaa... hvilket?... at bevare Magten?

Men det er altsaa afgjort nu. Vi kæmper videre. Lad os saa hurtigt hver især gaa i Gang med det noble Arbejde. (Til Daniel)

Giv straks Ordren til fuld Mobilisering og Mitrailleusevagt overalt og proklamer, at Byen erklæres i Belejringstilstand.

DANIEL

Javel. (ud)

BERG (oplivet)

Udmærket! Det behøver ikke engang give Oprørerne Mistanke om, at vi kender deres Planer. Generalstrejketruslen og al Sabotagen er tilstrækkelig Grund.

SMITSON

De, Bure, tager Byens Forplejning, hvis det altsaa bliver

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Alvor. Alle Automobiler, private og offentlige, skal være til vor Disposition.

BURE

Ja.

SMITSON

Og Berg maa staa for Vaaben og Munutionsuddelingen.

BERG

Ja.

SMITSON

Men forsigtig! Ingen Munution til de mistænkelige Regimenter...

BERG

Nej, det forstaar sig. (De gaar begge hurtigt ud)

SMITSON (frem og tilbage i Stuen, tankefuld)

VOLMER (ind)

Goddag, Smitson... Jeg er her med Din Moder og Din Kone.

SMITSON

Tak for din Ulejlighed, Volmer.

VOLMER

Fortæl, hvad der er sket?

SMITSON (mod Døren)

Straks... straks...

Jeg vil ikke lade min Moder vente udenfor. (Han gaar ud og kommer straks efter ind med Moderen og Elisa.)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

MODEREN

Hvad betyder det, Hans, at vi ikke maa bo hjemme hos os selv i Nat?

SMITSON

Jeg er bange for, at I ikke er i Sikkerhed dèr. Vi venter Uroligheder... Oprør, Modrevolution!.. og jeg kunde tænke mig, at mit Hus blev omringet for at tage mig til Fange.

MODEREN

Ja, nu da Du siger det... der har gaaet nogle Mænd og holdt saa mærkeligt Øje med Huset hele Dagen... ikke sandt, Elisa!

ELISA (stærkt optaget af at se sig om og i Skjul at føle paa Gardinerne)

Der er vrone paa Gardinerne! Det er altsaa her, Kongen har boet.

VOLMER

Ja.

ELISA

Det er første Gang, Hans har givet os Lov til at komme op og se Slottet.

SMITSON

Det er bedst, at I nu bliver her, indtil vi ser, hvordan Tingene udvikler sig. Jeg haaber, at I er i Sikkerhed her.

ELISA

Her kunde vi altsaa have boet hele Tiden... i Stedet for i de smaa Stuer derhjemme!

SMITSON

Er det Hjem, jeg har givet Dig, nu ikke være godt nok til

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Dig? Jeg kendte Dig, da Du boede paa en Kvist, hvor det regnede ind gennem Taget!

ELISA

Alle har sagt mig, at vi havde Ret til at bo paa Slottet nu. Hvorfor skal man ikke tage, hvad der er ens Ret?

SMITSON (smiler medlidende)

Din Ret!... Du stakkels lille... Ja, Din magtige Ret i Verdensrummet...!

ELISA

Ler Du af mig? Er det maaske ikke ganske naturligt, at jeg hellere vil være, hvor der er stort og smukt?

SMITSON (kort)

Vist saa... det er naturligt, at Du skriger som den store Hob.

MODEREN (vredt)

Hun fortjener ikke et Svar... i et saa angstende Øjeblik, som dette...

Hvad tror Du, Hans? Er I stærke nok? Kan I staa Jer imod de andre?

SMITSON

Vi er stærke nok, tænker jeg... hvis vi er brutale nok.

VOLMER

Brutale?

SMITSON

Ja. Jeg ved, at Komplottet existerer, og jeg burde straks

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

lade Hovedmændene arrestere og skyde... uden Beviser.

Hvorfor gør jeg det ikke? Det er ikke for at skaane dem. De vilde fortjene den Skæbne, fordi de udsætter saa mange andres Liv.

Ja, hvorfor gør jeg det saa ikke..?

Hvad er det, som stanser ens Arm, og som leder ens Tanker i de fatale Øjeblikke? Det er altsaa Skæbnen! Det er det forudbestemte.

Ja, det maa det være...

MODEREN

Du bør straks lade de to Mænd arrestere, Hans!

SMITSON

Synes Du, Mor? Og lade dem skyde uden Lov og Dom... paa en simpel Angivelse?

VOLMER

Du tror jo paa den Angivelse?

SMITSON

Jeg ved, at den er sand.

VOLMER

Saa er det Din Pligt at gøre det!

SMITSON

Kan det nogensinde være ens Pligt at dræbe, naar man ikke tror at udføre en nyttig Gærning dermed?

VOLMER

Det Spørgsmaal er uden Logik, siden Din Tøven kan koste

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Tusinder af andre Menneskers Liv, ja, muligt satte hele Samfundet i Brand.

SMITSON

Alt sker, som maa ske! Er det ikke Dig selv, som har podet den Forstaaelse ind i mig? Det er Tingene selv, som udvikler sig. De enkelte Mænd kan ikke omstyrte et Samfund.

En Bølge, som rejser sig fra Havets Bund og drives frem af Naturkræfterne, knuses imod Klippen eller overskyller den... den kan ikke gribes og stanses af et Par Hænder.

VOLMER

Ja, det er godt nok, men...

MODEREN (udbrydende)

Du maa da forsvare Dig, Menneske... forsvare os alle! Du bør øjeblikkelig lade de to Hovedmænd arrestere og skyde, som vil ødelægge Dig.

SMITSON

Fordi de vil ødelægge mig? Mor, bliver selv Du nu ligesom alle de andre...!

MODEREN

Hvad skal jeg svare Dig? Alle de Ting, som Du før har sagt mig, dem tror Du jo ikke mere paa, siger Du. Hvad saa med mig? Jeg ved hverken ud eller ind mere. Jeg ved bare, at Du er i Fare...

VOLMER

Verden vil kalde Dig en halvgal Drømmer, hvis de andre skulde sejre og det engang blev belyst, at De kunde have slaaet Dine

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Modstandere ned i Tide.

Naar man ikke er som de andre, saa er man gal, glem ikke det!

Du skal føle Hævn og Blodtørst, ellers duer Du ikke for denne Verden. Godhed er bibelsk, to Tusind Aar gammel... altsaa ganske foraldet. Lad øjeblikkelig Kulm og Martin gribe og skyde.

SMITSON

Godhed? Men kære Ven, Du tror da ikke, at det er af taabelig Tossegodhed, jeg ikke vil slaa de to Banditter ihjel? Hvor kan Du være saa blind...! Det er af Trathed... af Ligegyldighed!

I det store Øjeblik, da Revolutionen blev skabt, da tog jeg det Ansvar, det Ubehag, den Byrde paa Samvittigheden at dræbe, fordi jeg troede paa at noget nyt og godt for Menneskene skulde komme ud deraf.

Men nu! Min Lyst er nu blot at staa med korslagte Arme og se, hvem Samfundet vælger: de andre eller mig. Og vælger det de andre... saa fortjener det dem!

ELISA

Jeg har hele Tiden sagt, at jeg troede ikke paa noget af det hele!

SMITSON (næsten med et Smil)

Hører I! Folket selv har ingen Tro...

DANIEL (hastigt ind)

Hr. Folkeminister... alle Telfonerne er pluddeligt blevet afbrudte... forinden vi har kunnet afgive de fleste af vore Ordrer. Ingen af Centralerne svarer.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Jassa! Betyder det, at de er overrumplede? Er det Kampen, som begynder? Send Ordonnanser ud til alle Sider med vore Ordrer og faa Melding om, hvad der foregaar ude i Byen.

DANIEL

Javel! (ud)

VOLMER

Før sent, altsaa!

SMITSON

Hvis det er Revolten, som allerede er i Gang, havde der jo dog ikke været Tid til at hindre den!

... Mor og Elisa, gaa op i Slottets øverste Etage og indret Jer der bedst muligt. Hvad der end sker, saa bliv deroppe, indtil Volmer eller jeg selv henter Jer ned derfra.

MODEREN

Det vil blive haardt for mig, Hans. Det er jo næsten som et Fangsel, jeg skal sættes i, mens Du maaske er i Farz.

SMITSON

Jeg maa vide Jer i Sikkerhed. Gaa, kære... (han kysser Moderen)

Volmer, vær saa god at følge dem derop!

Nu kommer Du altsaa til at bo her, Elisa...

ELISA

Ja, det er en behagelig Maade!

(Moderen, Elisa og Volmer ud)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (tager Telefonen)

Hallo... hallo... (han ryster paa Hovedet)

Hallo... hallo...

BERG og BURE (ind)

BERG

Det nytter ikke. Telefonerne er afbrudte.

SMITSON

Jeg vilde se, om det varede ved!

BURE

Der er ikke Tvivl om, at det er de Banditter, som allerede er ved Arbejdet!

BERG

Og vore Mobiliseringsordrer har ikke kunnet naa frem! Vi spilder Tid...

BURE

Hvad skal vi gøre?

BERG

Ja, hvad skal vi gøre?

BURE

Jeg dirrer af Vrede over hele Kroppen.

BERG

Det hjælper os ikke meget...

Smitson, hvad skal vi gøre?

SMITSON (trakker paa Skulderen)

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

BERG

Vente! Igen vente! Det skal nok hjælpe paa Situationen.

SMITSON

Lad Tingene bryde løs... saa faar vi at se.

BURE

Vente... vente! Men jeg kvæles af Nervøsitet, førend jeg ved, hvad det bliver til, det hele!

BERG (udbryder)

Hør! Geværskydning...!

(De lytter alle, og der høres en fjærn Skydning)

BERG og BURE (løber hurtigt til Vinduerne)

SMITSON (gaar tankefuldt frem og tilbage)

BERG (i Vinduet)

Alle Folk løber afsted henimod den Retning, hvorfra Skydningen kommer!

BURE

Har vi Mitrailleuser til at forsvare Slottet med?

SMITSON

Det har der jo været hele Tiden.

BURE

Men er der Munition nok? Er det undersøgt? Hvem ved... nu kan vi jo vente Forraderi allevegne.

VOLMER (ind)

Har I hørt Skydningen?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Ja.

VOLMER

Saa ved vi altsaa Besked nu. Revolten er i Gang.

SMITSON

Ja.

VOLMER

Jeg har ikke paa Fornemmelsen, at vi er videre godt forberedte.

BURE

Jeg heller ikke. Det hele ligger aabent... lige til at tage.

Godtroende Dumrianer har vi været.

BERG

Der kommer en Klynge Mænd spaserende over Slotspladsen! De gaar lige imod Slottet...

BURE (hen igen i Vinduet)

Er det Strejkende? Er de bevæbnede?

BERG

Det kan jeg ikke se endnu... Nej... de kommer gaaende ganske fredeligt herhen imod.
(udbryder)

Det er Kulm, som er i Spidsen...!

SMITSON

Jasaa!

BURE

For Djævlen jeg er Martin ved Siden af hun! Og bagef-

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

ter lutter gode Syndikatskamerater...

Hvad kan de ville?

SMITSON

Parlamentere, naturligvis.

BURE

Jamen, der kan jo ingen Kamp blive... de har jo ingen Tropper med sig. Jeg forstaar ingen Ting. Det dèr tyder jo ikke paa Modrevolution...

SMITSON

De kommer før at frue os fredeligt. Tropperne... er i Rygge

BERG

Hvad skal vi gøre?

SMITSON

Tage imod dem.

BERG (harmfuldt)

Tage imod dem!.. blidt og venligt, som om der ingen Verdens Ting var i Vejen? Nej, hør nu... der er dog Graneer for Forrøktheden.

SMITSON (heftigt, utaalmodigt)

Saa skyd dem ned i det Øjeblik, de kommer indenfor Døren, Berg... det staar Dem jo frit for! De har vel en Revolver?

BERG

Naturligvis har jeg en Revolver...

VOLMER

Skal Vagten nægte dem Adgang til Slottet?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Nej. Til hvad Nytte? I saa Fald trækker de selvfølgeligt straks Tropperne op og begynder Beskydningen af Slottet og de andre offentlige Bygninger.

BURE

Men saa besvarer vi vel deres Skydning!

SMITSON

Er De sikker paa, at vore Mitrailleuser har faaet Tid til at blive stillet op allevegne? Jeg ikke.

BERG (i Vinduet)

Nu taler de med Vagten...

Nu gaar de ind i Slottet...

BURE

Hvor tør de? De er jo kun et halvt Hundrede Stykker. Og vi har to Hundrede Arbejder-Soldater paa Slottet. Det ved Kulm.

VOLMER

Var sikker paa, at de har deres Tal i Orden! De ved, hvem de kan stole paa indenfor Murene her.

DANIEL (ind)

Hr. Folkeminister, en af vore Ordonnanser er kommen tilbage. Han melder, at alt synes roligt i Byen, men han har set Gardekompagnier stillet op foran Telefon-Centralen, Telegrafen og flere af Bankerne.

Jeg har endvidere at melde, at en Del Syndikatsformand med Hr. Kulm og Hr. Martin i Spidsen er gaaet ind ad Slotsporten.

Hvorledes skal vi forholde os?

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON

Kald hurtigt Deres Kompagni Arbejder-Soldater sammen og se, hvormange der lyder Appellen.

DANIEL

Hvormange der...?

SMITSON

Er De sikker paa dem alle?

DANIEL

Gud naade dem, hvis...
(hurtigt ud)

Tavshed, Ingen taler. Smitson sidder ved Skrivebordet med Hovedet støttet i sine Hænder. Berg og Bure gaar nervøst frem og tilbage. Midt i Stilheden siger

VOLMER

Min nye Bog om visse Dyrearters Samfundsdisciplin udkommer netop i Morgen...

Det falder heldigt!

DANIEL (ind, ligbleg)

De har gattet rigtigt... de Skurke... ingen af dem lyder Appellen mere...

Vi er kun en Snes Stykker, som endnu holder sammen.

BURE

Købte altsaa!

SMITSON

Truede, maaske.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

BERG

Saa er vi overrumplede! Ingen Ting at gøre...

(Der bankes haardt paa Døren)

(Kulm og Martin kommer ind, fulgt af deres Extremist-Syndikats medlemmer. Men inden disse endnu er kommet ind af Døren har Smitson hajst sig og er hurtigt løbet nogle Skridt henimod Kulm, sigtende paa ham med sin Revolver.)

SMITSON

Rør Dem ikke... eller jeg skyder!

DANIEL (har straks instinktmæssigt fulgt Smitsons Bevægelse og sigter ligeledes paa Kulm med sin Revolver)

BERG og BURE (staar blege ved Vinduerne, skjulte bedst muligt)

VOLMER (følger Scenen med spændt Interesse)

KULM og MARTIN (forvirrede og forskrækkede over Smitsons uventede Angreb, staar et Øjeblik ganske stille under Revolverens Tvang. Da han faar sundet sig lidt, skriger)

MARTIN

Til Hjælp!

(Extremisterne myldrer frem i Døren, alle med udstrakte Revolvere)

SMITSON (stikker roligt sin Revolver i Lommen og siger næsten smilende til Kulm)

De ser, hvor nemt jeg kunde have dræbt Dem, Hr.Kulm. De trækker kun Vejret endnu takket være min Naade og Barmhjærtighed.

KULM (forbitret over at have vist sig bange)

Hvorfor skød De ikke? Jeg troer De [illegible] en Dumhed, min

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

gode.

SMITSON

Ja... hvorfor skød jeg ikke! Man er jo aldrig helt sikker paa Aarsagen til sine Impulser...

Vistnok paa Grund af en Slags ondsindet Skadefryd. Samfundet har valgt Dem... det fortjener Dem. Maaske vil det omsider lære at tanke og forstaa... naar det nu faar sin Bøddel.

KULM

De er altsaa klar over, at De er sat ud af Spillet, Smitson? Vi har nok af Dem. Vi betragter Demes Fløjelsregimente overfor de borgerlige Partier og Deres Tvangsforanstaltninger overfor de strejkende Arbejdere som en Kæde af Forræderi overfor Proletariatet.

BURE (er kommen frem fra sit Vindu og siger hurtigt)

Jeg vil skynde mig at sige, at jeg stadigt har været imod, at...

(Smitsons Smil faar ham til at stoppe op)

SMITSON

Stakkel...

.... Jeg forstaar det hele, Hr. Kulm. De behøver ikke at give mig Forklaringer.

Jeg overlader godvilligt Stolen foran det kongelige Skrivebord til Proletariatets Repræsentant.

(Han gaar langsomt mod Døren, fulgt i nogen Afstand af Daniel og Volmer)

KULM

Men De har Tilhængere endnu, Smitson! En Dag kunde man vemodigt mindes Deres noble, forræderske Mildhed. Det kunde være farligt

...

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

SMITSON (er naaet til Døren)

KULM (skyder ham ned bagfra)

BERG og BURE (skriger op af Harme og Skræk)

DANIEL (styrter imod Kulm med løftet Pevolver)

Skurk, som skyder en overvunden Modstander... og fra Ryggen..!

(Inden han faar Tid til at afgive sit Skud, har Kulm skudt ham ned)

VOLMER (har bedrøvet kastet sig paa Knæ ved Smitsons Lig, for at høre, om Hjærtet slaar endnu)

KULM (roligt og koldt til Martin)

Det var det eneste rigtige at gøre.

(Man ser paa Martins Ansigt, at hele Scenen berører ham meget pinligt. Han svarer med et Skuldertræk.)

KULM (kalder)

En Ordonnans.

EN ARBEJDER-SOLDAT

Her, Hr. Folkeminister!

KULM

Hvilken Rang har De i Deres Kompagni?

ARBEJDER-SOLDATEN

Løjtnant.

KULM

Godt. Saa bring straks følgende Ordre til Deres Chef: Gardekasernen omringes. Garden afvæbnes. I Tilfælde af Modstand skydes

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Bygningen ned. Prins Philip arresteres og føres for en Standret... øjeblikkeligt.

MARTIN

Hvadbehager...? Prins Philip...? Vor...

KULM

Havde De troet, at vi skulde være flere Herrer paa Pladsen? Han har hidset Garden til Oprør. Det er Døden.

MARTIN

Oprigtigt talt, dette er dog lidt for...

KULM (betydningsfuldt)

Ingen Kritik, Hr. Martin, eller...

MARTIN (bider sig i Læben, tier og forstaar)

KULM (til Syndikatsformandere)

Kamerater, saa er vort vigtigste Arbejde gjort for i Dag...

Tæppet.

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres

Manuskriptkopien må ikke anvendes til opførelse og må ikke videredistribueres